NATIONAL LIBRARY
AUG 15 1972
BIBLIOTHEQUE NATIONALE

B 103/A/4 95

LATVIJA AMERIKĀ

LATVIAN LANGUAGE WEEKLY
NEWSPAPER FOR ALL LATVIANS

Published weekly by the
Latvija Amerika Publishing Limited
Business Office: 125 Broadview Ave., Toronto 250, Ont., Canada; Editor-in-Chief: KRISS SIDARS. Telefones: 465-7902. United States Editoral Offices — New York: Editor — V. IRBE, 4035 Rombouts Ave., Bronx, N.Y. 10466, U.S.A. Chicago: Editor — I. SIMANE, 5524 N. Luna Ave., Chicago, Ill. 60630, U.S.A.

28. N-RS | TREŠDIENA, 1972. G. 5. JŪLIJS | 22. GADS WEDNESDAY, JULY, 5, 1972

SECOND CLASS MAIL | REGISTRATION NUMBER 2249 | Cena 50 centi

Miers vēl joprojām ir tikai illūzija

SPECIĀLRAKSTS LATVIJAI AMERIKĀ NO VAŠINGTONAS

● RIČARDS NIKSONS IR PUSJŪDZI PRIEKŠĀ PĀRĒJIEM SĀNCENŠIEM ● REPUBLIKĀŅU PARTIJA IR PĀRĀK „VIENOTA" ● VIETNAMAS PROBLĒMAS NOKĀRTOŠANA NAV NEIESPĒJAMA ● DŽONS KONELIJS PĀRSTĀVĒS NIKSONU ATJAUNOTĀS SARUNĀS AR HANOJU PARĪZĒ ● MARTAS MIČELES ULTIMĀTS ● NIKSONAM JĀMEKLĒ JAUNS VĒLĒŠANU KAMPAŅAS MENEDŽĒRS ● DEMOKRATU PARTIJAS APARĀTS MĒĢINA APTURĒT SENĀTORA MEKGAVERNA NOMINĒŠANU ● MEKGAVERNS PIEDRAUDĒJIS IZIET VĒLĒŠANĀS KĀ NEATKARĪGS TREŠĀS PARTIJAS KANDIDĀTS ● PĀVESTA PAULA ZĪMĪGAIS VĒSTĪJUMS

Tie nedaudzie mēneši, kas atlikuši līdz Savienoto Valstu prezidenta vēlēšanām novembrī, nenoliedzami sagādās ne vienu vien pirmās šķiras politisku pārsteigumu.

Ričards Niksons patlaban ir ne „par purna tiesu", bet gandrīz pusjūdzi priekšā ikvienam konkurentam atkārtotā skrējienā par palikšanu Baltajā namā nākošos četrus gadus. Divas lietas nākošajās prezidenta vēlēšanās ir jāpatur prātā. Vispirms — Niksonam republikāņu partijā nav neviena pretkandidāta. To varētu uzskatīt par pozitīvu parādību un iztulkot kā partijas vienotu stāvēšanu aiz Niksona, bet patiesībā tā nav tik pozitīva parādība. Nenoliedzami arī republikāņu partijā ir sava veida „kreisais spārns" un arī sava veida „galēji labais" konservātīvo spēks. Kreiso republikāņu skaits nepārsniedz dažus procentus, un viņu liberālākās idejas nekādā gadījumā nevar rakstīt ar lielo „L" burtu, jo tie patiesībā ir tikai dažus soļus nost no centrā stāvošā Niksona. Galēji labais spārns ir ultrakonservātīvie republikāņi un to skaitu vērtē ar vismaz desmit procentiem. Tas ir vērā ņemams skaits, bet ir par mazu, lai apstrīdētu prezidenta Niksona līdzšinējās politikas „pareizību". Niksons kā elastīgs pragmātiķis droši vien republikāņu partijas vēlēšanu platformā ietilpinās mājas miera labad abu republikāņu partijas galējo spārnu apcirptās prasības. Un tā republikāņi izies bez ārēji redzami salāpītas politiskās platformas. Tā būs vienota, pat pārāk vienota, ar pārāk gludi nospodrinātu un noapaļotu vēlētājiem pasniegtu pieņemamu ēsmas kumosu..

Līdz vēlēšanām Niksons visiem spēkiem centīsies izvilkt vienu no sāpīgākām skabargām, kas vēl varētu apdraudēt perfektu un drošu uzvaru novembŗa vēlēšanās. Šī skabarga ir Vietnamas problēmas. Ziemeļvietnamas blokāde un amerikāņu jaunā tipa brīnumbumbu militārās iedarbības rezultāti ir Hanoju jau faktiski nospieduši uz ceļiem. Varbūt ka arī Maskavas un Pekingas interesēs patlaban ir izlaist amerikāņus no Indoķīnas. Un tā vienam otram par lielu pārsteigumu 13. jūlijā Parīzē Vašingtona sēdīsies atkal pie sarunu galda ar Hanoju. Domājams, ka Niksons līdz tam laikam par savu pārstāvi Parīzē būs paspējis izraudzīt bijušo finanču ministru Džonu Koneliju, kas starplaikā ir ieguvis prezidentam vistuvāk stāvošā vīra titulu. Domā, ka Konelija ietekme ir patlaban lielāka par Dr. Kisingera, un te jāņem vērā, ka Konelijs ir vienīgais demokrats Niksona administrācijas aparātā. Patlaban Konelijs prezidenta uzdevumā atrodas pasaules apceļojumā un to daži Vašingtonas komentātori uzskata par pirmo soli Konelija tālākās politiskās karjēras sagatavošanai resp. nominēšanai viceprezidenta amatam nākošajās prezidenta vēlēšanās. Konelijs ir Niksona administrācijas stingrais vīrs. Bijušā Teksasas gubernātora mugurkauls ir apbrīnojami nelokāms. Viņa stingrā nostāja nav mainījusies ne sarunās ar draugiem, ne arī sarunās ar ienaidniekiem. Un tas norāda, ka priekšā stāvošajās atjaunotajās sarunās Parīzē Vašingtona nekādā gadījumā nelūgs mieru par katru cenu, bet pieteiks tādus miera noteikumus, kas neapšaubāmi pasargās Dienvidvietnamu no eventuālas nonākšanas Hanojas varā. Neskatoties uz visu to, arī šoreiz Parīzē gaidītie pozitīvie panākumi var nebūt. Te jāpatur prātā divi nozīmīgi fakti. Hanojas politiskais galva atrodas uz nāves gultas un iespējams, ka Ziemeļvietnamas komūnistu politbirojā jau drīzumā notiek radikālas personālas maiņas. Otrs nozīmīgs faktors ir ziņa, ka jau vairākkārt „nomirdinātais" sarkanās Ķīnas diktātors Mao patiešām ir nopietni slims un viņa dienas ir skaitītas. No drošiem pašu sarkano ķīniešu avotiem nāk informācija, ka Mao sirgst ar kakla vēzi un pēdējā laikā slimība ir ievērojami progresējusi.

Viens no Savienoto Valstu prezidenta priekšvēlēšanu itin nopietniem notikumiem ir Niksona uzticības vīra, līdzšinējā tieslietu ministra Džona Mičela noiešana no politiskās skatuves. Kā zināms, Mičels atteicies no ministra amata, lai va-

(Turpinājums 20. lp.)

Gaidu 50 un skautu 55 gadu darbības atceres nometnes „Rīga dimd" atklāšana un karogu uzvilkšana. Nometne notiek Saulainē no 1. — 9. jūlijam. Foto: Ēriks Dzenis

Posieties Jaunatnes un Draudzības dienām Niagarā

Š. G. 22. UN 23. JŪLIJĀ

LATVIJA AMERIKĀ

Trešdiena, 1972. g. 5. jūlijs 28. N-RS

Latviešu nedēļas laikraksts. Iznāk trešdienās. Izdevējs — Latvija Amerikā Publishing Ltd. Atbildīgais redaktors KRIŠS SIDARS. Redakcija: 125 Broadview Ave., Toronto 250, Ont., Canada; tālr. 465-7902. Ņujorkas redakcijas vadītājs: V. Irbe, 4035 Rombouts Ave., Bronx, N.Y., 10466, U.S.A. Tālrunis 994-7917. Čikagas redakcijas vadītāja: I. Šīmane, 5524 N. Luna Ave., Chicago, Ill. 60630, U.S.A., tālr. 774-5744. Redaktors Austrālijā: Ed. Šmugajs, 28 Taffs Ave., Lugarno, NSW 2210, Australia.

Redakcijai tiesības manuskriptus pēc vajadzības īsināt. Neizlietotos manuskriptus neuzglabā, bet uz vēlēšanos sūta atpakaļ, ja pievienota pastmarka (Kanadā) vai starptautiskais pasta kupons (citās zemēs). Ar autora vārdu vai iniciāliem parakstītajos rakstos izteiktās domas ir rakstītāja personīgs ieskats un ne katrā gadījumā atbilst arī redakcijas viedoklim.

Abonēšanas maksa Kanadā un ASV —

par gadu $21.00, 6 mēn. $11.50, 3 mēn. $6.00. Atsevišķa numura cena 50 centu.

Sludinājumu maksa: sludinājumu daļā $2.50 tekstā $5.00 pirmajā vai pēdējā lappusē $10.00 par 1 collas slejas telpu. Sarīkojumu kalendārā 50 centu par vienas slejas rindu katra datuma vienā numurā.

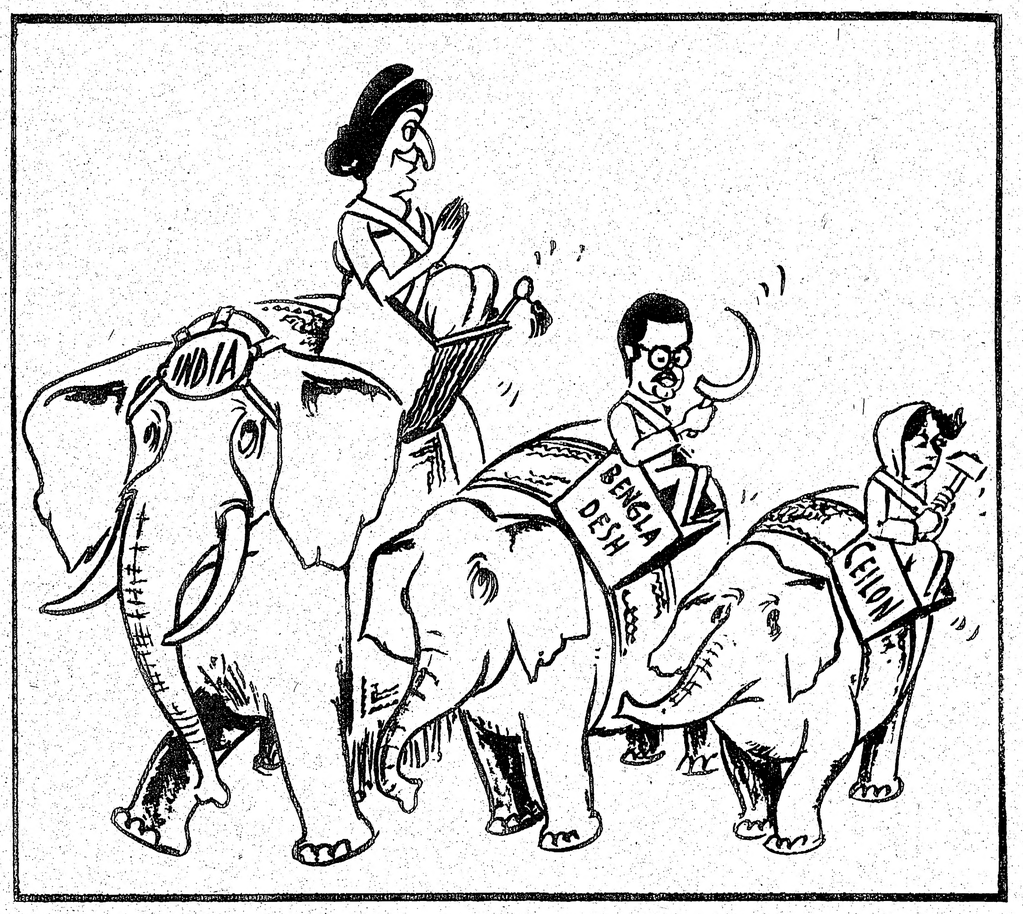

Novirzīšanās pa kreisi. Ed. Keiša karikatūra

Meklēsim stiprinājumu

Latvijas sūtniecības Vašingtonā vadītāja Dr. A. Dinberga runa, ievadot 5. Rietumu krasta latviešu dziesmu svētku kopkoncertu Vankuverā

Būs grūti atrast tautu, kuras likteņgaitas tik cieši savijušās ar dziesmu kā mūsu tautai. Dziesmā bija aizplīvurota mūsu tautas senatne, kā to mācāmies no dainām, vēl pirms mūsu latviskā kultūra bija sadūrusies ar svešo, Livonijas ordenim iekarojot mūsu zemi. Tāpat zinām, ka arī turpmākos gadsimtos, cīnoties par savu identitāti svešu kultūru iespaidā, mūsu krāšņās tautas gara bagātības vēl vienmēr pieauga un izveidojās.

Pēc gada apritēs vesels gadu simtenis kopš pirmajiem vispārīgiem latviešu dziesmu svētkiem Rīgā, 1873. gada jūnijā. Cik dīvainas ir parallēles starp mūsu dziesmu svētku gadsimta sākumu un noslēgumu! Kā toreiz, tā arī tagad mūsu tauta atradās zem visspēcīgās Krievijas diktāta — toreiz zem varenā cara un imperātora, tagad zem nežēlīgā un brutālā padomju komūnisma jūga.

Nedz toreiz, nedz arī tagad nebija saskatāmas izredzes uz kādām drīzām pārmaiņām vai arī uz mūsu tautas neatkarību... Nedz toreiz, nedz arī tagad var saskatīt kādu iespēju tiešai palīdzībai no ārpuses, kad citas valstis, kā tas dažkārt mēdz būt, ir aizņemtas pašas ar savām problēmām un mēģina pašas savu stāvokli nostiprināt, ja vien iespējams, nekaitinot lielo austrumu kaimiņu.

Cik bezgalīgi liels un nesalaužams spēks un ticība savas tautas nākotnei bija vajadzīgs mūsu tautai kā toreiz, tā arī tagad. Un šāda ticība un spēks mūsu tautai arvien ir bijis un vēl jo vairāk ir šodien!

Man šeit nebūs jākavējas pie latviešu nacionālās atmodas pirmsākumiem: saimnieciskās labklājības nostiprināšanas, cīņas par augstāko izglītību, Pēterburgas Avīzēm, Latviešu Biedrības dibināšanas u.t.t. — šie posmi mums visiem ir labi zināmi.

Gribētu vienīgi pieminēt, ka gadu simteņa otrā pusē Latvijā uz laukiem „dziedāšanas biedrības" bija vai vienīgās, kas deva mūsu tautai iespēju ārpus Rīgas kopā sanākt, biedroties, bez tā tauta nav tauta šī vārda īstā nozīmē. Lai ateramies Cimzes ārkārtīgi lielo iespaidu un viņa tik populāro Dziesmu Rotu, kas pavēra ceļu novada dziesmu svētkiem Dikļos — 1864. gadā, Matīšos — 1866., un Kurzemē, Dobelē 1870., līdz beidzot Rīgas latv. biedrība uzņēmās pirmo vispārīgo latviešu dziesmu svētku rīkošanu Rīgā, 1873. gada jūnijā. Tagad, svešumā, mēs labi varam izprast to prieku, lepnumu un pašapziņu, ko mūsu tauta izjuta, pirmo reizi tik atklāti nodziedot Dievs, svētī Baltiju; kopš tā laika tā kļuvusi par mūsu tautas himnu un lūgšanu.

Cara Krievijas administrācija Rīgā labi zināja, cik augstus nacionālisma uzplūdus šādi plašāki dziesmu svētki spēj izraisīt — (to vēl jo labāk izprot mūsu tautas apspiedēji šodien!) — kāpēc arī visiem spēkiem centās to aizkavēt vai vismaz apslāpēt. Svētku rīkotājiem bija jāatrod ceļš, kā šādu aizliegumu novērst, tādēļ arī pirmos (kā arī nāk. četrus) vispārīgos dziesmu svētkus rīkoja sakarā ar kādu cara Krievijas vai pat paša ķeizara izcilu notikumu — vārda dienu vai jubileju, uzaicinot gubernātoru šos svētkus atklāt.

Līdzīgu ceļu mūsu tauta dzimtenē ir spiesta iet arī šodien, maksājot meslus saviem apspiedējiem, lai rastu iespēju laiku pa laikam pulcēties un stiprināties latviskajā dziesmā... Nav man šodien iespējams pakavēties pie dziesmu svētkiem neatkarīgajā Latvijā.

Nedz baigais gads, nedz svešu varu okupācija, kara šausmas, komūnistu atgriešanās dzimtenē un beidzot vienai mūsu tautas daļai — rūgtās bēgļu gaitas — nav mūs salauzušas. Jau sākot ar 1946. gadu, dzīvojot visgrūtākajos apstākļos, izkaisītiem pa dažādām bēgļu nometnēm, trimdā sākām organizēt savus dziesmu svētkus, cik nu plaši tas tajos apstākļos bija iespējams, lai smeltos jaunu spēku un gūtu izturību pastāvēt.

Šodien mēs visi esam liecinieki kādam sevišķi izcilam notikumam. Ir grūti ticēt, ka samērā neliela latviešu grupa, ko atrodam šajā viesmīlīgajā Vankuveras pilsētā, pratusi saaicināt tik plašu talku un īstenot tik krāšņu un bagātīgu sarīkojumu, kādi ir šie Piektie rietumu krasta latviešu dziesmu svētki!

Šie svētki ne tikai stiprina ikvienu no mums, bet arī kaut vai uz brīdi garā vieno mūs ar mūsu tautu dzimtenē. Šie svētki drāmatiski atgādina visai pasaulei, ka ir vēl latvju tauta, kuŗai, tāpat kā ikvienai citai, ir tiesības uz savu neatkarīgu, brīvu eksistenci. Šie svētki un šīs dziesmas arī pārliecinoši parāda mūsu īpatnēji latvisko kultūru, mūsu tautas gara greznumus, un tanī pašā laikā arī mūsu sīksto un nesalaužamo latvisko raksturu — mēs esam tauta, ko nekas nevar salauzt!

Klausīsimies mūsu dziesmas un meklēsim tajās stiprinājumu mūsu tautiskiem meklējumiem. Saklausīsim dziesmās mūsu tautas dvēseli un tās ilgas pēc gaišākas un labākas nākotnes. Lai viss, ko redzam un dzirdam šajos svētkos, stiprina mūsu stāju un apņemšanos ar vēl jo lielāku sirdsdedzi kalpot latviešu tautas brīvības idejai.

Lasītāju vēstules

VĒL PAR TO PAŠU

Paldies J. Kažam par viņa rakstu Latvija Amerikā 7. jūnija numurā. Viņš raksta, ka „miera simbola" līdzība ar „lauzto krustu" resp. antikrista simbolu esot tikai sagadīšanās. Varbūt tā ir. Tomēr, kāpēc šiem simbola veidotājiem bija jāizmeklē tieši tie semafora burti, kuŗu kombinācija atbilst tam? Loģiskāk taču būtu bijis nemt burta „P" zīmi, ar kuŗu vārds „miers" sākas kā angļu, tā arī latīņu valodā. Un kāpēc šo simbolu nekad neredz vērstu pret komūnistisko agresiju?

Tālāk J. Kaža saka, ka es nostājoties pret citu cilvēku tiesībām, atstājot tos „valsts varas un policijas žēlastībā". Manis pēc kāds var kūpināt savu marihuanu un lietot indes tonnām, bet arī man ir tiesība prasīt, lai šādi kūpinātāji nepūstu citiem dūmus un miglu acīs. J. Kaža aizstāv pornografiju, seksuālas uzvedības u.t.t. Ja jau viņam ar citiem līdzīgiem tās patīk, lai viņi priecājas, cik grib, bet lai neuzspiež savu „jauno morāli" citiem. Piemēram, Ņujorkā ir vietas, kur godīgs cilvēks vairs nevar rādīties, kur pornografija kliedz vai no visiem skatlogiem un kino reklāmām; tā ieviešas arī televīzijā. Ir greiza domāšana, saukt visu to par „victimless crimes". Šīm izdarībām ir daudz vairāk upuru nekā citiem noziegumiem, kas izposta materiālās vērtības un cilvēku dzīvības.

Šie „jaunie morālisti" izposta un samaitā garu un tieši jauno paaudzi noved postā un padara nelaimīgu. Bez tam tā nav nekāda „jauna morāle", bet tā pati vecvecā nemorāle, par ko var lasīt jau bībeles pirmajās nodaļās. Senā Roma aizgāja bojā tieši šādas „morāles" dēļ. Jābūt aklam lai neredzētu, ka komūnisti grib to pašu panākt ar Sav. Valstīm un pārējo vēl brīvo pasauli, slepeni no aizkulisēm urdīdami šādus „liberāļus" un gādādami indes.

J. Kaža droši vien bībelei netic. Man augstākā autoritāte ir Dievs un Viņa vārds, kas ir dots bībelē. Bet J. Kaža laikam arī Dievam netic. Tad nav jābrīnās par viņa nostāju. Uz Sinaja dotie desmit baušļi šodien ir tikpat moderni kā toreiz. Ja cilvēki gribētu saskaņā ar tiem dzīvot, tad mums nebūtu jābaidās ne no atombumbām, ne arī pretdievīgā komūnisma, nebūtu jāpenterē arī par „victimless crimes".

Lai nu Dievs pasarga mūs no tādiem juristiem, kuŗu mērķis nav taisnība, bet kas grib vienīgi nomazgāt baltu savu klientu, neatkarīgi no tā, kādus noziegumus tas būtu izdarījis. To nodarītais ļaunums ir lielāks par viņu aizstāvēto noziedznieku, jo sagrauj katru ticību taisnībai.

Jānis Kreicbergs,
Ņudžersijā, ASV

PASKAIDROJUMS

Atvainojos LA lasītājiem, ka nevaru apliecināt A. Ruņģa izteikto domu pareizību LA 21. jūnija rakstā par nacionālās preses jautājumu. Jūtos pagodināts kā preses biedrības priekšnieks, kam tik liela ietekme, ja spēj dalībniekus atturēt no pieteikšanās reportieŗu seminārā. Tas būtu viens no tiem retiem gadījumiem, kad tauta seko savam priekšniekam, kaut arī lielākā daļa nebūtu LPB biedri.

Nejūtos tomēr vainīgs pie reportieŗu semināra izjukšanas, un nevaru atcerēties, ka būtu rakstījis vēstules, aicinot tur nepiedalīties. Bet varbūt uz vecuma dienām mana atmiņa ir vājinājusies, un autors man varētu sniegt citus pierādījumus. Tāpēc man jāapbēdina lasītāji un jāliecina, ka A. Ruņģa aprakstītās baumas tiešāk ir tikai baumas, bet ne avīžu ziņa. To parasti apzīmē par lielāko grēku žurnālistikā, un man tiešām žēl, ka Ruņģim gadījusies šāda nepiedzīvojuša žurnālista klizma.

Viktors Irbe
LPB priekšnieks

Olģerts Liepiņš

Jaunsudrabiņa piemiņas grāmata

SIRMĀ GRĀMATA, JAŅA JAUNSUDRABIŅA DARBI, ATMIŅAS, APCERES, PIEMINEKLIS. 176 LP. ZIEMEĻBLĀZMAS APGĀDS.

Jāņa Jaunsudrabiņa piemineķļa komitejas priekšsēža un LPB Vācijas kopas priekšnieka Jāņa Sudrabiņa sastādītais rakstnieka piemiņas krājums iespiests uz grezna krīta papīra ar samērā nedaudz ilustrācijām (to vidū daži agrāk neredzēti uzņēmumi). Tas liecina par pietāti pret Latvijas neatkarības laika ievērojamo prozistu, kas piedzīvoja ilgu un bagātu mūžu, tomēr nespēja atgriezties atbrīvotā dzimtenē, kā bija solījies savas 70. dzimumdienas sarīkojumā Libekā. Kopojumā daži Jaunsudrabiņa pēdējā posma darbi (to starpā tikai pāris nepublicētu), kritika un atmiņas par rakstnieku, kam dažāda vērtība. Vienkāršs un sirsnīgs ir rediģētāja J. Sudrabiņa ievads, pastāstot savus pirmos iespaidus par „Baltās grāmatas" autoru. Otrā redaktora A. Johansona vārds, šķiet, nebija nepieciešams, jo komentārus Zviedrijas ceļojumam, vienu no zīmīgākiem tēlojumiem, jau bija paspējis uzrakstīt Jānis Rudzītis. Žēl, ka izlaista Jaunsudrabiņa pašintervija, kas bija iespiesta „Latvju Žurnālā"; tā interesanti apgaismoja viņa dzīvi Mēnesnīcā. Kopojumā ne visai iederas sīkais A. Aucinieka pārskats par ziedojumu vākšanu rakstnieka piemineklim līdz ar rūpīgo naudas devēju sarakstu. Tas varēja glabāties Preses biedrības archīvā, no kurienes tad būtu iespējams iegūt ziņas vai izrakstus.

Kļūdaina informācija 126. lp., ka J. „svešumā trimdas tautas balvu vairs nepiedzīvoja". Patiesībā piedzīvoja gan, un tā sanāca it prāva. Iespiešanas vērtas bija arī tagad jau mirušās meitas Lilijas Štepleres un Veltas Tomas piezīmes par abu dzimto pusi, Neretas pagastu. J. Širmanim īpašs šaurāks temats — nelaikis kā makšķernieks. Informātīvais raksts ar uzņēmumiem par J. mūzeju Minsterē labs. Tomēr vajadzētu dot kāda lielāka rakstnieka laikmeta biedra raksturojumu par nelaiķi, lai gūtu iespaidu par tā personību, tāpat prasīt prasās pēc rūpīgāka kritiska apcerējuma. Zīverta un J. Rudzīša runas pie kapa piemineķļa koncentrētas, bet, kā jau šādos gadījumos, kādas atsevišķas idejas ietekmētas, tās nevarēja būt literārturzinātniskas. Krājumā ievietotiem rakstiem ir pašaura tendence — izcelt aizgāju „baltu uz balta" kā samērā abstraktu pozitīvistu: „J. Jaunsudrabiņš ar savu sirmgalvja viedumu, taisno prātu un tēvišķīgo lēnprātību bija viens no tiem, kuŗu vārdi skan kā nacionālās sirdsapziņas balss." (122. lp.) Jaunsudrabiņa raksturs bija daudzpusīgāks, ko nedrīkstam aizmirst, ja turamies pie patiesības. Lai tikai palasām romānu „Neskaties saulē", kas nepārprotami autobiografiskas dabas un kur redzam, ka Baltās grāmatas autors varējis būt arī sarūgtināts, neiecietīgs, varbūt pat netaisns, jo dzīvesbiedres laikā, pret kuŗu vērsti pārmetumi, viņš sarakstījis gandrīz visus savus vēlākos 'labākos darbus. Citu cilvēku sabiedrība Jaunsudrabiņam bijusi grūti panesama, vismīļāk viņš atradies viens pie ūdeņiem. (15. lp.) Viņš asi kritizē tādas rakstnieces kā Aspāziju, Brigaderi, aktrisi Špīlbergu, gleznotāju Libertu, kaut gan tie labi vārdi. Pazīstams Jaunsudrabiņa „tautiskais" izteiciens par dināmisko, spožo Džonu Tīdemani. „Lielībnieki viņam nepatika," (92.lp.) atceras meita Līlija. Pats savu vērtību Jaunsudrabiņš tomēr vienmēr apzinājās, kā starp rindām lasām arī šinī grāmatā. Kādreiz viņš izteicās, ka no zināma mūža gada nekad vairs nav otram kalpojis. Darba un kapitāla attieksmes uztvēris diezgan vispārīgi, kā tas viņa jaunībā bija modē: „Pilsonis grib visu savu laiku ziedot, lai pēc iespējas vairāk pelnītu un kļūtu bagāts. Strādnieks cīnās, lai būtu paēdis." (69.lp.) Arī viņa spriedumi par mākslu nav vienmēr visai droši, piem., minot par izciliem viduvējus autorus, kā Segantini un Le Nainu. (71.;80. lp.) Jaunsudrabiņš sevišķi stiprs daiļprozā, tāpēc arī vērtīgs romāna sākums „Citi ciemi, citas meitas", ko, šķiet, neturpināja neizdevīgās ekspozicijas un lielā vecuma dēļ. Bet tur tādi dziļi latviski izteicieni kā: „vējš ir apsities no ziemeļiem" (47. lp.), „ziedēja ievas pilnu ziedēšanu" (25. lp.), „pagaidiet, kamēr nosūkšu kartupeļus" (21. lp.). „Sirmā grāmata" visumā vērtīgs ieguvums Jaunsudrabiņa biografijai un rakstiem.

Juris Valters

beidzis Viskonsinas pavalsts Lacrosas universitātes teātŗa fakultāti, iegūstot B. S. gradu. Jau universitātes laikā vadījis režijas, iekārtojis apgaismošanu un līdzi spēlējis 20 izrādēs. Trīs pēdējos gadus darbojies un vadījis vasaras izrādes Meinas Mounth šēkspīra teātrī. Ir Vietnamas kaŗa veterāns, DV organizācijas biedrs un ASV Aktieŗu arodbiedrības biedrs. Kā režisora asistents un aktieris darbojies līdzi Milvoku DV teātŗa ansamblī, sagatavojot Aspazijas „Sidraba šķidrautu" DV dienām šai rudenī. J. Valters ir režisores M. Valteres-Einbergas dēls.

REDAKCIJAI PIESŪTĪTI IZDEVUMI

„Pollution in Soviet Russia, and countries occupied and exploited by Russia, especially in Latvia and Ukraine", Latviešu nacionālā fonda izdevums, 28 lp.

„Rotunda", 2. n-rs, 1972. g. pavasarī, Karaliskā Ontario mūzeja biļetēns, redaktors P. C. Swann, 48 lp.

„Institut for Auslandsbeziehungen", žurnāls kultūras izmaiņai, Institut für Auslandsbeziehungen izdevums, janv. - marta burtnīca, redaktors Dr. Michael Rehs 64 lp.

ALAs žurnāls, 6n-rs, Amerikas latviešu apvienības izdevums, mākslinieka Ilmāra Rumpētera vāks un nodaļu virsraksti, redaktrise Alma Cīrule, 64 lp.

„Kristīgā Balss", 5. n-rs, maija burtnīca, Amerikas latviešu baptistu apvienības mēnešraksts, redaktors R. Ekšteins, 12 lp.

„Darba degsme", 1./2. (109./110.) n-rī, Sanpaulas latviešu baptistu izdevums, redaktors A. Arājs, 8 lp.

„Twenty Years of the Ethnic Press Association of Ontario", Ethnic Press Association izdevums, 1971., redaktori J. M. Kirschbaum, J. Heydenkorn, V. Mauko un P. Gaide, 220 lp.

Valentīns Pelēcis

BRĪVO DZEJNIEKU RĪTS

Ievārdam:
Vakar sniedzu tev sarkanu rozi,
Šodien varu ar gurķi tev sviest . . .
(Don Federiko)

Viņus nevar ieslēgt —
nevar ne rītā, ne dienā, ne naktī.
Viņu dvēseles ir rimtas,
viņu brūces vētru dziedētas —
un viņi vairs nebaidās vilku,
kas drausmīgi kauc . . .

No vilku rejām tauta nestāj elpot.
Ir gan grūti klausīties,
ja gaudo svešās rīklēs,
alga viena: angļu, vācu, franču, krievu.
Viss svešais ar vienu Dievu,
lai sarkans, zils vai melns.

Vai nebiji arī mums reiz lepnuma pārlieku,
kas skaŭģiem sagādāja varen lielu prieku,
kā čigāns vēlējis: kaut lepns paliktu! . . .
Nu esam te, nu esam tur —
un nīstamies bez jēgas:
Kuŗš nodevējs, kuŗš cīnītājs, kuŗš vergs? . . .
Vai nava diezgan vergots jau
it visām svešām krāsām?

Teic, māsiņ, kādēļ neej slēgtos vārtos?
Vai tiešām nezini, aiz vārtiem tie,
kas pēdējie vēl dzīvi?
Kam vilku gaudu bail, lai paliek klusu,
lai lieki vārdus nemaitā,
lai nešķendējas viņu vietā,
kas savu ceļu rīta pusē meklē,
kas jauž, ne katrreiz peklē, ar dūrēm jāstrādā.

Ja grūta sirds un ceļu nerod prāts,
tad panes savu krustu klusi,
lai iet, lai maldās paši tie,
kas saredzēt grib rīta pusi.

Morālisks pieņēmums mums un mūsu laikam

FRANKFURTES TEZES, KUŖAS LATVIEŠU LAIKRAKSTA JUBILEJAS GADĀ ATKAL KĻŪST AKTUĀLAS

Mūsu avīzes šogad atzīmē 150 gadu ilgu mūžu, kuŗā nav trūcis nakts, saules un negaisu. Pašreizējā laikmetā tautai tuvs laikraksts vēl ir tikai trimdā, jo padomju okupētajā Latvijā iznākošie preses izdevumi, kaut arī gribēdami, nespēj kalpot pat savas tautas valodas kopšanai, nemaz nerunājot un nepieminot brīvības ideju vai tēvzemes mīlestību. Mūsu nacionālo drāmu pārdzīvojot, reizē apzinoties dzejnieku, rakstnieku un žurnālistu atbildību pret tautu, 1970. gada 24. oktobŗa vakarā Latviešu katoļu misijas telpās Frankfurtē, Latviešu preses biedrības Rietumvācijas kopas salidojuma dalībnieki pieņēma mērķtiecīgai aktīvitātei nākotnē tā sauktās Frankfurtes tēzes, kuŗu nozīme joprojām pieaug un šogad kļūst pat vēsturiskas, arī interesantas visiem septītās lielvalsts bruņiniekiem un trimdā iznākušo laikrakstu lasītājiem. Ievads un saturs tēzēm toreiz, tāpat kā šodien, ir šāds:

Ticībā, ka nevis trimdas turpināšanas kopšana, bet tautas brīvības mīlestības uzturēšana un Latvijas idejas sekmēšana ir mūsu galvenais uzdevums trimdā, Frankfurtē sapulcējušies latviešu dzejnieki, rakstnieki un žurnālisti, kam pagaidām jādzīvo Vācijā, savu nostāju izteica piecos punktos.

1. **Latviešu preses biedrības Rietumvācijas kopas biedri — Frankfurtes sarīkojuma dalībnieki savos tematos, tāpat sabiedriskajā, kā arī personīgajā dzīvē neiztaps interesēm, kas neatbilst tautas pastāvēšanas centieniem.**

Uldis Kundrats beidzis Jorkas universitāti Toronto, iegūstot B. A. (hon.) gradu sociālās zinībās. Viņš nodomājis izglītību turpināt nākamā gada iegūšanai. U. Kundrats pieder korporācijas Selonija saimei.

2. **Mūsu darbošanās literātūrā, publiscistikā un informācijā ar domām, sirdsdrosmi, talantu un pilnu atbildību, nesot pretim nākotnei, šodien nedrīkst būt citāda kā tikai tāda, kas ceļ pašapziņu, kas palīdz latviešiem izturēt dzīvi svešumā un krievu jūgā.**

3. **Ikviena dzejnieka, rakstnieka un žurnālista pienākums ir absolūti godīgi kalpot latviešu tautai gan trimdā, gan dzimtenē un nekad nekādā situācijā neklusēt par krievu virskundzību un īstenību.**

4. **Mūsu svarīgākais noturēšanās noslēpums ir tautas garīgo cietokšņu sargāšana un nepadoties svešām teorijām vai svešiem mērķiem, kas būtībā visi vērsti pret mums.**

5. **Mēs te dzīvojam, lai tauta Latvijā zinātu, ka mēs te vēl esam dzīva tiesības, taisnības un ticības balss.**

—it—

Ilgvars Spilners

ALA valdes priekšsēdis.

Vasaras skolas latviskai izglitibai

Kā lielāko tuvāko gadu uzdevumu uzskatu mūsu bērnu un jaunatnes latviskās audzināšanas uzlabošanu un paplašināšanu. Daudzās vietās jaunatnes audzināšanu jau pašreiz ļoti labi veic mūsu draudzes un skolu organizācijas. Taču citās vietās latviešu sabiedrības vājums latviešu skolas neļauj izveidot. Bez tam daudzi latvieši dzīvo tālu no jebkādiem latviešu centriem. Tāpēc vasaras skolu izveidošanu uzskatu par mūsu tuvākā nākotnē lielāko darbu. Vienu vasaras vidusskolu un pamatskolu varētu izveidot austrumu apgabalā, Ņujorkas draudzes vai citā piemērotā latviešu sabiedrības īpašumā. Tāpat vasaras skolu varētu izveidot rietumu apgabalā, kur, līdzīgi citiem apgabaliem, skolēnu skaits pēdējā gadā mazinājies. Tāda skola varētu būt apgabala ģeografiskā centrā Ziemeļkalifornijā. Vasaras skolu centrs vidienes apgabalā jau izveidots Garezerā, un tam ir nepieciešami tikai papildus līdzekļi, lai varētu novietot un mācīt vairāk skolēnu.

Šādu vasaras skolu darbība netraucētu jau pastāvošo lokālo skolu darbību. Tā arī netraucētu vasaras nometņu darbību bērniem un jauniešiem, kas savas latviskās zinības gūst ziemas mēnešos vietējās latviešu skolās. Šāds vasaras skolu izveidojums apmierinātu praktiski visas bērnu un jaunatnes latviskās izglītības vajadzības ASV un daļēji arī Kanadā.

Latviskā izglītība ir visu latviešu atbildība, neatkarīgi no dzīves vietām un ģimenes stāvokļa. Ziemas rēgulārās skolas galvenokārt balstās uz vietējās sabiedrības pleciem. Tām varētu būt plašāks vispārējs atbalsts, sevišķi mācības līdzekļu sagādē. Vasaras skolās turpretim būtu iesaistīti skolēni no visas ASV un citur, kā tas jau notiek Garezerā, tādēļ šādu skolu financēšanu nevar prasīt veikt tikai atsevišķām lokālām organizācijām vai to gupām. Mūsu pienākums un uzdevums būtu palīdzēt atrast šādiem vasaras skolu centriem pareizo administrātīvo un financiālo atslēgu, kas veicinātu latvisko izglītību.

Šādās skolās iesaistītu skolēnus, kam nav iespēja apmeklēt latviešu skolas ziemā, vai arī tādus, kas vēlētos apgūt pilnīgākas latviskās zinības. Tajās varētu piesaistīt vairāk profesionālus skolotājus, kuriem vasaras brīvdienās būtu interese un kvalifikācija strādāt latviešu skolās. Vasaras mācības var notikt koncentrētāk un intensīvāk nekā ziemā, reizi nedēļā.

Pagājušā mācības gadā ASV latviešu skolas ir apmeklējuši 1610 skolēni. Tas ir samērā mazs skaits no iespējamā. Cītīgi piestrādājot un ar vasaras skolu palīdzību dažu gadu laikā šo skaitu vajadzētu dubultot. Daļa no šiem 1610 skolēniem ieguva tikai minimālu skolas izglītību. ASV ir bijuši tikai 269 vidusskolēni. Šo skaitu varētu vēl vairāk palielināt.

Šie dati rāda, ka vajadzība pēc vasaras skolām ir ļoti liela. Esmu pārliecināts, ka sabiedrības atbalsts nāktu, ja būtu kopīgs plāns, apņemšanās un intensīvs darbs mērķa sasniegšanai.

Tā kā mūsu draudzēm ir svarīga nozīme jaunatnes audzināšanā, tad griežos tieši pie draudžu pārstāvjiem šīs idejas iedzīvināšanai. Tas prasītu laiku, pakāpenisku darbu. Garezera vidusskolas izveidošana ir vissvarīgākā, un visām draudzēm un latviešu sabiedrībai ASV būtu jāsniedz nekavējoties financiāla palīdzība. Kad Garezera nepieciešamākās vajadzības būs apmierinātas, tad iesim pie nākošā vasaras skolas mērķa.

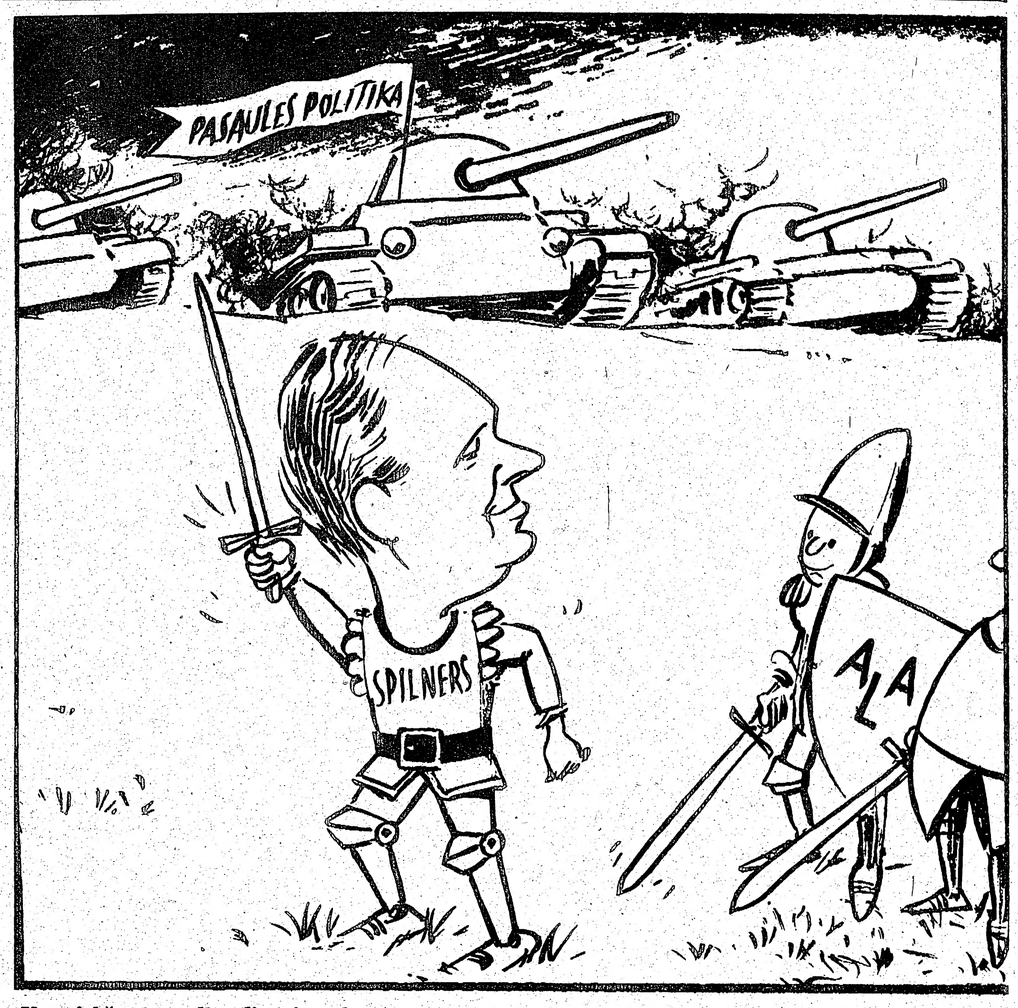

„Uz priekšu, kā pulkvedis teica, bez kājniekiem tā lieta neiet!" Ed. Keiša zīmējums

Teicama atsaucība jaunatnes rakstu darbu sacensībai

KANADAS DV ZEMES VALDES SĒDES LĒMUMI UN ATZINUMI

Jaunatnes referente pie Kanadas DV zemes valdes Tonija Krūka pēdējā valdes sēdē ar gandarījumu varēja ziņot, ka centrālās valdes izsludinātajā rakstu darbu sacensībā jaunatnei atsaucība bijusi iepriecinoši laba. Vecuma grupā no 10 līdz 12 gadiem piedalījušies 22 jaunieši, grupā no 13 līdz 15 gadiem 21 dalībnieks, bet vecuma grupā no 15 līdz 20 gadiem atsaucība nav bijusi. Rakstu darbu sacensība noslēdzās 15. jūnijā, un godalgošanas komisijā bez T. Krūkas vēl piedalījās LPB Kanadas kopas valdes priekšsēdis M. Lorbergs un Kanadas DV zemes valdes jaunatnes daļas vadītāja Baiba Šmite - Kalēja. Pirmajā grupā par tematu „Latviešu karavīrs" godalgoti Andris Lapiņš, Pēteris Lapiņš un Andris Pulciņš. Par tematu „Kaķiša dzirnavas" godalgota Anda Ruņģe un Liene Ozola (visi no Hamiltonas). Otrā grupā par tematu „DV organizācija" godalgoti Indra Pulciņa (Hamiltona) un Andris Zilāns (Toronto). Par tematu „Latviešu skola" godalgotas Sandra Lazdiņa (Hamiltona) un Linda Lazda, (Toronto). Sacensībā bez TLB sestdienas skolas audzēkņiem, kuplā skaitā piedalījušies arī Hamiltonas jaunieši un daži arī no Britu Kolumbijas. Godalgotie jaunieši saņēma īpašu DV pateicības rakstu un 10 dol. naudas velti katrs.

Valdes priekšsēdis E. Krūka ziņoja, ka DV centrālās valdes priekšnieka vēlēšanas notiks no 1. oktobŗa līdz 1. novembrim, bet atsevišķu zemju vēlēšanu rezultāti jāiesūta centrālās valdes ģenerālsekretāram A. Bērziņam, Rietumvācijā līdz 15. decembrim. DV priekšnieka amatam kandidē J. Utināns un A. Puķīte no Anglijas un A. Rolavs ar A. Baltiņu no Austrālijas.

Uz pretkomūnistisko valstu konferenci Meksikā arī šogad dosies E. Rodze - Ķīsele no Austrālijas, kas pēc tam iecerējusi ar referātiem par šo konferenci viesoties arī ASV un Kanadā. Viņas tiešos ceļa izdevumus segs visu zemju DV valdes proporcionāli savam biedru skaitam. Valdes sēdē vēl pārrunāja arī Madrides un Brīvās latviešu balss radio raidījumus ar nolūku iegūt par tiem vispusīgāku informāciju.

Ārējās informācijas daļas vadītājs E. Pulciņš ziņoja, ka sakarā ar 14. jūnija Aizvesto piemiņu un līdzekļu vākšanu izsūtīta pretkomūnistiskā literātūra un informācija DV nodaļām, arī parlamenta locekļiem un vadošiem sabiedriskiem darbiniekiem. No ārējās informācijas līdzekļiem 300 dol. piešķira Skandinavijas latviešu nacionālam fondam.

Jaunatnes daļas vadītāja Baiba Šmita - Kalēja informēja par iecerēto piedalīšanos Vispasaules latviešu jaunatnes kongresā Anglijā, arī eventuālo viesošanos Zviedrijā un Vācijā, kur paredzējuši demonstrēt 2. DV globālo dienu filmas. Šīm filmām izgatavotas arī kopijas, kā to apstiprināja kultūras daļas vadītājs J. Gailītis.

Par nesen aizvadīto DV jaunatnes un sporta sarīkojumu Sidrabenē ziņoja šī sarīkojuma rīcības komitejas priekšsēdis un sporta daļas vadītājs Dk. Melnbārdis. Pēc viņa vērtējuma sarīkojums izdevies labi un sadarbība ar Kanadas latviešu sporta apvienību bijusi sekmīga.

DV globālās meistarsacīkstes 1971. gadā noslēgušās un, izvērtējot rezultātus, konstatēts, ka no Kanadas piedalījušies 62 šāvēji, to vidū 21 jaunietis. Jaunatnes klasē (15 — 18 gadu vecumā) no 20 dalībniekiem J. Rudzroga ieguvis 2. vietu, bet dāmu klasē uzvarējusi Ida Grīnberga no Sv. Katrīnām. Vispārējā strēlnieku klasē atkal uzvarējis Nikolajs Ozoliņš no Hamiltonas, kas kopā ar J. Rudzrogu, L. Ozoliņu un Z. Upīti uzvarējuši arī komandu sacensībā.

Kanadas vanadžu priekšniece M. Jonāne informēja, ka viņas organizētais koplidojums uz Rietumkrasta latviešu dziesmu svētkiem Vankuverā īstenojies labi, pieteicoties 30 dalībniekiem. Visām DV nodaļām Kanadā jau izsūtītas naudas loterijas biļetes. DV Hamiltonas nodaļas vanadžu kopa nolēmusi turpmāk visus kopas līdzekļus apgrozīt caur savu atsevišķo kasi, kāda vanadzēm agrāk nebija.

Kasieris R. Britāls kopā ar vanadžu priekšnieci M. Jonāni pārstāvēs Kanadas DV zemes valdi DV Britu Kolumbijas nodaļas 20 gadu darbības atceres sarīkojumā un Kanadas DV dienās Vankuverā. No DV bēru fonda līdzekļiem 300 dol. izmaksāti DV Druvas nodaļai izsniegšanai mirušā biedra Mārtiņa Bērziņa tuviniekiem.

Pārrunājot Ziemsvētku apsveikumu kartīšu jautājumu, valde atzina, ka attiecīgo priekšdarbu veikšana uzsākama nekavējoties un uzdeva to aprūpes daļas vadītājam A. Kvēpam. Valde iepazinās arī ar DV Montrealas nodaļas valdes priekšsēža J. Gributa rakstu par iecerēto atklāšanas sarīkojumu nodaļas lauku īpašumā Ezerkalnos.O. K.

Teātru festivāls Austrālijā

Vienīgais gadskārtējais latviešu sarīkojums visas Austrālijas mērogā, ko nosauc par „dienām" (Kultūras dienas, Rakstnieku dienas, Jaunatnes dienas), ir Teātru festivāls. Aktieri jau parasti sevi uzskata īpatnējākus, nekā citu mākslu pārstāvjus, tādēļ arī, laikam, lai tādi paliktu arī turpmāk, savus sarīkojumus nesauc par „dienām", bet par festivālu. Varbūt arī tādēļ, ka pa dienu tur nekas liels nenotiek? Lai nu kā, šāds Teātru festivāls Austrālijā šogad jūnijā notika jau 12. reizi un tanī piedalījās teātrinieki no Adelaides, Melburnas un Sidnejas. Visas 3 izrādes notika Latviešu namā, Adelaidē. Paši adelaidieši uzstājās ar M. Zīverta lugu Fiasko, melburnieši spēlēja A. Dželiko lugu, kuŗai tulkojumā bija doti divi nosaukumi: Klavieres vai gulta un Rotaļa četratā, un sidnejieši spēlēja Ž. Anuija Antigoni. Tik tālu vispārējā informācija, tagad lai runā speciālisti.

Man ir divu speciālistu atzinumi; teātŗa mīļotājiem un arī tiem teātriniekiem, kas lasa recenzijas, par prieku došu šo abu speciālistu vērtējumus. Vispārējais vērtējums par 12. Austrālijas latviešu teātŗu festivālu nāk no rakstnieces Ainas Vāveres - Neboisas, bet viņa pati saka, ka tā neesot nekāda īsta kritika, bet tikai skatītāja iespaidi un pārdomas. Kritisks vērtējums par Antigoni īpaši pieder literātei un teātŗu kritiķei Ņinai Lucei.

Aina Vāvere - Neboisa citā vidū raksta:

—Mūsu laikos bieži vien, un ne tikai latviešu teātros, rāda lugas, kuŗās temas vietā ir teze. Stāsta vietā par cilvēkiem, to raksturiem un izturēšanos zināmos apstākļos autors sācis ar tezi vai ideoloģiju, kas, pēc autora domām, apgaismojuma, aizstāvāma un par kuŗu skatītāji pamācāmi. Tomēr vēl nekad nav pierādījies, ka tezes un ideoloģijas lugas būtu īsti veiksmīgas lugas,, lai cik patiesa un vērtīga autora teze vai ideoloģija būtu.

Par tā saucamām „ideju" lugām ir runāts tik daudz, ka skatītājam jājūtas gandrīz vai vainīgam, ja tam patīk īsts, vienkāršs, ar kājām uz zemes stāvošs teātris un ja teātris ir tāds, kas skatītājam pašam ļauj nonākt pie kādas atziņas, t. i., ja viņš to vēlas.

Ž. Anuija traģēdijā Antigone, Sidnejas ansambļa izpildījumā skatītājs var, ja vēlas, attīstīt teoriju, ka „tirannija ir briesmīga", ka „vara uzliek pienākumus" vai ka „cilvēki laimi izprot dažādi", tomēr luga pamatā ir par cilvēkiem. Par jauno ideālisti Antigoni (Mirdza Ansule), par karali, kas negribēja būt karalis (Kārlis Gulbergs), par veco, labo aukli (Lita Zemgale), par Antigonts skaisto māsu Ismeni (Linda Ozere) un citiem cilvēkiem. Antigones agrākie kritiķi, tūlīt pēc 2. pasaules kaŗa, lugā saskatīja Anuija protestu pret vācu okupāciju un daļu Kreona teksta, par meslu došanu vāciešiem, lai lugu vispār varētu izrādīt. Anuijs pats nekad nevienu no šiem uzskatiem nav ne apstrīdējis, nedz atbalstījis, jo luga ir par cilvēkiem. Kreons un Antigone ir cilvēki ar dažādiem pasaules uzskatiem un dažādu laimes izpratni, kur bez tam Kreons pats sevī glabā šaubas par demokratijas jēgu un autoritātes nepieciešamību. Viņš ir traģisks raksturs šo dažādību un šaubu dēļ, ne tādēļ, ka caur viņiem var saskatīt kādu filozofiju.

Režisors Kārlis Gulbergs lugu bija traktējis šādā veidā, un aktieŗi to spēlēja pēc labākām spējām. Labāko galveno lomu godalgas arī piepiešķīra Mirdzai Ansulei un Kārlim Gulbergam, kā arī atbalstošo lomu tēlotājiem Kārlim Ābeltiņam, Litai Zemgalei un Lindai Ozerei. Neskatoties uz krietni manāmām vājām vietām tēlotāju rindās, arī ansamblis un režisors saņēma godalgas.

Adelaides ansambļa izvēle, Zīverta Fiasko, pieder pie jau minētām ideoloģiskām lugām, un Adelaides aktieŗus var apzīmēt tikai ar vienu vārdu: varonīgi. Ja aktierim, piem., jātēlo zadists, par kuŗu nav zināms nekas, kādēļ tas par zadistu kļuvis, par kuŗa darbības motīvāciju tiek stāstīts, un tā neizraisās no lugā parādītiem faktiem, tad arī vislabākais aktieris paliek tikai papes figūra. Harijs Elvigs((Milijons) darīja visu iespējamo, un tomēr nepārliecināja. Tāpat izgāja Rasmai Gešmanei (Upīte) un Hermīnei Valterei (Daktere Ese). Svešinieks (Miervaldis Bumbieris), politiskā ideoloģijā vīlies cilvēks, ir traģiska figūra, sevišķi komūniskā ideoloģijā vīlies, kuŗa skar latviešu skatītāju personīgi. Un tomēr, skatītājiem acīs nebija asaru, pretēji, kā tas bija Antigones izrādē. Kādēļ? Vai mēs būtu kļuvuši nejūtīgi? Jeb vēl mēs joprojām cienam teātri un filozofiju atsevišķi? Vai mēs esam tik cieti, ka mūs neaizkustina maiga mīlestība Indrā (Irma Bumbiere), jeb mēs sagaidām pilnasinīgu un skatuviski motīvētu mīlestību? Jānim Lindbergam (Sarkanbārdis) vienīgam bija skatuviski veiksmīga loma, un viņš to veica ar godu.

Melburniešu sniegtā angļu autores Annas Dželiko luga Gulta vai klavieres bija pavisam citā noskaņā nekā iepriekšējās. Sarakstīta 1950-os gados un filmēta, tā vairs nav pārsteigums angliski runājošiem teātŗu apmekētājiem. Ļoti piemērota jauna sastāva ansamblim, kādi bija melburnieši. Režisore Guna Kūlniece. Lugas izteiksmes līdzekļi neparastāki: mīlestības pieminēšana bez emocijām vai sentimentālitātes, sieviešu apģērbu gabalu parādīšanās uz skatuves — bet vai šie izteiksmes līdzekļi sliktāki par nāves zālēm un galvas pulverīšiem? Ja līdzekļi saskaņoti ar lugas temu, nav aistētiski pretīgi vai banāli, tad tie atzīstami par veiksmīgiem.

Visas četras lomas — Toms (Egils Stokāns), Kolins (Imants Lēmanis), Tollis (Amandus Bitans, jun.) un Nansija (Valda Kaziņa), viena otru papildina, kontrastē vai apgaismo, un žēl, ka diviem no tiem vajadzēja skaitīties galvenajiem aktieŗiem un diviem atbalstošiem. Tā E. Stokans (Toms) diemžēl, palika bez godalgas, un tikai I. Lēmanis (Kolins) saņēma atbalstošā aktieŗa godalgu.

Visam iepriekš teiktajam pamatā ir doma, ka teātris ir vērtība par sevi, ka teātrim jākalpo tikai mākslai un ne citiem mērķiem, lai arī cik cēli šie mērķi būtu, kā arī tas, kas tik daudzas reizes pierādījies pasaules teātŗu vēsturē, ka teātrim nepieciešams stāsts par cilvēkiem (kas jādod autoram), ka darbība ir vissvarīgākā drāmas sastāvdaļa, kas nav ne ar ko aizstājama (un kas jāiz-

(Turpinājums 14. lp.)

Ilze Liepiņa

VASARA

Sniedz roku, vasara, lai tavās pļavās ejam,
Kur saule govis zeltītas pa zaļām pļavām gana,
Pār koku galotnēm jūt maigus vējus skrejam
Un debess zilā jūŗā baltas mākoņkaijas mana.

Tik ilgi gaidīta, nu beidzot atnākusi
Kā līgava tu krāšņā rotā tērpies;
Ar tavu gaismu katra smilga pielijusi
Un trūcis ziemas saltais pavediens,
kas sen ap tevi vērpies.

Drīz lauks tavs ienāksies un aicinās pie galda
Ar dāsnu roku savas veltes dāvādams:
***Būs augļu birums** bagātīgs un medus kāre salda,*
*Pār tavām pļavām, vasara, ies rudens **zeltu bārstīdams**.*

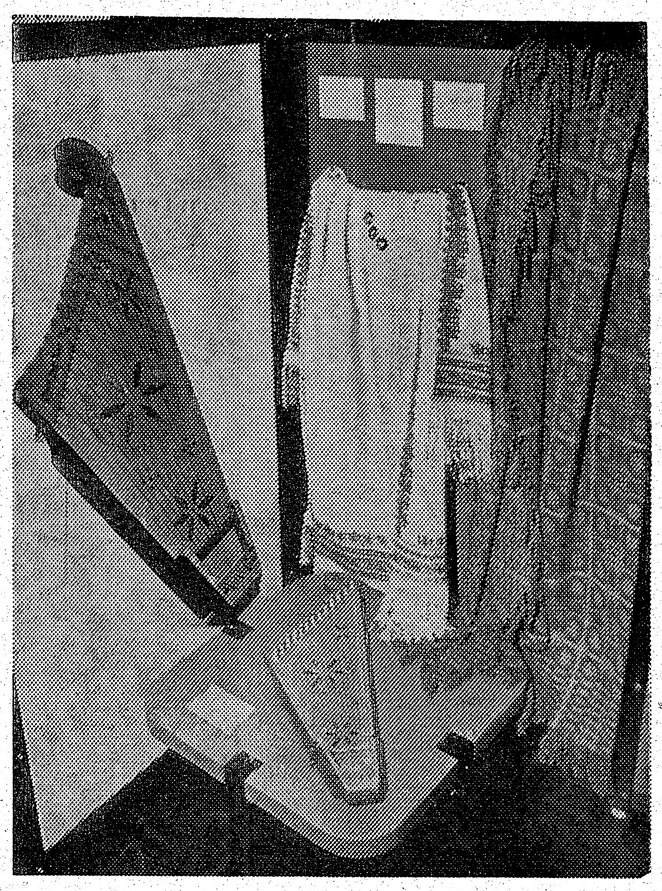

Etniskās karavānas ietvaros latviešu paviljonā Rīga bija iekārtota arī etnografisko audumu un daiļamatniecības skate. Uzņēmumā villaines un kokles.

Teātŗa dienas Toronto

LATVIEŠU TEĀTŖU APVIENĪBAS ZIEMEĻAMERIKĀ VADĪBU PĀRŅEM INTA PURVA

Jaunievēlētās Latviešu teātŗu apvienības Ziemeļamerikā valdes sēde notika jūnija mēnesī Klīvlendā, ASV. Valdes priekšnieces pienākumus uzņēmās līdzšinējā priekšnieka vietniece Inta Purva, bet viņas vietnieces būs R. Jostsone no Čikagas un G. Grieze no Sanfrancisko. Biedrziņa pienākumus uzņēmās līdzšinējais valdes priekšsēdis A. Rubenis no Klīvlendas, sekretāres — I. Freija no Toronto, kasieŗa — H. Misiņš no Milvokiem un valdes locekļa— E. Inde no Mineapoles. Ravīzijas komisijā darbosies Vija Vare (priekšsēde), E. Ieviņš (sekretārs) un M. Valtere - Einberga (locekle).

Pārrunājot nākošo teātŗa dienu organizēšanu, vienojās tādas rīkot Toronto 1973. gadā no 22. — 25. novembrim, paredzot 3 līdz 4 izrādes, kā arī intensīvu darba programmu referātu, diskusiju un praktisku nodarbību veidā. Visiem teātŗiem vai drāmatiskām kopām, kas vēlētos šajās pēc kārtas trešajās teātŗa dienās piedalīties, jāpieteicas līdz šā gada 31. decembrim pie Intas Purvas, 160 Woburn Ave., Toronto 12, Ont., Canada. Tā turpmāk būs arī oficiālā apvienības adrese.

Apvienības valdes sēdē vēl vienojās aicināt visus latviešu teātŗus vākt un sakopot savas darbības materiālus, bet ja kāds teātris vai drāmatiskā kopa beigtu pastāvēt, tad visus šos materiālus nodot teātŗu apvienībai.

Apspriežot nākotnes darbību, jaunā valde centīsies atbalstīt dažādus pasākumus, kas sekmē teātŗu darbību, piesaistīt jaunās paaudzes spēlētājus un interesentus, kā arī sevišķi atbalstīt latviešu jaunatnes teātŗu kopas un vienības. Katskiļu kalnos no 2. — 4. septembrim notiekošajā LPB literātu un žurnālistu kongresā A. Rubenis referēs par tematu: „Teātŗu kopu vēlēšanās un rakstnieku varēšana." Kanadā notiekošajā lielsarīkojumā Sidrabenē no 25. — 27. augustam Inta Purva vadīs paneļdiskusijas par tematu: „Vai latviešu trimdas teātris veic savu uzdevumu?"

Līdz šim apvienība jau izdevusi trīs speciālo rakstu krājuma „Skatuve" izdevumus, bet ceturtais paredzēts pēc teātŗa dienām Toronto, 1973. gada beigās. Redakcijas kollēģijā darbojas L. Auzāne - Tīcmane, A. Rubenis un O. Liepa.

E. N.

MEKLĒJU
Elizabeti (Žilu) MANTNIEKS
Lūdzu steidzīgi rakstīt
Mrs. M. STEGE,
20 Lavinia Street,
Brighton,
South Austrālia 5048

Iedegusies slepenā mīlestībā pret kādu ugunsdzēsēju, Sandra Veire Rietumvācijā vēlējās arī viņā likt uzliesmot kaisles ugunim, tādēļ aizdedzināja savu māju, lai varētu izsaukt uzunsdzēsējus, ar kuŗiem ugunsgrēka vietā atsteidzās arī iemīlētais. Uguns liesmas gan apslāpēja, bet ne kvēlojošo mīlestību Sandras sirdī. Cerībā vēl tomēr iedegt mīlestības guni ugunsdzēsēja sirdī un atmiekšķēt tā cieto sirdi, viņa pārcēlās uz dzīvi citā mājā un aizdedzināja arī to. Par to Sandra nonāca tiesā par ļaunprātīgu dedzināšanu, kuŗas priekšsēdis izteicās, ka viņas metode iegūt iemīļoto „patiešām nav ieteicama".

ASV DV jauna vadība

ASV DV vadības vēlēšanas šogad izveda DV Ņudžersijas apvienība. Valdē ievēlēti: priekšnieks J. Utināns, valdes locekļi: V. Aparjods, P. Ozoliņš, E. Peniķis, J. Pogenbergs, P. Rudzītis, I. Švānfelds, A. Tīdemanis un A. Valters. Valdes kandidāte I. Rūķe Revīzijas komisijā ievēlēti: A. Puķīte, U. Vītols un J. Vilciņš; kandidāts K. Kitners. Paredzams, ka ar nelielām pārmaiņām valdes amatu sadalījums paliks līdzšinējais.

Atsevišķās vēlēšanās par ASV Daugavas Vanadžu priekšnieci ievēlēta līdzšinējā — Anna Tīdemane, kuŗa par vānadžu referenti izraudzījusi Anitu Utināni, kas veiks arī priekšnieces vietnieces pienākumus.

Jūnija mēneša ASV DV valdes sēdē priekšnieka J. Utināna vadībā izraudzīja komisiju DV priekšnieka vēlēšanām, kuŗas notiks š. g. rudenī. Komisijā darbosies: U. Vītols, J. Pogenbergs un A. Zaube. DV priekšnieka amatam izraudzīti 5 kandidāti: Alfrēds Baltiņš (Austrālija), Jānis Frišvalds (Anglija), Alfrēds Puķīte (ASV), Valentins Rolavs (Austrālija) un Jāzeps Utināns (ASV).

Kultūras nozares vadītājs V. Aparjods ziņo, ka DV centrālās valdes izsludinātajai jauniešu rakstu darbu sacensībai ASV bijusi negaidīti dzīva atsaucība. Komisijai iesūtīti pavisam 26 darbi, pie kam to kvalitāte un valoda laba. Pirmā vecuma grupā 1. vietu ieguvusi Rita Sprūdža (godalga $15.-), 2. v. Lienīte Heise, 3. v. — Pēteris Sprūdžs. 2. vec. grupā 1. v. god. $20.- ieguvusi Zinta Aistara, 2. v. — Zinta Muižniece un 3. v. Nora Ceriņa. 3. vec. grupā 1. v. un $30- ieguvusi Lilita Puķīte, 2. v. — Sarma Jātniece un 3. v. Ingrida Broža. Ņemot vērā darbu kvalitāti, valde nolēma arī otro un trešo vietu ieguvējām piešķirt atzinības balvas. Sacensības darbi nosūtīti DV CV jaunatnes darbu vērtēšanas komisijai.

Tālāk V. Aparjods ziņoja par ASV DV dienu priekšdarbiem Milvokos. DV dienu sarīkojumi notiks š. g. 1., 2. un 3. sept. ar jaunatnes vakaru 1. sept., tautas deju lieluzvedumu 2. sept., teātŗa izrādi 2. sept. un kanaku vakaru tai pašā vakarā, koncerts — junda 3. sept. ar noslēguma balli vakarā. Priekšdarbi virzās sekmīgi, un rīcības komiteja ir pārliecināta, ka rūpīgi gatavotie sarīkojumi saistīs lielu apmeklētāju skaitu.

Valde piešķīra pabalstus 2 jaunavām Rietummičigenas universitātes latviešu valodas kursu un vienai Garezera vidusskolas apmšeklēšanai. Divām personām piešķīra pabalstus un 8 palīdzības saiņu nosūtīšanai piešķīra līdzekļus.

Vanadžu priekšniece A. Tīdemane ziņoja, ka nākamā pavasarī paredzēts kopējs ASV un Kanadas vanadžu dziedāšanas ansambļu sarīkojums. Milvoku vanadžu kopa DV dienu laikā (sestdien, 2. sept., pl. 11 rītā) rīko draudzības salidojumu, kuŗā aicinātas piedalīties svētkos ieradušās vanadzes.

Sporta nozares vad. I. Švānfelds ziņoja, ka DV dienu laikā Milvoku šaušanas sekcijas izkārtojumā notiks DV sacensības šaušanā.

ep

Divvalodu - daudzkultūru problēma

Latviešu nacionālās apvienības Kanadā valdes sēde

Jaunizraudzītā Latvijas konsula un LNAK kultūras nozares vadītāja Dr. E. Upenieka modernajā jaunbūvē Don Mills rajonā notika pēdējā LNAK valdes sēde priekšsēža T. Kronberga vadībā. Par pirmo un vienu no galvenajiem pārrunu jautājumiem izvērtās nesen aizvadītā Ontario Heritage konference. Kā jau mūsu laikrakstā ziņots, šī konference ar dažādo etnisko grupu 1200 pārstāvjiem trijās dienās apsprieda tā saucamā „trešā spēka" jautājumu Ontario provincē. Visas Kanadas mērogā, bez anglo-sakšu un franču izcelsmes iedzīvotājiem vienu trešo daļu sastāda etnisko grupu minoritātes. Ontario provinces valdība ir pirmā, kas šim minoritāšu jautājumam pievērsusi tik plašu uzmanību, sasaucot Ontario Heritage konferenci. Viens no galvenajiem konferences atzinumiem bija, ka angļu un franču valodas noteiktas ar likumu, bet divkultūru jautājumā, ko ar likumu nevar noteikt, būtu jārunā par daudzkultūru sabiedrību. Tā kā šāds daudzkultūru jautājums nav atrisināms vienā konferencē, tad pie Ontario provinces valdības būtu organizējama jauna ministrija vai departaments šo lietu kārtošanai.

Šādiem atzinumiem pievienojusies arī LNAK delegācija, kuŗā piedalījās T. Kronbergs, V. Upeslācis, J. Mežaks, E. Upenieks, S. Miezīte, A. Bāliņš un J. Dreifelds. Pēdējie trīs valdes sēdē nebija ieradušies, bet no pārējo ziņojumiem izrietēja, ka Ontario Heritage konference bijusi labi organizēta, debates lietiškas un arī panākumi apmierinoši, pat labāki nekā bija cerēts. V. Upeslācis norādīja, ka dažu grupu paustās kreisās tendences ātri apklusinātas, jo etnisko grupu vairākums ir pret tām. J. Mežaks atzina, ka nākotnē visu daudzo ieteikumu iedzīvināšana lielā mērā atkarīga no pašām etniskām grupām un to aktīvitātes, jo valdībai šinī jautājumā pašreiz šķiet vēl konkrētu plānu nu nodomu nav. E. Upenieks galvenokārt piedalījies kultūrālo jautājumu apspriešanā un centies panākt lielāku atbalstu tā saucamajām „separate" skolām, ko galvenokārt uztur katoļu draudzes. T. Kronbergs savukārt uzsvēra, ka visaktīvākā konferencē bijusi ukraiņu delegācija, ar ko latvieši bijuši ciešā kontaktā un teicamā sadarbībā. Lielākās pretišķības bijušas ar franču pārstāvjiem, kas vēlējās nostiprināt ne tikai savas valodas, bet arī savas kultūras priekšrocības, tā mazinot etnisko grupu nozīmi. Pēc ziņojumiem pārrunās piedalījās arī pārējie sedes dalībnieki, kas vienprātīgi atzina, ka izraudzītā LNAK delegācija latviešu intereses aizstāvējusi labi, par ko tai izteica pateicību.

Tālāk valdes priekšsēdis T. Kronbergs informēja, ka LNAK mūža biedru fonda „Nākotne" dalībnieks Andrejs Ikše iemaksājis vēl papildus 100 dol., tā pamudinot ātrāk sasniegt nākošo dalībnieku simtu. J. Mežaks informēja, ka Kanadas federālā valdība noraidījusi pabalsta pieprasījumu iecerētai A. Dzērvītes grāmatai „Latviešu ornamenti". Šī jautājuma kārtošanu vēl tomēr turpinās.

Valde nolēma deleģēt T. Kronbergu uz Rietumkrasta latviešu dziesmu svētkiem Vankuverā, un pilnvaroja viņu izkārtot atsevišķu sanāksmi ar žīdu centrālo organizāciju pārstāvjiem sadarbīgu attieksmju apspriešanai.

Kasieris K. Tannis ziņoja, ka no 1972. gada 6550 dol. budžeta pirmajā pusgadā ieņemti 3451 dol., bet izdoti 3495 dol. Ziemeļamerikas latviešu kultūras fondā ziedojumos ieņemti pavisam 1953 dol., no kuŗiem 1500 dol. jau sadalīti. No Toronto latviešu kreditsabiedrības peļņas sadales 1000 dol. saņemti jaunatnes darba atbalstam. Valde vienojās piešķirt Divreiz divi nometnei, Sidrabenes un Saulaines bērnu vasaras nometnēm katrai 200 dol., kā arī 100 dol. Kanadas latviešu sporta apvienībai sporta vēstures izdošanai.

Valdes sēdes nobeigumā J. Mežaks vēl informēja, ka izpildot valdes agrāko lēmumu, viņš no LNAK bibliotēkas dubultniekiem nosūtījis 108 grāmatas Dr. V. Muižniekam Rietummičigenas universitātes latviešu valodas studijām. Pēc tam sēdes dalībnieki vēl brīdi baudīja namatēva Dr. E. Upenieka un viņa dzīves biedres Reginas viesmīlību.

R. N.

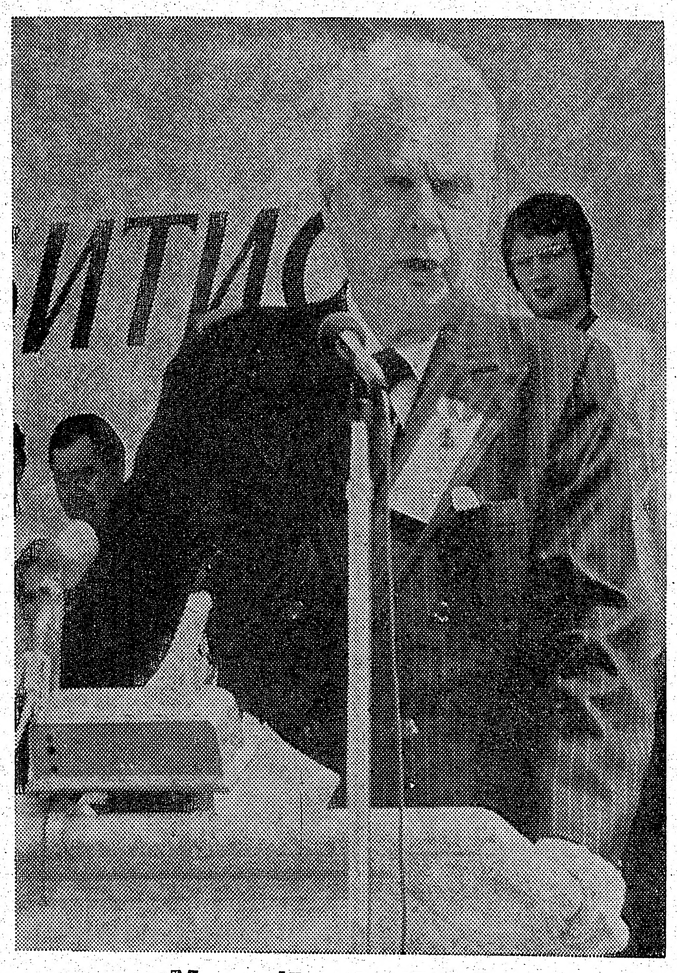

Mums jāprotestē

Foto: V. Cinis

Kanadas ukraiņu atbrīvošanas līgas gadskārtējā lielsanāksmē Toronto šogad galveno runu teica bijušais Kanadas ministru prezidents Dž. Difenbēkers. Savā runā viņš uzsvēra, ka pievienojas protestam pret tiranniju un netaisnību, ar kādu Pad. savienība apspiež kādreiz brīvās tautas Ukrainā Baltijas valstīs un citās zemēs aiz dzelzs aizkara. Pret netaisnām tiesas prāvām, deportācijām, reliģijas un citu brīvību, kā arī cilvēku tiesību iznīcināšanu mums ir jāprotestē, jāprotestē un jāprotestē, — uzsvēra apspiesto tautu likteņa izpratējs Dž. Difenbēkers.

Amerikāņu armijas dezertieŗi

Lēš, ka ne mazāk par 46.000 jaunu cilvēku, kas baidījās no iesaukšanas karadienestā un arī armijas dezertieŗi, patlaban uzturas Kanadā, īpaši lielākās pilsētās, kā Toronto, Montrealā un Vankuverā. Ja arī vēl līdz 1960. g. ik gadus šādu dezertieŗu bija ap 1200 mēnesī, tad, sakarā ar Vietnamas karu, to skaits jau 1970. gadā pieauga uz 5500.

Sakarā ar pašreizējiem līgumiem, viņi var droši dzīvot Kanadā, jo ASV nav tiesības viņus ne izprasīt, ne arī Kanadas valdībai tie jāizdod. Kanadas valdība viņus uzskata kā vēlamus emigrantus. Tā tas gan bija sākumā. Tagad jau uzskati Kanadā radikāli mainījušies.

Tā Karaliskais kanadiešu legions (The Royal Canadian Legion) iebilst un saka, ka, ja viņi negrib aizstāvēt savu (ASV) zemi, tad jau viņi neaizstāvēs arī Kanadu. Tāpat caurmēra kanadieši krasi noskaņoti pret dezertieŗiem bezdarba dēļ, jo patlaban Kanadā ir augstākais bezdarbnieku procents (7%) pēdējos desmit gados. Sakarā ar bezdarbu arī uzņēmumi darbu vispirms dod vietējiem. Tā amerikāņu dezertieŗiem labās dienas beigušās un tie laiki, kad tos uzņēma atplestām rokām, sen jau beigušies. Viņu nākotne nerādās vairs rožaina. Daudzi dezertieŗi būtu ar mieru atgriezties ASV, bet viņus baida 5 g. cietums un 10.000 dolaru naudas sods. Viņi gaida amnestiju, ko prezidents Niksons pagājušā gada novembrī gan noraidīja pēc kāda žurnālista jautājuma, vai šie dezertieŗi nebūtu jau apžēlojami. Pret amnestiju nostājās arī amerikāņu legions, kas savā sanāksmē Hjustonā (Houston), Teksasā, nobalsoja par armijas dezertieŗu likumīgu tiesāšanu. Varētu vēl piemetināt, ka šo dezertieŗu vidū ir arī bijušā iekšlietu ministra Udalla 23 gadus vecais dēls, kas divus gadus atpakaļ dezertēja no armijas un patlaban dzīvo Kanadā.

—sts

■ Afrikas republikas Ugandas prezidents ģenerālis Idi Amins ar rīkojumu noteicis, ko sievietes nedrīkst valkāt, ja nevēlas sadurties ar policiju. Ar rīkojuma tekstu „zināmas drēbes, kuŗas apvaino pieklājību un ievaino publisko morāli" sievietēm aizliegts valkāt -- kleitas, kuŗas īsākas par 7,5 centimetriem virs ceļa. Tāpat aizliegtas t.s. „hot pants", kā arī maksi un midikleitiņas ar izgriezumu sānos līdz viduklim. Sievietes, kuŗas turpmāk aizliegtās kleitās parādīsies ielās, policija aizturēs un sodīs ar 3 mēnešiem cietumā vai ar 200 šiliņiem (ap 30 dol.) naudas sodu.

■ Visai savdabīgu lietpratēju atzinumu Parīzes tiesa pieprasījusi no diviem ārstiem. Viņiem jānoskaidro, vai chirurgs pietiekami skaisti nooperējis no kādas filmu zvaigznītes pagarinātās muguras ietetovēto rozi un Eifela torni. Filmu diviņa bija pieprasījusi no chirurga ap 7000 dol. zaudējumu atlīdzību, jo operācija atstājusi rētu, kas bojā viņas skaistumu...

PĒTĪJUMS PAR BALTIJU

Kalifornijas valsts San Hosē universitātes vēstures departaments, kuŗu pārzin latvietis, profesors Edgars Andersons, jau sagatavojis veselu grupu Amerikas vēstures zinātnieku, kas specializējušies un savus zinātniskos gradus ieguvuši par zinātniskiem darbiem Baltijas vēsturē, izmantojot oriģinālavotus, kas atrodami Vašingtonā un pazīstamā Huvera institūtā. Daudzi, izstrādājot savus zinātniskos darbus, intervējuši baltiešu tautu piederīgos, kā arī izdarījuši pētījumus Eiropas archīvos.

Viens no jaunākiem darbiem, kuŗu uzrakstījis vēstures maģistrs Viljams Flečers, (Fletscherr), veltīts britu un Padomju jūŗas karam Austrumbaltijā. 250 lp. zinātniskā darbā uzmanības centrā ir Baltijas valstu un Somijas piekraste Kronštates rajonā. Darbam izmantoti avoti no Britu admirālitātes un Padomju oriģinālrakstu studijām.

A. T.

Pasūtiniet tagad labāko dāvanu uz LATVIJU vērtīgāku par naudu vai paciņām SPECIĀLOS rubļu CERTIFIKĀTUS

INTERTRADE EXPRESS CORP.

to jums teica pirmā un to sąka jūsu piederīgie.

Par tiem jūsu piederīgie var iegādāties visu, ko vēlas, par daļu no parastās vērtības, jo katrs SPECIĀLAIS RUBLIS ir vismaz 4 reiz vērtīgāks par parasto rubli. Tas ir apm. tā, kad jūs būtu iegājuši veikalā ar $100 un nopirkuši mantas $200 vai $300 rubļu vērtībā, vai pat vairāk.

Speciālo rubļu certifikātus var arī ļoti izdevīgi apmainīt pret parastajiem rubļiem.

PILNĪGA GARANTIJA UN APDROŠINĀTS.

Tikai INTERTRADE EXPRES Corp. dod jums ātru pakalpojumu. Certifikātu piegāde mājās apm. 3 nedēļu laikā.

Speciālā rubļa vērtība ir $2.35

ŠĪ CENA IR VISS, KAS JUMS JĀMAKSĀ. NEKĀDU CITU IZDEVUMU.

Jūs varat sūtīt katru summu, ko vēlaties. PIEPRASIET MŪSU ILUSTRĒTOS KATALOGUS.

PASŪTINIET ŢAGAD TIKAI

caur

INTERTRADE EXPRESS CORP.

125 East 23rd. Street, piektā stāvā fifth floor NEW YORK, N.Y. 10010, tālr. 982-1530

Ļoti svarīgi — Automobiļi

Tikai uz īsu laiku.
Ātra piegāde.

	Cenas US$
ZHIGULI VAZ 2101	$3,214.-
MOSKVITCH 412 IZH	$3,155.-
MOSKVITCH 408 IE	$3,033.-
ZAPOROZHETS ZAZ 968	$2,026.-

Pieprasiet mūsu speciālo ilustrēto apkārtrakstu. Pieņemam pasūtinājumus arī DĪVOKĻIEM. Mums šajos darījumos ir 23 gadu pieredze un tūkstošiem apmierinātu klientu.

Speciālie rubļu certifikāti ir labākā dāvana

Intertrade Express Corp., 125 East 23rd. Street, New York, N. Y. 10010, kas speciālizējusies jau 23 gadus dāvanu sūtīšanā uz Pad. Savienību, ziņo, ka speciālie rubļu certifikāti ir labākā dāvana piederīgajiem Latvijā.

Speciālie rubļi ir četrreiz vērtīgāki par parastiem, tāpēc tie ir izdevīgāki. Saņēmēji ar tiem var iegādāties visu speciālajos Vneshposyltorg ārzemju valūtas veikalos par apm. ¼ no mantu vērtības parastajos rubļos. Priekšmeti, kas parastajos veikalos maksātu 10 rubļu, iegūstami par 2½, vai pat lētāk.

Certifikātus var izdevīgi apmainīt arī parastajos rubļos.

Speciālo rubļu cena ir $2.35. Jūs varat sūtīt, cik vēlaties, un tie tiek piegādāti jūsu piederīgiem 3 — 4 ned. laikā.

Pieprasiet jaunāko cenrādi un pārliecinieties, cik vērtīgi ir speciālie rubļu certifikāti.

Tukākai inform. rakstiet: INTERTRADE EXPRESS CORP. 125 East 23rd. Street, 5th Floor, New York, N. Y., tālr. 932-1539.

Tomja Kuka

RŌMĀNS

Raitis piecēlās no krēsla, atspiedās ar plaukstām uz galda malas un ilgi pētīja ģipša plāksnīti. Nezinātājam tā nelikās nekas sevišķs, balta ģipša plāksnīte ar maziem izcilņiem. Tikai vērīgāk apskatot, šie izcilņi pieņēma burtu izskatu. Plāksnītes darinātājs, tanī raugoties, pārdzīvoja cietumā pavadītā gada bezcerību, morālu pazemojumu un rūgtumu pret cilvēkiem. Viņa paša izmeklētie plāksnītē veidotie vārdi bija reizē kliedziens un lūgums pēc palīdzības, pēc palīdzības no augšienes, no tās neredzamās varas, kas gadu tūkstošiem iespējusi veidot un mainīt cilvēku un tautu dzīves mūsu prātam neaptveramās, neizskaidrojamās robežās.

Raitis gar plāksnīti bija nostrādājis visu pagājušo gadu. Veselu gadu! Tikai pirmo no piespriestajiem desmit!

Šī bija cietuma mākslas darbnīca vai, kā daži no ieslodzītajiem to dēvēja, „pieaugušo bērnu dārzs". Arī Raits bija viens no tiem, kam darbnīca likās bērnišķīga niekošanās vieta. Taču cietuma vadībai tā bija ļoti nozīmīgs iestādījums iemītnieku laika kavēklim. Šogad katram ieslodzītajam bija jāpagatavo viens mākslas priekšmets vai rokdarbs. Tas varēja būt zīmējums, skulptūra, grebums kokā, glezna, akvarelis, ādas izstrādājums, audums, vienalga kas. Cietuma departaments bija izsludinājis izstādi un sacensības ieslodzīto darbiem.

Raiša izveidotie vienkrāsainie burti saplūda ar ģipša plāksnītes virsmu un nezinātājam bija grūti salasāmi. Pats darinātājs tos zināja no galvas, bet, kad aizmirsa, lasīja ar pirkstu galiem, kā viņam reiz bērnībā bija mācījis kāds neredzīgs zēns. Tie skanēja:

„Dievs, dod man spēku samierināties
ar visām tām kļūdām,
ko nespēju vairs labot.
Dod drosmi labot to, ko vēl spēju,
un gudrību izšķirt
labojamās no nelabojamām kļūdām
vai ieradumiem."
Reinholds Niburs

„Tu labāk burtus iekrāso, citādi izstādes apmeklētāji nevarēs salasīt," aiz muguras ieskanējās darbnīcas instruktora Brauna balss.

„Kāpēc tiem jālasa? Viņi šā vai tā nesapratīs, ko ar tiem esmu domājis pateikt," Raitim grībējās atcirst, bet viņš aprāvās, jo pirms termiņa parolei ieteica ieslodzītos ar labu uzvedību, centīgus darbā, paklausīgus priekšniecībai.

„Jā, kungs," Raitis pazemīgi piebilda, sniedzoties pēc krāsas un otas.

Instruktors piekritīgi pamāja ar galvu un aizgāja pie nākamā jaunraža. Tas bija jauns vīrietis, trīsdesmitajos gados, kas cītīgi strādāja ap koka skulptūru cilvēka lielumā.

„Kā veicas, Džek," instruktors laipni ievaicājās, draudzīgi uzsitot uz pleca.

„Paldies, labi. Šonedēļ ceru darbu nobeigt," uzrunātais atbildēja un ar pārvalka piedurkni norausa uz pieres radušos miklumu. Instruktors neveikli iekļepojās un izgāja no darbnīcas. Brauns nebija no tiem cietuma darbiniekiem, kas meklēja popularitāti starp ieslodzītajiem. Viņš bija kluss un rezervēts. Viņš arī daudz neskuma, ja par darbnīcu dzirdēja klusu neapmierinātību un sarkastiskas piezīmes, pats galvenais bija nodarbība. Instruktors Brauns pārāk labi pazina savus padotos. Tikai paraugoties uz ieslodzīto augumiem, viņu kāju un roku kustībām, pat nemaz neredzot sejas, Brauns zināja, kādā garastāvoklī viņa „dēli".

Instruktors devās pa platajām cementa kāpnēm nākamajā stāvā, pagriezās pa labi un iegāja savā kabinetā. Tur bija galds, divi vienkārši koka krēsli, sienas skapītis, pāris veclaicīgu, aprūsējušu rokas dzelžu, kas kā veca darba cepure bija pakārti vadzī pie sienas, bet galda kreisajā stūrī cietuma kartotēka.

Svešiniekam šī telpa liktos auksta un nemīlīga. Citi cietuma ierēdņi centās savus birojus iekārtot mājīgāk un patīkamāk, bet Brauns pēc sievas nāves savējo atbrīvoja no visa liekā un greznā. Kādreiz stūrī pie loga bija stāvējis mākslīgas ādas pārvilkts zvilnis ar pāris košiem spilveniem, greznuma stāds uz palodzes, sievas un meitas ģīmetnes uz rakstāmgalda, bet tagad to visu viņš bija aizvedis atpakaļ uz dzīvokli. Sievas vairs nebija, un meitu viņš redzēja katru dienu, pārejot no darba. Pie sienas reiz bija piestiprināts liels pilsētas plāns, bet viņa jaunākie kollēgas to aizņēmās un, kā dažkārt notiek ar aizdotām grāmatām, aizmirsa atdot. Pēc instruktora domām jo vienkāršāka biroja iekārta, jo vairāk domu veltīts tiešajam pienākumam. Brauns nebija lāgā apsēdies, kad pie durvīm kāds klauvēja.

„Ienākt!"

„Cietuma priekšnieks vēlas ar jums runāt, Brauna kungs", uzraugs Teilors ziņoja, durvīs stāvēdams.

„Ļoti labi," instruktors piecēlās un izgāja no kabineta. Ejot pa krēslaino gaiteni, Braunam kļuva neomulīgi par neparedzēto vizīti. Cerams, ka tai nav nekāda sakara ar Raiti Vizumu.

„Piesēdies," cietuma priekšnieks norādīja uz krēslu.

Nilsons bija vecāks vīrs — piecdesmit sešus gadus. Cietuma dienestā viņš bija jau trīsdesmit piecus gadus. Nilsona laikā bija mainījušies seši departamenta direktori un neskaitāmi citi gan augstāki, gan zemāki cietuma darbinieki, izņemot Braunu. Tas pie Nilsona kalpoja jau divdesmit otru gadu.

„Džif, es eju pensijā, un tu esi nākamais kandidāts šim amatam. Esmu aizrakstījis priekšniecībai un aizsūtījis tavu dienesta gaitas aprakstu, bet..." Nilsons nevarēja no uztraukuma nosēdēt, „sasodīts, visus šos gadus tu esi bijis tik kluss kā kurmis alā. Neviens tevi nepazīst."

„Cietumnieki mani pazīst," Brauns smaidīja.

„Cietumnieki," Nilsons neapmierināts atcirta. „Cietumnieki nevar tevi paaugstināt amatā. Tu esi bijis labākais un patiesākais no visiem uzraugiem un instruktoriem, un ja viņi ignorēs manu ieteikumu, tad tā būs nelietīga netaisnība."

„Neuztraucies, draugs, paaugstinājums man ir gluži nesvarīga lieta. Ja sieva būtu dzīva, viņa droši vien par to raizētos, bet meitai un man tas ir gluži vienalga."

„Ko tu darīsi, ja manā vietā nāks kāds jauns nepraša?" Nilsons nespēja nomierināties.

„Es palikšu pie saviem dēliem, Brauns smaidīja un piecēlās. „Paldies tev par uzticību un draudzību. Tā mani uzturēs līdz manai pensijai."

Raits uzmanīgi vilka otu ar melno krāsu pa izveidoto burtu izcilņiem, kad kāds no ieslodzītajiem gāja gaŗām un piedūrās jaunekļa elkonim.

„Lūdzu piedod, tas man netīšām," Bālais Miķelis stāvēja kā pārakmeņots un raudzījās melnajā, nenotīrāmajā traipā. Viņš neuzdrīkstējās pat elpot, jo pret Raiti tas juta vārdos neizsakāmu godbijību. Vizums noliecās pār ģipša plāksni, tad pacēla seju pret Miķeli.

„Labi, ka tu man uzgrūdies. Burtus iekrāsoju, lai izpatiktu Braunam. Tagad notriepšu visu melnu."

(Turpinājums sekos)

Jaunatnes un Draudzības dienas Niagarā

š. g. 22. un 23. jūlijā.

Sestdien, 22. jūlijā,

Sheraton Brock viesnīcā.

Sākums 6.00 Grand Ball Room
Svētbrīdis: māc. J. Prauliņš.
Svētku atklāšana: rīcības kom. pr-dis V. Strautnieks.
Priekšnesumi:

BALETS

Baletmeistares Đ. Jablokovas-Vorpas baletstudijas priekšnesumi.

PLKST. 8.30 DRAUDZĪBAS BALLE

Spēlēs V. Ciemīša orķestris.

Ieejas maksa: $3.50. Jaunatnes nacionālo apvienību dalībniekiem, uzrādot 1972. g. biedru karti, $3.00.

Svētdien, 23. jūlijā,

Garden City Beach, Arthur Str., Port Weller, Ontario ezera krastā:
Plkst. 10.00 Niagaras kausa izcīņa volejbolā vīriešu un sieviešu komandām LSAK vadībā.

PLKST. 3.00 TAUTAS SVĒTKI,

kuŗus kuplinās

1. H. Miķelsons ar savu humoru un burvjumākslu
2. St. Catharines Judo-Carate studija
3. Visjaunākajiem apmeklētājiem dažādas sacensības un rotaļas ar balvām St. Catharies latviešu skolas vadībā.

Noslēgumā atvadu balle.

Ieejas maksa: $2.00. Jaunatnes nacionālo apvienību dalībniekiem, uzrādot 1972. g. biedru karti, $1.50.

Lūdz apmeklēt

Svētku rīcības komiteja.

Baiba Šmita-Kalēja

Rīga dimd Saulainē

GAIDU 50 UN SKAUTU 55 DARBĪBAS ATCERES NOMETNĒ „RĪGA DIMD" 735 DALĪBNIEKI

Toronto Sv. Jāņa ev. lut. draudzes īpašumā Saulainē piektdien, 30. jūnijā, ieradās pirmie Rīga dimd nometņotāji, bet vairums savas teltis cēla un nometni iekārtoja sestdienā. Nometņotāji sabrauca no tuvām un tālām pilsētām, sevišķi prieks bija iepazīties ar viesiem no Austrālijas. Nometnē pašreiz reģistrēti 735 dalībnieki, no tiem 314 gaidas un 352 skauti, bet 28 atrodas „Putnu salā", kur dzīvo vadītāju bērni, jaunāki par guntiņu vai mazskautu vecumu. Gaidu nometne sadalās apakšnometnēs: Zaķu salā dzīvo 125 guntiņas, Akmeņsalā 137 gaidas, Mūku salā 42 lielgaidas un Kundziņsalā 16 vadītājas, kas nestrādā pie atsevišķiem pulciņiem. Skautu nometnē Ciekurkalnā nometņo 132 mazskauti, Dzegužkalnā 148 skauti, Torņkalnā 38 dižskauti, un Sudrabkalnā 32 roveŗi. Virtuvē strādā 41.

Tālākie Rīga dimd nometnes viesi ir Austrālijas skautu jendas pr-ks Zigfrīds Leitis un vadītāja Biruta Leite, gaidu jendas pr-ce Elfrīda Rimšāne, lielgaidas Daina Sproģe un Inta Capale un roveŗi M. Striķis un A. Kāriks. Tālākās vienības no ASV bija no Milvokiem, Mineapoles, Ņujorkas, Čikagas, Bostonas u.c.

Sestdiena pagāja nometnes iekārtošanas darbos. Vakarā guntiņas pulcējās sadraudzības ugunskurā. Katrs guntiņu kuriņš bija atnesis ciema kukulim kādu priekšnesumu, kas raksturoja pilsētu, no kuŗas tās atbraukušas. Pie ugunskura centra guntiņu vecākā Ilze Rupnere pasniedza guntiņu izturības zīmi Kristīnei Frišai no Gaujas 6. gaidu vienības Čikagā. Ugunskuru vadīja Vija Mangule.

Gaidu iepazīšanās un sadraudzības ugunskuru aizdedzināja apakšnometnes komandante Baiba Dābola, bet to vadīja Inta Kalniņa.

Lielgaidas savukārt pulcējās pie sava informātīva rakstura ugunskura, kur tās pārrunāja nometnes gaitas. Pārrunas vadja Zigrīda Gaujeniece.

Skautu nometnē notika pulciņu vadītāju ugunskuri savstarpējai sadraudzībai. Notika arī mazskautu solījums, un par pilntiesīgiem mazskautiem kļuva Jānis Paliepa un Uģis Dzenis, abi no Toronto.

Svētdienas rītā svētrunā māc. I. Gaide uzsvēra, ka katram no mums ir jāatzīst sevi par kristieti un latvieti — tas ir mūsu kopējais vārds un kopības gars. „Dieva un sevis dēļ nekad neaizmirstiet šo vārdu, dzīvi un piederību."

Nobeigumā māc. I. Gaide aicināja jaunatni iemīlēt to, kas acīm neredzams, bet tomēr izjūtams — tas ir Dieva tuvums un tautas un zemes tuvums.

Nometni atklāja plkst. 11-tos pēc dievkalpojuma, kad pirmo reizi mastos uzvijās Kanadas, Latvijas, ASV, Austrālijas un gaidu un skautu karogi. Pēc Kanadas valsts himnas nodziedāšanas Latviešu skautu pr-ks Fricis Sīpols pateicās nometnes organizētājiem, organizācijām un atsevišķiem labvēļiem par atbalstu un Saulaines pārvaldei par atvēlēto territoriju nometnei. Vērojot jaunās sejas gaidu un skautu rindās, rodas doma par tagadni un vēlēšanās pateikties tiem vadītājiem, kas turējušies pie sistēmatiskās audzināšanas. Nometnes priekšnieks F. Sīpols aicināja dzīvot pēc mūsu devīzes: Pasaules tālēs augsim vienoti Latvijai un vienoties valsts himnā Dievs, svētī Latviju.

Skautu pilnvarnieku padomes priekšsēdis A. Gaujenieks salīdzināja katru dalībnieku ar locekli ķēdē. Aizbraucot no nometnes, jācenšas šo ķēdi stiprināt, lai tā būtu tik gaŗa, ka aptvertu visu pasauli.

Latviešu gaidu pr-ce Morella Vilka savā uzrunā jautāja, kāds spēks mūs vieno un liek pastāvēt. Tie ir gaidu un skautu solījumi un likumi. M. Vilka pateicās vecākiem, Sv. Jāņa draudzei, Saulainei un ikvienam, kas pielicis darbu nometnes sekmēšanai. Pateicība tika izteikta arī organizācijām, it sevišķi Amerikas latviešu palīdzības fondam, kas ir vienīgā latviešu organizācija, kas katru gadu ziedo lielu devumu gaidu un skautu darbam.

Gaŗo apsveikumu rindu uzsāka vistālākie viesi — austrālieši Elfrīda un Zigfrīds Leitis, kas nometnes karoga mastā uzvilka viņu dāvāto vimpeli. Austrālijas jendas pr-ce Elfrīda Rimšāne pasniedza M. Vilkai ciema kukuli — ķengura ādu no visām Austrālijas latviešu gaidām. Austrālijas skautu jendas pr-ks Z. Leitis savukārt ar piemiņlietiņām apveltīja M. Vilku, F. Sīpolu un nometnes rīkotāju G. Kārkliņu.

Visvecākā latviešu gaida — Elizabete Laufere savā uzrunā pieminēja pirmo celmlaužu un gaidu organizācijas darba darītāju vārdus. Viņa uzsvēra, ka nākotnē jaraugās ar cerību un jāvingrina maņas un jāattīsta sevi. Latviešu gaidisma dibinātāja Vilhelmīne Vilka savu sveicienu bija atsūtījusi, ierunātu skaņu lentē, ko arī atskaņoja.

Vāl sveica LNAK viceprieksšēdis Jānis Mežaks, ALAs priekšsēdis Ilgvars Spilners savā apsveikumā uzsvēra, ka gaidas un skauti savu izglītību iegūst arī dzīvē. Tautai ir vajadzīgi vadītāji, kam izturība, darba mīlestība, sadzīve, pienākuma apziņa u.t.t., ko nevar iegūt no grāmatām.

Amerikas latviešu palīdzības fonda vārdā sveica Raimonds Čaks, Sv. Jāņa draudzes pr-ks Jānis Koncis, igauņu skautu pārstāvis Kārlis Ārlats no Hamiltonas un Kanadas etnisko skautu apvienības pārstāvis Leo Puurītis.

Bija daudz rakstveida apsveikumu no bijušiem skautiem un gaidām, vadītājiem, priekšniekiem, labvēļiem un organizācijām.

Nometņotāji gāja parādē pa nometnēm, kur notika atsevišķa karogu ceremonija.

Nometnē bija ieradušies daudz viesu — kā vecāki, tā arī gaidu un skautu labvēļi, kam interesēja redzēt, kā nometņotāji iekārtoušies. Atsevišķiem pulciņiem nodarbības nenotika, bet tie iekārtoja nometni.

Vakarā nometnes pirmo lielo ugunskuru vadīja Arnis Freibergs. Ugunskuru aizdedzināja vistālākie viesi — austrālieši. Kopējās dziesmas un saucienus vadīja Z. Leitis, nometnes rīkotāji Gunārs Kārkliņš, Fricis Sīpols, Morella Vilka, Raimonds Čaks, un Pēteris Vīlips „vecais vilks", kas arī pastāstīja par saviem 56 gadiem skautošanā.

Dažādo vienību priekšnesumi atspoguļoja skautisma gaitas.

Sengaidītā gaidu un skautu jubilejas nometne „Rīga dimd" ir atklāta. Sanākuši gaidas un skauti no diviem kontinentiem un trijām zemēm, lai 9 dienas pavadītu draudzībā un darba priekā.

Sacensību … kreisās: Da… Sandra Cēb… tu Vēstu re…

Ziemeļkalifo… ev.-lut. draud… dzes dibināš… draudzes biļe… tu Vēstis". … sniedzis drā… apciemo lasī… sās brīvās … ZVV redakci… liņas ierosinā… jusi ik gadus… na mīļākā … rietumu piek… las jaunatne… skolā, pie … darbus izvēr… vērā: no cik… sītām grāma… „mīļākā gr…

Savi…

GRAN…

● Grand … kārtnes latvie… dzes kapu s… augustā Vūdl… 11 no rīta. S… Lazda, pie… draudzes m… nim. Pl. 2 … pu svētki Gr… viešu ev. … vietējos kapo… tāju piedalīš…

● 18. jūnij… latv. ev. lut… izbraukumu … Īsu svētbrīdi… Kr. Herman… V. Liepiņš … nām vaŗa … dziesmām. … monstrēja šī… skaņu lentes… K. V. Liepiņš … Dānijas mūz… mūzejs iegu… vības gados. … kuma dalīb… ap 60, paka… pārrunās p… galda līdzņe…

● Vienības … bija ierosinā… sarīkojuma … dzes ērģelni… mani, kas … mūziķu nom… ziemeļos. La… dalīties, v… stingru pār… ieguva ne t… dalīties, b… vienai nedēļa… izdevumu se… ļā vajadzīgo… dāja draudze… sarīkojuma … Sarīkojumā … nodziedāja … Judovicas v… dumu — sl… brāļi Zušma… dējusi E. B… tīgāko laime… adītu apmet… B. Maine.

● 17. jūnij… nīcā pēc … miris 77 g… biņš. Viņš …

TORONTO ZIŅAS

● **DV Toronto nodaļas vanadžu kopas valde atvēlējusi 80 dol. LKOK kapt. E. Kuršinskim atvaļinājuma pavadīšanai Latviešu kaŗa invalidu apvienības lauku īpašumā Rota Katskilu kalnos. Kopas valde arī piešķirusi 50 dol. nodaļas bibliotēkai jaunu grāmatu iegādei, ko vada Vēra Leišupe, kas uzņēmusies arī saimnieces pienākumus DV klubā. Pēdējā laikā vanadzes apmeklējušas vairākus slimos, apsveikušas DV biedrus jubileju gadījumos un iesvētāmos jauniešus. Iegādāta skaņu lente ar vanadžu ansambļa „Zīles" koncerta atskaņojumu un Anetes Bencones ierunāto J. Akurātera „Latvju kaŗavīra lūgšanas" tekstu neredzīgo tautiešu iepriecināšanai Vācijā. Vanadžu ansamblis „Zīle" šogad piedalīsies arī 18. novembŗa atceres aktā Toronto. Sakarā ar Rietumu krasta latviešu dziesmu svētkiem Vankuverā un tai laikā notiekošo vietējās DV nodaļas 20. gada svētku sarīkojumu, DV Toronto nodaļas vanadžu kopa pilnvaroja Rasmu Zamlovsku pārstāvēt tur nodaļas vanadzes. Nodaļas aprūpes daļas vadītāja Aina Selga ar palīdzēm izsūtījusi 1550 14. jūnija ziedojumu vākšanas akcijas aicinājumus. Kaut gan akcijas noslēgums paredzēts tikai 1. augustā, tomēr ziedojumi ienāk atsaucīgi, un tautieši aicināti nekavēties ar to iesūtīšanu laikus.**

● **Sidrabenes bērnu vasaras nometni atklās svētdien, 9. jūlijā, ar dievkalpojumu pl. 5 pēcpusdienā un tā darbosits 6 nedēļas, līdz 19. augustam. Nometnes atbildīgais vadītājs māc. Ā. Čops pārzinās reliģisko programmu bērniem, bet visas nometnes pārzinis un zēnu nometnes vadītājs būs Jānis Zeņtiņš, meiteņu vadītāja ir pazīstamā sportiste Kaiva Ceļdoma. Bez tam bērnu vasaras nometnē darbosies arī gaidu vadītāja Nora Pulciņa un glezņotāja Valija Mērniece, Kanadas sporta apvienības dalībnieku apsolījuši līdzdalību dažādās vieglatlētikas nozarēs, kā arī vilejbola, baskttbola un tenisa spēlēs. Nometnes dalībniekus var vēl pieteikt Gaidai Rāviņai, tālr 249-9585 vai arī Sidrabenes nometnē. Nometnes medicīniskā māsa būs Zigrīda Kalna, nometnes ārsts Dr. L. Lukss, bet mazo bērnu mājas vadītāja L. Klepere.**

KANADAS ZIŅAS

EDMONTONA

● **Ceļā uz Rietumu piekrastes latviešu dziesmu svētkiem soliste Antonina Vaivode uzturējās Edmontonā, kur 16. jūnija vakarā universitātes mūzikas klausītavā sniedza koncertu. Programmas pirmā daļā dzirdējām sešas A. Kalniņa kompozicijas un pa vienai J. Vītola, J. Ivanova un V. Ozoliņa dziesmas. Otrā daļā bija Hendeļa, Čaikovska, Gluka un Purcela ārijas. Māksliniece ievadīja koncertu ar A. Kalniņa Svešumā klīstot, kas izskanēja svinīgi un iespaidīgi uz Sibiriju aizvesto tautiešu piemiņai. Edmontonieši mākslinieces koncertu uzņēma ļoti atzinīgi, un šis vispār bija otrs latviešu solistu koncerts Edmontonā. Pirmais bija Poriņa 1968. g. Sirsnīgi aplausi sekoja katrai dziesmai. Labu kontaktu ar klausītājiem mākslinieciei palīdzēja veidot profesors Alfrēds Štrombergs pie klavierēm, raiti un izteiksmīgi atbalstot katra opusa tulkojumu. Abiem māksliniekiem pasniedza rozes.**

Universitātes operas klases vadītājam profesoram A. Štrombergam jāpateicas arī par koncerta māksliniecisko izkārtošanu un telpu sagādi bez viņa atbalsta šo labi skanīgo zāli nebūtu dabūjuši. Kalusītāju varēja saskaitīt ap 90. To vidū bija Edmontonas dienas „Žurnāla" kritiķe Burova. Lai gan, tīrās mākslas izpratnē dziedātāju - solistu koncerti Edmontonā notiek reti, un šis bija viens no labākajiem, viņas aprakstu laikrakstā nepamanīju. Programmas lapiņās trūka dziesmu vārdu autoru. Īss, latviešu valodā dziedāto dziesmu satura tulkojums angliski, būtu nozīmējis ērtību valodas nepratējiem. Tādu bija diezgan daudz. Norādījums par koncertu dažas dienas iepriekš bija ievietots „Žurnālā", kā arī ziņojumu veidā izlikts vairākās klausītavās pie ziņojumu dēļiem.

● **Tik zaļa kā šogad Edmontona nav ilgi bijusi. Saulainu, īsti siltu dienu periodi mainās ar lietus dienām. Bet arī tās ir siltas. Šiem labumiem arī savi sliktumi: 18. jūnijā aizlija Daugavas Vanagu šaušanas sacīkstes un 24. jūnijā Latviešu biedrības „Imanta" organizētais līgo vakars. Pēdējais laikam tādēļ, ka šogad iekrita īsti Jāņu dienā.**

A. Štāls

Sacensību „Mana mīļākā latviešu grāmata" godalgu un balvu ieguvēji Oaklandes skolā. No kreisās: Daina Kanasēvica, Ilze Savele, Rita Savele, Inta Zvirbule, Zaiga Zvirbule, Ilze Cēbere, Sandra Cēbere, Silvija Pružinska, skolas pārzinis māc. Gustavs Kness-Knezinskis un Zelta Vārtu Vēstu redaktors Artūrs Reinvalds. Foto: P. Slavinskis

Mana mīļākā grāmata

Ziemeļkalifornijas latviešu ev.-lut. draudze jau no draudzes dibināšanas laika izdod draudzes biļetenu „Zelta Vārtu Vēstis". Mēnešraksts pārsniedzis draudzes robežas un apciemo lasītājus gandrīz visās brīvās pasaules valstīs. ZVV redakcija Martas Pāvuliņas ierosinājumā noorganizējusi ik gadus sacensības „Mana mīļākā latviešu grāmata" rietumu piekrastes pamatskolas jaunatnei. Darbus raksta skolā, pie kam norādīts, ka darbus izvērtējot tiks ņemts vērā: no cik un kādām izlasītām grāmatām ir izraudzīta „mīļākā grāmata". Aicināti piedalīties latviešu pamatskolas bērni no rietumkrasta un no Zelta Vārtu Vēstis lasītāju ģimenēm, lai kur tās atrastos.

Šogad bez Kalifornijas — — Oaklandes un San Hosē latviešu skolas sacensībā darbus bija rakstījuši arī Seatlas draudzes latviešu skolas audzēkņi. Izvērtējot darbus, komisija rakstnieces Benitas Veisbergas vadībā atzina, ka darbi visumā vērtējami pietiekami labi. Sacensību darbiem piešķirtas 3 pirmās ($15.00, katra), 3 otrās ($10.00) un viena trešā godalga ($8.00). Bez naudas godalgām vēl piešķirtas 12 piedalīšanās balvas — latviešu grāmatas..

ZVV redaktors A. Reinvalds Oaklandes skolas audzēkņiem pasniedza godalgas un balvas skolas gada nobeigu aktā 11. jūnijā un San Jozē skolai 18. jūnijā dievkalpojuma laikā Los Gatosā. Seatlas skolai piesūtītās balvas uzvarētājiem nodeva prāvests Roberts Āboliņš 17. jūnijā rīkotā skolas izlaidumā.

Redakcija nodomājusi sacensības turpināt arī nākamā mācības gadā un uzaicina jauniešus veltīt vairāk vērības latviešu grāmatu lasīšanai, izmantojot arī vasaras brīvlaiku. **E. Ramats**

Karavāna

TŪKSTOŠIEM APMEKLĒTĀJU NEDĒĻAS LAIKĀ

Jau trešo gadu latvieši piedalās populārajā tautību festivālā Caravan 72.

Nedēļas laikā latviešu galvaspilsēta Rīga Latviešu namā piedzīvoja ap 25.000 apmeklētāju, arī redzamākos Kanadas politiķus un kultūras darbiniekus, kā Robertu Stenfildu, opozicijas vadītāju Kanadas parlamentā, kas latviešu galvaspilsētā iegriezās sestdienas pēcpusdienā.

„Šī bija plašākā latviešu reprezentācija tautību Karavānā" izteicās Sarmīte Enzeliņa LA līdzstrādniekam. „Nedēļas laikā programmā piedalījās ap 200 dalībnieku, ieskaitot deju grupas un vokālos ansambļus."

Visus laipni latviešu „galvaspilsētā" sagaidīja pilsētas galva Jānis Zivtiņa ar izraudzīto „Miss Rīga" Viju Darkēvicu.

Viņai šad tad piebiedrojās asistente Valda Andersone, arī no Hamiltonas.

Programmā piedalījās Diždancis un Diždancītis, vīru koris Viesturs, dubultkvartets Kalvis, Meiteņu ansamblis Dainuvīte, Toronto katoļu deju grupa Abrenīte, TLB apvienotā grupa Auseklītis, koklētāji un solistes Dace Kārkliņa un Valda Avika.

Apmeklētāju uzmanības centrā bija daiļamatnieku izstāde augšējā zālē. „Rīgas" apmeklētājiem bija izdevība iegādāties latviešu daiļamatnieku darbus un reizē apbrīnot dažāda veida demonstrācijas, kā aušanu uz divām stellēm, jostu pagatavošanu un puzuru darināšanu.

Sarmīte Enzeliņa paskaidro, ka par šī stenda lielo popularitāti rūpējās ap 15 demonstrētāju.

„Visvairāk pārdevām prievīšu aušanas darba komplektus ar pievienotām pamācībām," izteicās Sarmīte kādā priekšnesumu starpbrīdī.

Protams, latviešu tradicijas nebūtu pilnīgas bez iecienītā alus kausa un Jāņu siera. Nama pagrabiņā bija izveidota Jāņu nakts ar ugunskuru, stiprākiem padzērieniem, latviešu cepumiem un, protams, Jāņu sieru.

Par mūziku latviešu krodziņā rūpējās Runči trimdā. Ka latviešu piedalīšanās šāgada Karavānā tiešām bijusi izcila, salīdzinot ar pārējām etniskām grupām Toronto pilsētā, liecināja uzņēmumi kanadiešu presē.

Laikraksts „Toronto Sun" veltīja divus uzņēmumus latviešu stendam, kuŗus (vai tā būtu bijusi sagadīšanās?) uzņēmis arī latvietis, žurnālists un preses fotografs Aleksandrs Kalniņš.

Pāris dienas iepriekš minētais laikraksts bija atzīmējis latviešu Jāņu uzvedumu ar tautisku uzņēmumu. **A.K.**

Savienotajās Valstis

GRAND RAPIDI

● Grand Rapidu un apkārtnes latviešu ev. lut. draudzes kapu svētki notiks 13. augustā Vūdlavna kapsētā pl. 11 no rīta. Sprediķos māc. J. Lazda, piedaloties arī pašu draudzes māc. Kr. Hermanim. Pl. 2 pēcpusdienā kapu svētki Grand Hevenas latviešu ev. lut. draudzei vietējos kapos ar abu mācītāju piedalīšanos.

● 18. jūnijā Grand Hevenas latv. ev. lut. draudze rīkoja izbraukumu uz Mežvidiem. Īsu svētbrīdi vadīja māc. Kr. Hermanis, bet agr. K. V. Liepiņš stāstīja par senām vara taurēm un līgo dziesmām. M. Mednis demonstrēja šīs vara taures no skaņu lentes, ko ieskaņojis K. V. Liepiņš no plates kādā Dānijas mūzejā. Skaņu plati mūzejs ieguvis Latvijas brīvības gados. Pēc tam izbraukuma dalībnieki, kopskaita ap 60, pakavējās draudzīgās pārrunās pie kopēja azaida galda līdzņemto groziņuveidā.

● Vienības draudzes koris bija ierosinājis atbalstīt ar sarīkojuma atlikumu draudzes ērģelnieku Ēriku Zušmani, kas mācās jauno mūziķu nometnē Mičigenas ziemeļos. Lai tajā varētu piedalīties, vajadzēja izturēt stingru pārbaudi, un Ēriks ieguva ne tikai tiesības piedalīties, bet arī stipendiju vienai nedēļai. Uzturēšanās izdevumu segšanai otrā nedēļā vajadzīgos līdzekļus sagādāja draudze, nododot pēc sarīkojuma Ērikam 120 dol. Sarīkojumā divas dziesmas nodziedāja draudzes koris A. Judovicas vadībā, īsu uzvedumu — skeču rādīja trīs brāļi Zušmaņi, to bija iestudējusi E. Brūna. Izlozē vērtīgāko laimestu, M. Brandtas adītu apmetni, ieguva viešņa B. Maine.

● 17. jūnijā Bladžeta slimnīcā pēc ilgākas slimības miris 77 g. v. Augusts Robiņš. Viņš bija dzimis Lādes pag., vēlāk dzīvojis Krāslavā, kur viņam piederējusi kokaudzētava, apgādājot ar augļu kokiem plašāku rajonu Latgalē un Zemgales dienvidaustrumu novadus. Kopā ar dzīvesbiedri bija izaudzinājuši prāvu bērnu pulciņu, kas šinī zemē guvuši labu izglītību. Nelaikā 20. jūnijā izvadīja no Edžebīnes bēŗu nama, guldot zemes klēpī Vūdlavna kapsētas latviešu nodalījumā. Izvadīšanu vadīja māc. Kr. Hermanis, noliekot arī vainagu no draudzes. Pēc aizgājēja sēro dzīvesbiedre, divi dēli, divas meitas ASV, viens dēls dzimtenē, kā arī citi tuvinieki, radi un draugi.

V. Z.

● Grand Rapidu un apkārtnes latviešu ev. lut. draudzes referents ALA's lietās un šī gada kongresa delegāts Viktors Puriņš paskaidro, ka drīzumā tiks koordinēta ALA biedru karšu iesniegšana Grand Rapidos, bet pagaidām tās vēl pieprasāmas draudzes priekšniekam O. Jirgensonam, vai viņa vietniekam V. Puriņam.

● Grand Rapidu un apkārtnes latv. ev. lut. draudzes valdes locekļis Arvīds Dāvidsons ziedojis sporta laukuma izbūvei 4 dzelzs stabus, kas nepieciešami volejbola un basketbola spēlēm. Šo stabu vērtība ir 315 dol. sporta aukuma izbūvei Ieva Milltre ziedojusi 20 dol., bet I. un E. Pētersoni un J. Laucis pa 10 dol. Draudzes vajadzībām B. un V. Valti un M. Didrichsone savukārt nodevuši pa 10 dol., bet Dr. F. Valdmanis ziedojis 10 dol. paidzības sekcijai. Bez tam saņemti arī vairāki citi, mazāki ziedojumi.

● Jau tagad Mežvidu pārvalde izplānojusi gadskārtējo sarīkojumu „Saulriets" Mežvidos, kas notiks 5. augustā. Paredzēta plaša un interesanta programma, par ko tuvāka informācija sekos.

V. Z.

BOSTONA

● DV Bostonas apvienības un ALTS kopīgajā sarīkojumā, ko ALTS namā vadīja valdes priekšsēdis J. Raudseps, bija ieradies arī jaunais ALA valdes priekšsēdis Dr. I. Spilners. Uzrunājot klātesošos, Dr. I. Spilners uzsvēra, ka viens no pašreiz svarīgākiem uzdevumiem ir jaunatnes audzināšana, kas ir visas sabiedrības kopējs darbs. Tāpat arī ģimeņu pieaugums ir nacionāla problēma, jo mazā pieauguma dēļ latviešu tauta kā okupētajā Latvijā, tā arī trimdā ir nopietni apdraudēta.

Veco ļaužu aprūpei paredzētā organizācija „Celsme" nav devusi cerētos panākumus, tādēļ ALA aprūpes birojam jāsniedz plašāka informācija par valsts pabalstiem un padomi par mantojumiem un testamentu sastādīšanu.

Ārējā informācija pašreiz sagatavo materiālus paredzētai Eiropas drošības konferencei, bet iekšējā informācija sagatavo jaunu filmu un radio raidījumus. Paredzēts izdot latviešu valodas gramatiku angļu valodā, un ALA valdes locekļi biežāk apciemos tautiešus dažādos centros, lai pārrunātu ALA darbību. Etnisko studiju centra likumprojekts senātā jau pieņemts, bet nav vēl zināms, kādiem nolūkiem un kad etniskās grupas varēs saņemt nepieciešamos līdzekļus.

Runājot tieši par Bostonas latviešu darbu, I. Spilners norādīja, ka līdz šim paveikti jau vairāki teicami pasākumi, kā skaņu plašu serija „Saule, saule, zeme, zeme", nodibināts Etnisko mantojumu fonds, panākti radio raidījumi latviešiem, arī sekmīgi pārdotas ALA biedru kartes.

Sarīkojumā ļoti dzīvas bija arī debates, piedaloties vietējo organizāciju vadītājiem un darbiniekiem, ienesot arī vairākus ierosinājumus turpmākam darbam. J. Z.

DETROITA

● Oklandes universitātē, Detroitā, B. A. gradu tautsaimniecībā ieguvis Juris Brandts, ierindojoties starp sekmīgākajiem kursa beidzējiem.

V. Z.

LĪVZEMES DZEJNIEKS NOTINGHAMĀ

Šāgada maijā pie DV saimes Anglijā ciemojās dzejnieks Fr. Dziesma no Zviedrijas. Bija patīkama atkalredzēšanās, jo dzejnieks iepriekšējā vasarā piedalījās Lesteres dziesmu dienu ietvaros rīkotajā rakstnieku rītā. Katru gadu DVF kultūras daļa organizē viena rakstnieka vai sabiedriska darbinieka turneju pie visām DVF nodaļām. Tā no rakstniekiem esam iepazinuši Arnoldu Apsi no Francijas, Vili Lesiņu no Vācijas un šogad Fr. Dziesmu no Zviedrijas. Gribētos cerēt, ka arī aizjūrā dzīvojošie rakstnieki un dzejnieki kādreiz atradīs ceļu uz Albiona salu... Sarīkojuma sākumā grāmatu kluba vadītājs A. Veichelis intervēja dzejnieku — lūdzot pastāstīt par sevi un galvenajiem darbiem. Ziņas par Fr. Dziesmu ir visai skopas, un līdzīgi tas bija arī šinī sarīkojumā. Liekas, dzejnieks pats nemīl daudz klāstīt savu dzīvi un darbus — lai runā paši darbi.

Latvijā dzejniekam iznākušas grāmatas Pavasaŗa vārtos, Līvzeme pirmais un pabeigtais izdevums. Jau trimdzeju krājumi Svētītie gadi un Dzīvības lokā. Jau trimdas ceļus staigājot, iznākusi Dzīvei draugos. 1949. g. Augsburgā iznākusi atsevišķa poema Zvejnieka svētais vakarēdiens, kuŗu apcerējis V. Metjūss. Atzīmējot dzejnieka Fr. Dziesmas 50 gadu literāro darbību, Imantas apgāds Dānijā izdeva dzejoļu krājumu Klusuma zvaigzne. Pēdējā lasītājiem pieejamā grāmata ir dzejnieka sakārtotā garīgo dzeju antoloģija Dieva kokle. Pēc nolasītajiem dzejoļiem programmas beigās Fr. Dziesma pavisam pēkšņi pārvērtās par Alant Vili un ventiņu izloksnē skandēja poēmu par To draņķ dzīv' un poēmu Par kulšan. Klausītāji sniegumu uzņēma atsaucīgi.

K. Zemdega

FRICIS DZIESMA LONDONĀ

Pēc turpat trīs nedēļu ciemošanās Anglijā, dzejnieks Fricis Dziesma ar savu „dubultnieku" Alant Vili 28. maijā Londonā, DVF namā iepriecināja mūsu nopietnās un jautrās dzejas cienītājus. Vakarā, ko rīkoja DVF Londonas nodaļa, bija pulcējies kupls apmeklētāju skaits. Fricis Dziesma lasīja dzejoļus no jau agrāk izdotajiem krājumiem, nobeigdams ar darbiem no „Klusuma zvaigznes". Nāk prātā recenzenta Jāņa Rudzīša kādreiz teiktie vārdi: „Friča Dziesmas vadītāja ir klusuma zvaigzne... Viņš seko tai ar labā atzīšanu, ar skaistā pielūgšanu, ar ieiešanu dabā, ar raudzīšanos debesu bezgalībā, ar ticīga cilvēka padevību Radītājam." Nevar nepieminēt dzejnieka lielisko un skaidro dzejoļu skandējumu.

Kad Fricis Dziesma bija pievanadžu pasniegtās kafijas tases un maizītēm mazliet atvilcis elpu, viesu priekšā stājās Alant Vils ar veselīga humora pilnu dzejoļu virkni. Ventiņu mēlē netrūkst „sulīgu un trāpīgu" vārdu un teicienu, bet ja tos ieliek īstā vietā un noskaņā, uzdzirkst labsirdīgs un priecīgs humors. Lai gan zviedru spiestuve nebija paspējusi laikā sagatavot Alant Viļa „Smukam smuks indev", autors tomēr lasīja vairākus dzejoļus no jaunā krājuma, kā arī parādīja kādreiz zīmētās Ernesta Rirdāna illustrācijas. Liekas, sen nebija dzirdēti tik priecīgi un sirsnīgi smiekli Vanagu nama zālē kā šajā pēcpusdienā Alant Viļa „peršolos" klausoties.

Dzejniekam par viņa sniegumu DVF valdes un Londonas nodaļas vārdā pateicās iekšējās inf. daļas vadītāja A. Liepiņa.

Nākamā dienā — 29. maijā Fricis Dziesma vēl ciemojās Rovfantā, lai nākamā rītā izlidotu atpakaļ uz Zviedriju.

A. L.

Jubilejas nometnes „Rīga dimd" atklāšanas parādes pieņemšanas aina. No kreisās: skautu nometnes komandants S. Leimanis, nometnes rīkotājs G. Kārkliņš, latviešu skautu priekšnieks F. Sīpols, bijušais latviešu skautu priekšnieks P. Vilips, goda komitejas priekšsēde E. Laufere, gaidu nometnes komandante G. Upīte un latviešu gaidu priekšniece M. Vilka.

Foto: Ēriks Dzenis

Tas brīdis nu ir pienācis!

Vadītāji, vadītājas, tas brīdis nu ir pienācis: varam apsveikt viens otru nometnē — Rīga dimd! Aicinu un lūdzu visus jo sevišķi ievērot mūsu devīzi — Arvien modrs! Būsim modri par jauniešiem, kas uzticēti mūsu vadībai! Būsim modri par mūsu skautisma labo slavu latviešu sabiedrības un arī cittautu viesu — skautu un gaidu acīs, kas šais dienās ciemosies mūsu nometnē, vēros un vērtēs mūsu darbību, mūsu sasniegumus, mūsu varēšanu un stāju. Būsim modri un raudzīsimies, lai mēs visi — mūs pašus ieskaitot — būtu disciplīnēti, lai skautu likumi būtu — nometnes likumi. Tad nometnes gaitas ritēs raiti un bez traucējumiem., un visas nometnē pavadītās dienas būs viens liels, priecīgs un neaizmirstams piedzīvojums.

Ar jo sevišķi lielu prieku apsveicu mūsu vistālākos ciemiņus — Austrālijas jendu pārstāvjus un pārstāves ar jendas gaidu priekšnieci vad. E. Rimšāni un jandas skautu priekšnieku vad. Z. Leiti priekšgalā. Šķērsojot trejdeviņas jūras, viņi ir pie mums un ar mums — skaists un patiess skautiskās draudzības un stājas apliecinājums!

Mēs dimdinām Rīgu nu Saulainē, reiz dimdināsim to Dzimtenē!

Ja vēl nesen nometņošana bija tikai skautu un gaidu „monopols", tad tagad tā kļuvusi par masu kustību visā pasaulē. Nometnes rīko pat draudzes u. c. organizācijas, bet ar lielu intensīvitāti vasaras atvaļinājumu laikā nometņo ģimenes. Ja kādreiz došanās uz skautu vai gaidu nometni bija ikviena jaunieša dzīvē ievērojams un neaizmirstams notikums, kam bieži vien gatavojās kā kādai nezināmai, bet vilinošai dēkai, tad tagad daudzreiz tas ir tikai — ikdienas rutīna, dažreiz pat — bērnu pienākums iepretim vecāku gribai.

Dažādu citu organizāciju un draudžu sarīkotie notikumi brīvā dabā un pie ezeriem un upēm jēdzienam „nometne" tagad bieži vien piešķīruši pavisam citu saturu, un daudzreiz tas rada priekšstatu par klausīšanos stāstos un mācībās, bet ne par spraigu un intensīvu jauniešu pašdarbību. Tāpat sākotnējai nometņu „romantikai", ka nometņotājiem pašiem par sevi jāgādā, svītru pārvilkušas ērtās un bieži vien modernās kabīnes un vecāku vai algotu darbinieku modernās virtuvēs gatavotās maltītes.

Kādā amerikāņu skautu vadītāju pārrunu sanāksmē nesen dzirdēju žēlošanos, ka viena viņu pastāvīgā nometne gadu tecējumā jau tā modernizējusies, ka atgādina luksa vasarnieku viesnīcu. Un arī tur dzirdēju domu — atpakaļ pie agrākām skautu nometnēm, kad iespējami primitīvos apstākļos zēniem pašiem sevi jāaprūpē!

Šī problēma sāk palikt aktuāla arī latviešu skautu dzīvē, un man liekas, ka ir pienācis laiks — arī mūsu nometnēs pasvītrot to, ko neredzam citu rīkotās nometnēs un atgriezties pie nometnēm, kādās nometņojām pirms 2. pasaules kara. Šādas nometnes tad atkal pildīs nometņu sākotnējo nolūku — mācīt, vingrināt un norūdīt jauniešus, lai viņi ārkārtējos apstākļos prastu pārnakšņot brīvā dabā, kur nav mīkstu gultu un siltu istabu, lai prastu pagatavot sev maltītes ne tikai no jau pussagatavotiem un kozervētiem produktiem, un ne tikai uz modernām virtuves ierīcēm, bet uz pašgatavotiem pavardiem. Tad atkal skautu nometnes atgūs savu romantikas aureolu, tad atkal zēni un jaunieši uz skautu nometnēm gatavosies un posīsies kā uz aizraujošu un vilinošu dēku.

R. Čaks
ASV jendas skautu priekšnieks

Nometnes „Putnu sala" mazputnu parādes pieņemšana. Foto: Ēriks Dzenis

BEIGUŠĀS DV GLOBĀLĀS ŠAUŠANAS SACĪKSTES

Sacīkstes risinās jau desmit gadus. 1971. gada sacīksteš ar mazkalibra šauteni pulcināja jo kuplu skaitu šāvēju no Austrālijas, ASV, Kanadas, Zviedrijas, Anglijas un Vācijas. Vislielāko šāvēju skaitu deva Kanadas DV saime, to starpā 26 jauniešus. Tomēr iegūto rezultātu ziņā jauniešu klasē ASV pārspēja Kanadu un citas zemes ar saviem 12 jaunās paaudzes šāvējiem.

Vispārējā dāmu klasē piedalījās 9 šāvējas. Pirmo vietu izpelnījās Ida Grīnberga no Sv. Katrīnām (Kanada) ar 182 punktiem (no iespēj. 200 p.). Tālākās vietās: Māra Strēlnieka-Peffleja no Indianapoles (ASV) ar 172 p. un V. Mikolaja no Sidnejas (Austrālija) ar 171 p.

Jaunatnes klasē (līdz 15 g.) uzvarēja Ilze Lenšs no Detroitas (ASV) iegūstot 99 punktus (iesp. 100 p.). Seko tās pašas vienības jaunieši Rolands Abermanis ar 98 p. un uzvarētājas māsa Astra Lenšs ar 93 p. Piezīmējams, ka lielāko skaitu deva Kanadas DV jaunieši, no kuriem augstāko punktu skaitu (90 p.) ieguva Inta Beitane no Londonas (Kanada), no 39 sacensību dalībniekiem iegūstot 6. vietu. R. Kalns no Sidnejas ar tādu pašu punktu skaitu izpelnījās 5. vietu.

Jaunatnes klasē (15–18 g.), piedaloties 20 dalībniekiem, pirmo vietu ieguva Ivars Lenšs no Detroitas ar 184 p. (iesp. 200 p.). Otrā vietā Jānis Rudzroga no Hamiltonas (Kanada) ar 174 p., trešā — Māris Lenšs no Detroitas ar 171 p.

Vispārējā strēlnieku klasē (18 — 50 g.), piedaloties 51 šāvējam, meistara godā par jaunu tika pazīstamais Kanadas latviešu meistaršāvējs Nikolajs Ozoliņš no Hamiltonas, iegūstot 551 p. (iesp. 600 p.). Seko Romans Sivalops no Pertas, Austrālijā (529 p.), Viktors Zālītis no Milkoviem, ASV (507p.), Vilis Strēlnieks no Indianapoles (502 p.) un Vilis Ābrams no Filadelfijas, ASV, (500 p.).

Senioru klasē (vecāki par 50 g.) no 34 šāvējiem uzvarēja Latvijas laikā jau pazīstamais meistaršāvējs Žanis Butkus no Milkoviem, ASV ar 533 punktiem (iesp. 600 p.). Otrā vietā Verners Lenšs no Detroitas (532 p.), trešā — Matizs Purvinskis no Pertas, Austrālijā (507 p.).

Komandu sacensībās, piedaloties 11 komandām no Kanadas, ASV, Austrālijas un Zviedrijas, uzvarēja Hamiltonas komanda Kanadā ar 1951 p. (iesp. 2400 p.). Komandas sastāvā bija: N. Ozoliņš (551), J. Rudzroga (503), L. Ozoliņš (454), Ziedonis Upīte (443). Seko Sidneja, Austrālijā, ar 1916 p. (V. Mikolaja, N. Soģis, J. Ronis, J. Flūgins), Indianapole, ASV ar 1873 p. (V. Strēlnieks, V. Purvlīcis, U. Jansons, H. Strēlnieks), Geteborga, Zviedrijā, ar 1856 p. (Juris Cielēns, Edgars Andersons, Augusts Radelis, Jānis Knops) un Londona, Kanadā, ar 1783 p. (R. Dambenieks, A. Radziņš, O. Zers, I. Dambenieks). Kanada bija devusi 6 komandas (Hamiltona, Londona, Toronto, Sv. Katrīnes, Sadberija, Manitoba), ASV — 3 komandas (Indianapole, Filadelfija, Kalamazū) un pa vienai — Austrālija (Sidneju) un Zviedrija (Geteborgu).

Globālo sacensību rezultātus sakopojis DV CV sporta nozares vad. Rūdolfs Jurjaks. Ar savu piedalīšanos sacensībās īpaši izcēlās Lenšu ģimene no Detroitas (ASV), piedaloties tēvam, dēliem un meitām, kas visi izpelnījās pirmās vietas.

Ko vēl sola igauņu festivāls

Igauņu pirmā globālā festivāla ietvaros notiks arī filatelijas izstāde 13. jūlijā, 958 Broadview Ave., Toronto. Turpat laikā no 11. — 14. jūlijam darbosies oficiāls Kanadas pasta birojs, kas pieņems pasta sūtījumus apzīmogošanai ar speciālo festivāla zīmogu. Bez tā saucamā „saukļa" zīmoga, igauņiem izdevies panākt igauņu valodas tekstu arī apaļajā pasta zīmogā. Festivāla apmeklētāji varēs iegādāties arī speciālas piemiņas markas, aploksnes un pastkartes.

Sarīkojumu Kalendārs

TORONTO

No 25. — 27. augustam — Lielsarīkojums — sarīkojumu talka Sidrabenē.

NIAGARA (ONT.)

22./23. jūlijā Jaunatnes un draudzības dienas Niagarā.

Toronto latviešu kreditsabiedrība

Latvian (Toronto) Credit Union Limited
491 College St., Toronto 174, Ont.
m a k s ā
5% par noguldījumiem,
5½% par ilgtermiņa noguld.
Kreditsabiedrība izdara visas parastās banku operācijas, izsniedz aizdevumus, izdara naudas pārvedumus un izsniedz ceļotāju čekus, **Reizē ar naudas noguldīšanu vai aizdevumu izsniegšanu kreditsabiedrība izdara dzīvības apdrošināšanu līdz $2000.00 vai $5000.00.**
Birojs atvērts darbdienās no pl 12 — 8 vakarā,
Sestdienās līdz 15. septembrim slēgts.

TĀLRUNIS
924-2551
924-2552

PATEICĪBA

Izsaku sirsnīgu pateicību visiem Rīgas paviljona darbiniekiem un darbiniecēm, kas ar savu čaklo darbu palīdzēja man pārvarēt darba slodzi, kāda bija šī paviljona virtuvē. Tāpat sirsnīgi pateicos visiem, kas ēdnīcas vajadzībām ziedoja produktus un citus materiālus, tā ļekmējot Rīgas paviljona ēdnīcas labos panākumus.

Mirdza Hallivela

IZSKAN

Plaši pazīstamā biņa komponētā „Trīcēj' kalni, bija simboliski i dziesma 5. Rietu šu dziesmu svē tam, kas bija sniegums piecu dzo un dažādo s nē, kas no 30. j lijam risinājās Britu Kolumbija visas Kanadas augstajiem kal tām galotnēm, cīga un labvēlī ka pat Vankuve gās lietus brāz pušās tālu aiz lai netraucētu tas tradiciju un festāciju. Tā sv Vankuveras vie no sarīkojumu Elizabetes vārd derno teātŗa ē les mirdzumā

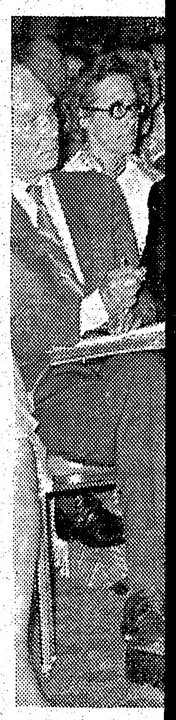

5. Rietumkr Rietumkrast nis, V. Šilde ķe un archib

košos latviešu arī tērpu valk sajūsmu, ko vēroja tūkstoši kuveriešu un k 2000 latviešu ku. Ka šie ir i liecināja arī p cā Māra Circe dus vecais Da tūdaļ aiz Vank orķestŗa, vietē tautas deju ko svētku rīkotāji ģentiem braši tas tērpos Siet galā. Aiz viņie 19 koŗu vien dziedātājiem, pas un Montre tā simboliski l mu svētku stra lībnieki no kra Skatītāju vidū viesi kā Ern Jānis Preiss n

Latviešu dz ko iepriekš Vankuveras tū camu vērību p tējā prese, tel bet materiāli ar 5000 dol. Kolumbijas va lielu summu a rālā valdība, k

Trīcēj kalni...

IZSKANĒJUŠI 5. RIETUMKRASTA LATVIEŠU DZIESMU SVĒTKI VANKUVERĀ

Plaši pazīstamā Jēkaba Graubiņa komponētā tautas dziesma „Trīcēj' kalni, skanēj' meži" bija simboliski izraudzīta ievaddziesma 5. Rietumkrasta latviešu dziesmu svētku kopkoncertam, kas bija kulminācijas sniegums piecu dienu ilgo, daudzo un dažādo sarīkojumu virknē, kas no 30. jūnija līdz 4. jūlijam risinājās Vankuverā. Šī Britu Kolumbijas un, šķiet, arī visas Kanadas pērle, ietverta augstajiem kalniem ar sniegotām galotnēm, bija tik atsaucīga un labvēlīga svētku vieta, ka pat Vankuverai tik raksturīgās lietus brāzmas bija paslēpušās tālu aiz kalnu galotnēm, lai netraucētu šo latviešu tautas tradiciju un kultūras manifestāciju. Tā svētku gājiens no Vankuveras viesnīcas uz galveno sarīkojumu vietu, karalienes Elizabetes vārdā nosaukto moderno teātŗa ēku, varēja saules mirdzumā demonstrēt kā tam bija piešķīrusi arī Montrealas koklētāju un daiņotāju kopai. 1000 dol. piešķīrumu šo svētku rīkotāji saņēma arī no „Leon and Thea Koerner Foundatio" Vankuverā, un desmit Vankuveras latviešu nodrošinājumu 1045 dol. apmērā. Ar šādu materiālu nodrošinājumu rīcības komiteja ar prof. J. Lielmežu priekšgalā varēja bez bažām īstenos ieceri par mākslinieciski augstvērtīgu simfoniskās mūzikas koncertu ar talantīgā pianista Artura Ozoliņa, komponista un diriģenta J. Kalniņa un 78 mūziķu lielā Vankuveras simfoniskā orķestŗa piedalīšanos. Šis augstvērtīgais sarīkojums pulcināja ap 2000 klausītāju.

Ne mazāk nozīmīgā kopkoncerta klausītāju skaitu var lēst ap 2500, bet kopkoŗi 200 dziedātāju sastāvā. Atklājot šo sarīkojumu, svētku rīcības komitejas priekšsēdis prof. J. Lielsvētku sākumu un nozīmi Rīgā pirms simt gadiem, kas arī šodien Kanadas daudzkultūru mozaīkā latviešiem piešķir izcilu un nozīmīgu vietu. Tālāk sevišķi izceļot pianista Artura Ozoliņa un diriģenta Jāņa Kalniņa mākslinieciisko sniegumu, latviešiem labvēlīgā parlamentāriete pateicīgos vārdos cildināja latviešu kultūras pienesumu, uzsverot, ka tāds iespējams vienīgi brīvā un demokratiskā valstī, kāda ir Kanada. Kamēr latviešiem ir brīvības ilgas, ticība Dievam, mīlestība pret savu tautu un cilvēci, tikmēr cīņa par Latvijas brīvību nav zaudēta.

Pēc Kanadas un Latvijas himnas, programmu raiti piesakot Ausmai Vēverei-Gadai (Gadd), pie diriģenta pults mainoties kopkoncerta virsdiriģentiem Pēterim Galiņam, Fanijai Matīsai, Arvīdam Berķim, Ernestam Brusubārdim jr. un

Rietumkrasta dziesmu svētku ietvaros Vankuverā 30. jūnijā notika arī Kanadas Daugavas Vanagu dienas. Uzņēmumā DV Britu Kolumbijas nodaļas valdes priekšsēdis E. Pelēns ienes Latviešu leģiona piemiņas standartu, asistējot E. Lipsam un B. Ozoliņam. Foto: R. Dreimanis

5. Rietumkrasta latviešu dziesmu svētku atklāšanas akta aina. Pirmā rindā no kreisās: ALA Rietumkrasta vicepriekšsēdis H. Mindenbergs, prof. Dr. E. Andersons, prof. Dr. E. Leimanis, V. Šildere, Klīvlendas dziesmu svētku rīcības komitejas priekšsēdis R. Šilders, E. Brauķe un archibīskaps A. Lūsis. Foto: E. Elstiņš

košos latviešu tautas tērpus, tā arī tērpu valkātāju prieku un sajūsmu, ko apkārtējās ielās vēroja tūkstošiem vietējo vankuveriešu un krietni vairāk par 2000 latviešu svētku dalībnieku. Ka šie ir īsti tautas svētki, liecināja arī piecus gadus vecā Māra Circene un sešus gadus vecais Dainis Šverns, kas tūdaļ aiz Vankuveras policijas orķestŗa, vietējās Vankuveras tautas deju kopas „Zvaigznīte", svētku rīkotājiem un virsdiriģentiem braši soļoja savos tautas tērpos Sietlas koŗa priekšgalā. Aiz viņiem nāca pārējās 19 koŗu vienības ar saviem dziedātājiem, tautas deju kopas un Montrealas koklētājas, tā simboliski liecinot, ka dziesmu svētku straumē saplūst dalībnieki no krasta līdz krastam. Skatītāju vidū bija pat tik tāli viesi kā Erna Feldmane un Jānis Preiss no Austrālijas.

Latviešu dziesmu svētkiem, ko iepriekš populārizēja arī Vankuveras tūristu birojs, teicamu vērību pievērsta arī vietējā prese, televīzija un radio, bet materiāli svētku rīkošanu ar 5000 dol. atbalstīja Britu Kolumbijas valdība, ar tikpat lielu summu arī Kanadas federālā valdība, kas 1500 dol. bez mežs aicināja dziedāt tā, lai trīc Vankuveras kalni un latviešu valoda kļūst par mūsu paaudžu stiprāko vienotāju. Dziesmas un latviešu valodas nozīme mūsu tautas dzīvē izcēla arī Latviešu nacionālās apvienības Kanadā valdes priekšsēdis T. Kronbergs savā uzrunā kā angļu, tā arī latviešu valodā. „Mēs nedrīkstam aizmirst, ka dziesmā meklējams ne tikai latviešu tautas kultūras sākums, bet arī nacionālās pašapziņas mošanās, kas vēlāk noveda pie brīvas un neatkarīgas Latvijas. Tādēļ dziesmu svētkiem arī šodien ir nacionāli liela nozīme," teica LNAK valdes priekšsēdis T. Kronbergs. Latvijas sūtniecības Vašingtonā vadītāja Dr. A. Dinberga runu sniedzam mūsu lasītājiem atsevišķi.

Aplausiem sumināta pie runātāju pults stājās Britu Kolumbijas provinces valdības pārstāve Agnese Kripa (Agnes Kripps) latviešu valodā sveicot klātesošos: „Labdien dāmas un kungi. Man ir liels prieks nest sveicienus no Britu Kolumbijas valdības." Par teicamu latviešu vēstures un kultūras sniegumu izpratni A. Kripa liecināja, sa vā runā pieminot arī dziesmu Arvīdam Purvam, izskanēja visas programmā paredzētās 18 dziesmas ar dažiem atkārtojumiem, ieskaitot arī Tālivalža Ķeniņa Vankuveras dziesmu svētkiem komponēto veltījumu un pirmatskaņojumu „Ganiņš biju, ganos gāju."

Šīm dziesmām izskanot pāri Vankuveras kalniem, tās ilgi paliks dziedātāju un klausītāju atmiņā, bet mūžīgai atmiņai profesors J. Lielmežs svētku karoga kātā iesita 5. Rietumkrasta latviešu dziesmu svētku piemiņas naglu. **R. N.**

MEISTARSACĪKSTES VIEGLATLĒTIKĀ

Ņemot vērā, ka 15. jūlijā paredzētās Ziemeļamerikas baltiešu meistarsacīkstes vieglatlētikā pārceltas uz 29. jūliju kādā lietuviešu sarīkojumā Klīvlendā, Latviešu sporta apvienības Kanadā vieglatlētikas nozare rīko Ziemeļamerikas latviešu meistarsacīkstes Sidrabenē svētdien, 16. jūlijā, plkst. 12. dienā.

Programmā vīriešiem paredzēti 100 m, 400 m, 1500 m un 110 m barjērskrējieni, augstlēkšana, tāllēkšana, trīssoļlēkšana, lodes, diska, šķēpa un vesera mešana, kā arī 4 x 100 m stafetes skrējienā sporta klubu vienībām. Sievietēm — 100 m, 200 m un 100 m barjēras skrējieni, lodes grūšana, diska un šķēpa mešana.

Piedalīties aicināti visi Kanadas un ASV latviešu vieglatlēti.

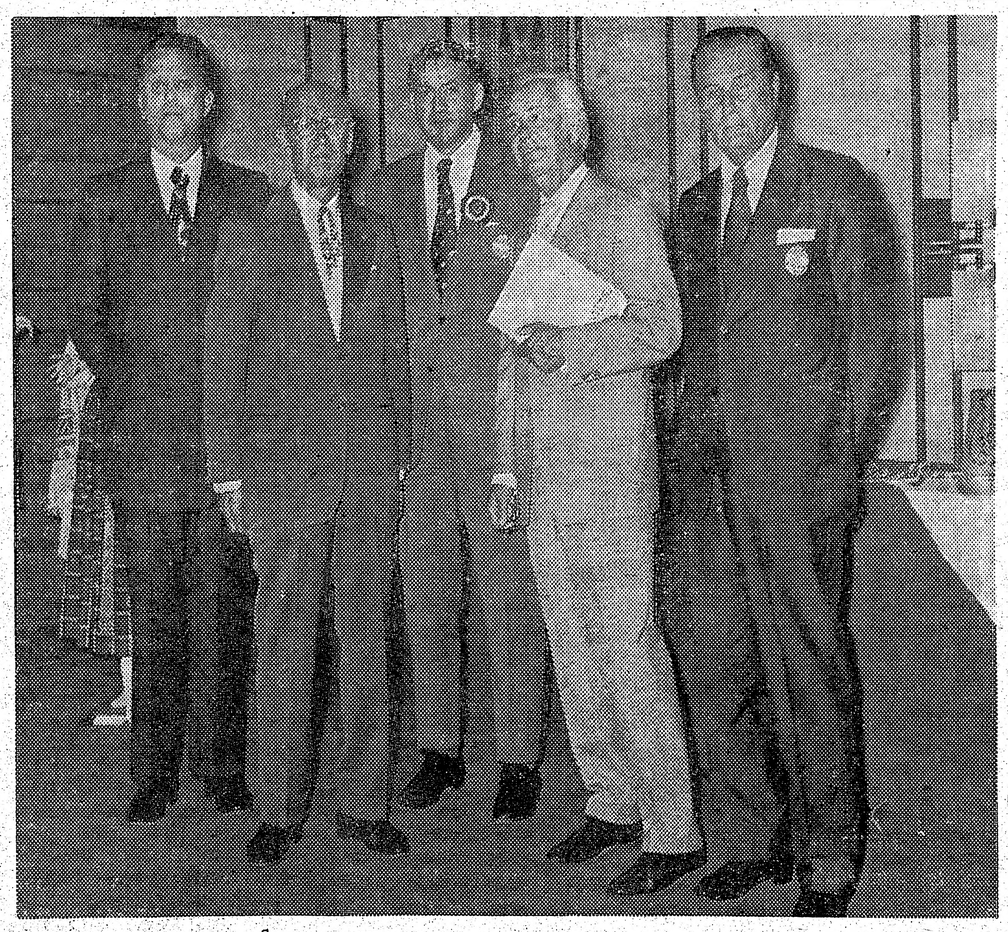

Izstādes atklājot, no kreisās R. Šilders, H. Mercs, dziesmu svētku rīcības komitejas priekšsēdis prof. J. Lielmežs, archibīskaps A. Lūsis un 5. Rietumkrasta latviešu dziesmu svētku padomes priekšsēdis H. Brauķis. Foto: E. Elstiņš

Aivars Ruņģis

Lai latviešu tauta pastāvētu

LATVIJAS UN LATVIEŠU DEMOGRAFISKĀS PROBLĒMAS

„Pēdējos gados demografiskā situācija atsevišķās savienotajās (Pad. savienības — ref.) republikās pasliktinājusies," raksta ekonomikas zinātņu kandidāts P. Zvidriņš Rīgā. „Rodas praktiska nepieciešamība atsevišķos demografiskos procesus ietekmēt sabiedrībai vēlamā virzienā." Norādījis, ka Latvijā ir viens no zemākajiem iedzīvotāju dabiskajiem pieaugumiem Pad. savienībā, P. Zvidriņš rakstā Cīņā — Kas satrauc demografus? — saka: „Pasaules valstu lielā daļā (galvenokārt Āzijas, Afrikas un Latīnamerikas zemēs) pastāv problēma, kā ierobežot pārāk straujo iedzīvotāju skaita pieaugumu, bet mums jādomā, kā to paaugstināt."

Latviešu tautas demografiskās problēmas Latvijā varbūt ir pati kardinālākā lieta latviešu tautas nākotnei. Pēdējos gados no dažādām pārrunām un atzinumiem arī trimdā nepārprotami var secināt, ka latviešu tautas eksistences jautājums izšķirsies savā zemē. Taču uz svarīgo jautājumu, par cik atsevišķos demografiskos procesus Latvijā tieši vai netieši var ietekmēt tautai „atlūzušais zars" — trimda, par to nav bijis pietiekami plašu debašu, lai secinātu kādas atbildes.

ZEMS IEDZĪVOTĀJU DABISKAIS PIEAUGUMS

„Latvijā ir zems iedzīvotāju dabiskais pieaugums," raksta tautsaimnieks P. Zvidriņš. „To apliecina ikgadējie iedzīvotāju dabiskā pieauguma rādītāji. 1970. gadā uz katriem 1000 iedzīvotājiem sakarā ar iedzīvotāju dabisko kustību (mirstības un dzimstības bilanci) pieaugums bija 3 cilvēki, vidēji Pad. savienībā — 9, bet dažās republikās — pat 25 un vairāk. Pagājušajā gadā dabiskā pieauguma rādītājs republikā gan mazliet palielinājies. Un tomēr tas bija viens no zemākajiem savienotajās (Pad. savienības — ref.) republikās."

Ekonomikas zinātņu kandidāts savā garajā publicējumā Cīņā nerunā par latviešiem, bet gan par „republiku". Latvieši visā rakstā nav ne reizes pieminēti. Visu sacerējumu var arī uzlūkot un izvērtēt par Pad. savienībā tik raksturīgo puspatiesību un daļējas informācijas publicēšanu, izvairoties sniegt pilnīgus datus un detaļas.

Tā, piemēram, P. Zvidriņš runā par iedzīvotāju skaita maiņām sakarā ar „iedzīvotāju dabisko kustību (mirstības un dzimstības bilanci)", bet viņu kā demografu, izrādās, nekādi „nesatrauc" vai „neietekmē" „iedzīvotāju nedabiskā kustība", t.i. krievu ieplūdums.

Vispār, iedzīvotāju skaits, mirstība, dzimstība, ģimeņu dibināšana, iedzīvotāju izceļošana, ieceļošanas, jautājums — cik būs iedzīvotāju pēc 5, 10, 15, gadiem, izrādās, rakstītājam ir svarīgs galvenokārt no saimniecības plānošanas un plāna izpildīšanas viedokļa. Tāpēc gandrīz var secināt tā — ja plāna izpildi nenodrošina krievu skaita pieaugums, kas uz katriem 1000 krieviem Latvijā gadā caurmērā bijis 24, tad aiz ekonomiskiem apsvērumiem jāveicina arī latviešu darba spēka dabiskais pieaugums.

Taču P. Zvidriņa rakstā minētie dati visumā atbilst mums zināmajiem latviešu demografiskajiem datiem Latvijā un mēs varam uzlūkot, ka viss rakstā teiktais attiecināms vispirms un lielāko tiesu uz latviešiem un viņu problēmām.

CIK BĒRNIEM JĀBŪT ĢIMENĒ?

Runādams par „iedzīvotāju atražošanu" jeb paaudžu nomaiņu, kuras apmērus „nosaka lielāko tiesu dzimstības līmenis", P. Zvidriņš norāda, ka Latvijas presē jau vairākkārt rakstīts par šo svarīgo jautājumu, proti, ka jau ilgāku laiku dzimstība republikas teritorijā ir zema. „Tiesa", raksta Zvidriņš, „arī iedzīvotāju mirstība republikā ir samērā zema. Taču bērnu skaits ģimenē nav pietiekams, lai nomainītu abus vecākus. It īpaši tas sakāms par pilsētnieku ģimenēm, kuŗās visbiežāk ir 1 vai 2 bērni. Kā zināms, vienkāršai paaudžu nomaiņai nepieciešams, lai uz katrām 100 ģimenēm būtu apmēram 250 bērnu."

P. Zvidriņš informē, ka sešdesmito gadu beigās veiktajos pētījumos katras 1000 iztaujātās sievietes savās ģimenēs kopumā vēlējās tikai 178 bērnus un ka no katrām 5 sievietēm 4 savās ģimenēs vēlējās 1 vai 2 bērnus. Nesen publicētajos datos ASV aptaujas rāda, ka sievietes vecumā no 18 līdz 39 gadiem vēlas savās ģimenēs caurmērā 2,8 bērnus.

P. Zvidriņš informē, ka jau pieminētajā aptaujā nedaudz lielāks bija bērnu skaits, kuŗu sievietes uzskata par ideālu. Visbiežāk par ideālu sievietes nosauc ģimenes ar 2 bērniem (pilsētās 78%, uz laukiem — 60% iztaujāto sieviešu). Daļa sieviešu (pilsētās 13%, uz laukiem 33%) par visieteicamāko uzskatīja, ja ģimenē ir 3 vai vēl vairāk bērnu. Diemžēl, savas ģimenes dažādu iemeslu dēļ sievietes vēlējās ierobežot ar mazāku bērnu skaitu."

„Atšķirības starp ideālo un vēlamo bērnu skaitu liecina, ka, novēršot vai ierobežojot atsevišķu nelabvēlīgu faktoru ietekmi, bērnu skaits republikā var mazliet palielināties," raksta P. Zvidriņš. Viņš norāda, ka šādu apgalvojumu ļauj izteikt pakāpeniski izzūdošā vīriešu un sieviešu skaita disproporcija, kas bija izveidojusies pēc kaŗa, bet nenorāda uz nevienu no „nelabvēlīgajiem faktoriem". Pie tiem vispirms varam minēt ģimeņu dzīvojamo telpu ārkārtīgo šaurību vai trūkumu; nepieciešamību abiem vecākiem strādāt ģimenes uzturēšanai; bērnu aprūpes grūtības, mātei strādājot; bezbērnu ģimeņu ļoti vieglo laulības šķiršanas iespēju un vēl daudz citus.

MŪŽA ILGUMS

Pēdējā tautu skaitīšanā pēc P. Zvidriņa informācijas noskaidrojies, ka Latvijā 49.000 iedzīvotājiem vecums pārsniedz 80 gadu robežu, no tiem 73 bijis simt un vairāk gadu. Šo iedzīvotāju vidū bijis sieviešu pārsvars, un arī vidējais mūža ilgums sievietēm Latvijā bijis 74 gadi, kurpretī vīriešiem 66 gadi. Iedzīvotāju veselība, mirstība un mūža ilgums ir nākamā svarīgā demografiskā problēma, kas ietekmē iedzīvotāju dabisko pieaugumu un paaudžu maiņu.

„Vidējais mūža ilgums," raksta P. Zvidriņš, „republikā palielinājies no 58 gadiem (1934. —1935. g.) līdz 70 gadiem mūsdienās." Viņš arī atklāj, ka patlaban republikā bērnu mirstība esot ne tikai viena no zemākajām Pad. savienībā, bet arī pasaulē. Taču Latvija Pad. savienībā iekļauto republiku vidū izceļoties kā vecu iedzīvotāju republika. „Izšķiroša nozīme te ir nevis vidējā mūža ilguma palielināšanai," raksta P. Zvidriņš, „bet gan apstāklim, ka samazinās dzimstība... Patlaban katrs piektais republikas iedzīvotājs ir pensijas vecumā. Uz laukiem šo iedzīvotāju īpatsvars ir sevišķi iespaidīgs — 27 procenti."

Latvijā esot ļoti augsta mirstība nelaimes gadījumos, kas sastādot 11 līdz 12 procentus. Maskavas prof. M. Bednijs esot noskaidrojis, ka, novēršot mirstību no nelaimes gadījumiem, vīriešu vidējais mūža ilgums Pad. savienībā palielinātos par 3,5 gadiem, sieviešu — par 1,2 gadiem. „Mūsu republikā," raksta P. Zvidriņš, „ilgums būtu vēl garāks, jo nelaimes gadījumu daudzums ir lielāks nekā vidēji Pad. savienībā."

LATVIJĀ PĀRSPĒJ AMERIKU!

Viena no satraucošākām demografiskām problēmām Latvijā ir ģimeņu iziršana, laulību šķiršana. Ja Pad. savienībā pirms „modernizētā" 1965. gada laulību šķiršanas likuma no katrām astoņām jaunām laulībām vienu vēlāk šķīra, tad tagad, pēc AP ziņu aģentūras informācijas, 1970. gadā viena šķirta katrās 3,5 laulībās, vai pēc citas statistiskas metodes, Pad. savienībā esot 2,6 šķirtas laulības uz 1000 iedzīvotājiem, salīdzinājumā ar 2,9 šķirtām laulībām uz 1000 amerikāņiem.

Karikatūrists un mūsu laikraksta līdzstrādnieks Ed. Keišs izraudzīts par Latviešu nacionālā fonda globālā informācijas institūta pārstāvi Kanadā. Viņa adrese ir: 15 Cougar Court, Suite 1706, Scarborough, Ont., tālr. 261-5477.

„Šķirto laulību skaitam ir pieaugoša tendence," par Latviju informā P. Zvidriņš. „Jāsaka, ka mūsu republika nav nekāds izņēmums. Šāda parādība vērojama pasaules valstu lielākajā daļā. Tomēr, ja salīdzinām laulības šķiršanas rādītājus ar citu savienoto republiku vai valstu rādītājiem, tad redzam, ka Latvijā tie ir visaugstākie. Par ģimeņu iziršanas daudzumu republikā var spriest no tā, ka uz katrām 100 noslēgtām laulībām pēdējos gados bija arī gandrīz 50 šķiršanas gadījumu. Protams, šis fakts satrauc."

Kādus cēloņus laulību iziršanai un nestabilām ģimeņu saitēm min okupētās Latvijas zinātnieks? „Lai noskaidrotu ģimeņu iziršanas cēloņus, mūsu republikas juristi kopā ar demografiem un civilstāvokļa aktu reģistrācijas nodaļas darbiniekiem 1969. gadā organizēja speciālu aptauju," raksta P. Zvidriņš. „Šī pētījuma gaitā apstiprinājās fakts, ka šķīras lielāko tiesu laulātie, kuŗu ģimenēs bija viens bērns vai to nebija nemaz. Turklāt izira ģimenes, kur laulības ilga 10 un vairākus gadus. Nesaticība un strīdi ir viens no būtiskiem dzimstību mazinošiem faktoriem. Saprotams, laulātie tādā ģimenē negrib sevi saistīt ar bērniem, saglabājot potenciālu iespēju nepieciešamības gadījumā vieglāk izšķirties."

„MODERNIZĒTIE" ŠĶIRŠANĀS LIKUMI

Lai izprastu ģimeņu iziršanu Latvijā, jāieskatās 1965. gada laulību šķiršanas likumos, kuŗus, pēc vērotāju domām, it sevišķi sāk nožēlot valdošie krievi bažās par savas tautas dominantās lomas pazaudēšanu iepretī auglīgākām tautām Pad. savienībā.

Ja Pad. savienībā laulāts pāris, informē AP ziņu aģentūra, bez bērniem grib saraut laulības saites, viņiem tikai jāierodas vietējā dzimtsarakstu nodaļā un jāparakstās zem šķiršanās lapas. „Padomju stila šķiršanās ir smieklīgi vienkārša padarīšana," raksta AP aģentūra, „kas bieži prasa mazāk laika un naudas nekā pieņemama kurpju pāŗa nopirkšana."

Pad. savienības iestādes, pēc AP aģentūras vērojumiem, ir norūpējušās par strauji kāpjo-

(Turpinājums 13. lp.)

LIETROS

PRET

Rochester LANCERS

Profesionālais futbols (Soccer)

Varsity Stadionā

TREŠDIEN, 12. JŪLIJĀ, PL. 8.30 VAKARĀ

Ieejas maksa: pensionāriem un bērniem — $1.00, pārējiem $2.00 un $2.50. Rietumpuses rezervētās — $3.00.

Biļešu kase atvērta no pl. 12.00 dienā.

RAIBĀ PASAULE

■ Trīs slepkavas uzvarējuši dīvainākajā mākslas sacensībā, kāda jebkad Italijā notikusi. Šai valdības cietumniekiem rīkotajā sacensībā piedalījās 35 ieslodzīti gleznotāji un tēlnieki, radot 60 darbu, kuŗus 20 dienu ilgā izstādē rādīja interesentiem, kas nobalsojumā arī noskaidroja uzvarētājus. Pirmajā vietā izvirzījās Rafs Tempesta ar gleznu „Sarkanas rozes". Viņš bija notiesāts par sievas noslepkavošanu. Otru godalgu saņēma Luidži de Lisdžili, kuŗam jānosēž soda laiks par sievas piekaušanu līdz nāvei. Trešā vietā tika par laupīšanu un slepkavību notiesātais Tebaldo Mertinengo Česaresko.

■ Tagad ir skaidrs: ASV karoga uzšūšana uz bikšu dibena nav noziegums! Ar šādu spriedumu augstākās valsts tiesas tiesnesis Levins Kampbels Bostonā atcēla 22 gadus vecajam Valerijam Coguēnam piespriesto 6 mēnešu cietumsodu. Vainīgi nevainīgo Goguēnu 1970. gadā bija arestējusi policija par bikšu dibenam uzšūto zvaigžņoto karogu. Šo cietumsodu jau bija apstiprinājusi Masačuzetas pavalsts augstākā tiesa, bet nu to atcēlusi visaugstākā instance, tiesnesim Kampbelam atzīstot, ka bikšu dibens nav mazāk cienīga vieta karogam kā automašīna, žaķete, pulovers u.c.

■ „Vai jūsu dzīvoklis ir drošs pret zagļiem?" ir tituls daudz pieprasītai grāmatai, kuŗā 38 g. vecais autors R. Barness apraksta dažādas metodes, kā var zagšanas nolūkā iekļūt dzīvokļos. Tagad autors Medijā, Pensilvēnijā, notiesāts ar divarpus gadiem cietumā par kāda dzīvokļa apzagšanu...

■ Kaŗavīru interese uz brīvā laika nodarbībām ir mainīga, tāpat kā mode un citas lietas. Militārais lidlauks Kagerupā, Dānijā, pasūtinājis četras elektriskās šujammašīnas, lai nodotu lidlaukā stacioētā personāla ziņā. Kā lidlauka vadība paskaidroja, bez līdzšinējiem brīvlaika kursiem fotografijā, kokapstrādāšanā un pīpju griešanā turpmāk kaŗavīri varēs nodarboties arī ar šūšanu un drānu apdrukāšanu un porcelāna krāsošanu.

Lai latviešu tauta pastāvētu

(Turpinājums no 12. lp.)

šo šķirto laulību skaitu ne aiz morāliem iemesliem, bet tāpēc, ka šķiršanās ir cieši saistīta ar dzimstības samazināšanos. Šī dzimstības samazināšanās sagādā jaunas galvas sāpes saimniecības plānotājiem, kuŗus jau tagad vajā darba roku trūkums, un visai nopietni satrauc valdošo šķiru, kuŗā dominē krievi un kuŗa grib savu valdošo poziciju paturēt.

LAULĪBU ŠĶIRŠANU CĒLOŅI LATVIJĀ

Saskaņā ar Pad. savienības praksi, kas nesniedz pilnīgu, detalizētu informāciju laulību šķiršanas problēmās, arī P. Zvidriņš par 1969. gada aptauju saka: „Neiedziļinoties veiktā pētījuma materiālos, aplūkosim galvenos laulību šķiršanas cēloņus. Vispirms gribētos atzīmēt alkoholismu. Šajā ziņā visvairāk grēko vīrieši. Par šo parādību mēs zinām daudz un reizēm arī maz. Minētais pētījums nedod mums atbildi, kāpēc kādam no laulātajiem bijusi nosliece uz alkoholu."

Protams, ka atbildes par iemesliem nosliecei uz alkoholiskiem dzērieniem okupētajā Latvijā ietvertu pastāvošās iekārtas trūkumu atklāšanu un būtu okupācijas varas kritika. Tāpēc P. Zvidriņš turpina: „Jādomā, ka zināmai daļai tā (nosliece uz alkoholu) radusies arī slikto laulāto attiecību dēļ. Manuprāt alkoholisko dzērienu patērēšanas dinamika (cik smalks vārds žūpībai — ref.) prasa, lai šai problēmai nopietni pievērstos arī zinātnieki."

„Īpaši jārunā par laulāto psiholoģisko nesaderību," turpina P. Zvidriņš, „kuŗa visbiežāk izpaužas raksturu un uzvedības normu sadursmē. Tieši laulāto nesaskaņas, kuŗām pārsvarā ir psiholoģisks raksturs, veicina tādas parādības kā neuzticība, rupjība, netaktiskums un citas. Šķirtie aptaujā visbiežāk minēja kādu no šīm negātivajām laulātā iezīmēm."

„Viens no būtiskiem cēloņiem daudzu ģimeņu iziršanā jāmeklē arī jaunješu vieglprātīgā attieksmē pret laulību un ģimeni. Pietiek, ja norāda, ka starp šķirtajām laulībām 39 procenti bija tādas, kuŗās laulātie pazina viens otru mazāk par pusgadu, no tām 12 procenti — mazāk par 2 mēnešiem. Ir pamats uzskatīt, ka šāds laika sprīdis nav pietiekams, lai dziļi iepazītu nākamo dzīvesbiedru. Protams, mēs šeit nerunājam par izņēmumiem. Par vieglprātīgu attieksmi pret laulību liecina arī tie vairāki tūkstoši jauniešu, kuŗi pēc mēneša 'pārdomām' uz laulības reģistrāciju neierodas." Uzlūkodams partneŗa izvēli un ģimenes dzīves nodibināšanu par „individuālu aktu", P. Zvidriņš tomēr norāda: „Ar attiecīgu tiesisku, ekonomisku, audzinošu pasākumu palīdzību visus demografiskos procesus, arī aplūkojamos, var ietekmēt vēlamā virzienā."

Teiktais ļauj secināt, ka tādi demografiski procesi kā satraucoši zemā latviešu dzimstība un tautas etniskai eksistencei katastrofālā krievu ieplūšana Latvijā ir kontrolējami vai ietekmējami, bet tas nav darīts (vai nav darīts pietiekami efektīvi), jo, acīm redzot, saskan ar kādiem citiem apsvērumiem, piemēram, ar latviešu pārkrievošanas plāniem.

LAULĪBU ŠĶIRŠANA LIETUVĀ

Nesen Lietuvā publicēta grāmata sniedz visai interesantu ieskatu laulību šķiršanas problēmās plašā veidā. Lietpratēji, pēc AP aģentūras informācijas, izteicas, ka grāmatā sniegtie fakti diezgan patiesā veidā atspoguļojot situāciju Pad. savienības Eiropas daļā. Visvairāk šķirtu laulību — 21%, rodas tāpēc, ka „eksistē otra ģimene", ko iztulko un saprot, ka vīrs apgādājis divi sievas un varbūt pat divi bērnu grupas. Neuzticība bija iemesls 18% „neuzticība" un „mīlestība uz citu personu" ir skaidri šķirtas no tā šķiršanās iemesla, kas apzīmēts par „otru ģimeni". Žūpojošs laulāts draugs vai draudzene bija par cēloni 14% no visām šķirtām laulībām.

TAUTAI „ATLŪZUŠAIS" ZARS

Vai latvieši trimdā jeb latvieši pasaulē ir tautai „atlūzis un nokaltis zars"? Jeb vai mēs joprojām eksistējam kā faktors latviešu tautas demografiskajos procesos un aplēsēs?

Nesen kādās pārrunās Ņujorkā, kā varēja lasīt presē, ALAs revīzijas komisijas loceklis profesors D. Hazners secināja, ka latviešu tautas nākotne atkarīga no tautas dzimtenē un ka, šķirtām laulībām, mīlestība uz citu personu 7,5%. Jāpiezīmē,ka Latvijai nekļūstot brīvai, no tagadējiem trimdiniekiem tur atgriezīsies tikai neliela daļa. Lai cik neprecīzs varbūt šis atreferējums, tas skaidri norāda mūsu izpratnes trūkumu un samulsumu tautības jautājumā.

Debašu ievadīšanas labad mēs varētu runāt par divi galveniem trimdinieku uzskatiem, kas raksturo resp. noliedz trimdiniekus par faktoriem latviešu tautas demografiskajos procesos un aplēsēs, proti — „ideālistiskā" un „praktiskā" pieeja.

„Praktiskā" pieeja apšauba pūles tautības saglabāšanā un visīsāk raksturojas bieži dzirdētajā apgalvojumā: mūsu bērniem te, t.i. patvēruma zemēs, savs mūžs būs jādzīvo un jānodzīvo. „Ideālistiskā" pieeja izteic savas tautības saglabāšanu no paaudzes paaudzē, kas iespējams, dzīvojot ar domu, ka mēs paši vai mūsu bērni vai bērnu bērni atgriezīsies savā tēvu tēvu zemē, mainoties politiskajai situācijai; ka tas iespējams, saglabājot piederības kopības sajūtu ar tautu Latvijā,identificējoties ar tautu Latvijā; diendienā rūpējoties, lai mums, nedz mūsu bērniem nepārtrūku kultūras saites ar tautas kodolu Latvijā; apzinoties, ka mums un mūsu bērniem daļa savas garīgās un materiālās rocības jāatdod tautai tieši vai netieši, tagad, tūdaļ vai arī vēlāk.

Ja vadāmies pēc „praktiskās" pieejas, tad būtu pēdējais laiks pārtraukt milzīgo garīgo un materiālo piepūli, lai uzturētu trimdu par „latviski runājošu sociālu klubu", kuŗā var sapulcēties uz pāris stundām nedēļas nogalēs, ja nav citur kur iet.

Ja dzīvojam pēc „ideālistiskās" pieejas, tad mums jāgrib, jāvar un jāmāk saglabāt savu tautību, nostiprinot atgriešanās dziņu no paaudzes paaudzē, nekad neaizmirstot savu Jeruzalemi". Un ja mēs šeit „ideālistiskai" pieejai gribam piemest mazliet „praktiskuma", tad tikai jāapzinās: ikviena latviešu ģimene pasaulē latviešu tautai un Latvijai svarīga daudzējādā ziņā. Viens praktisks faktors ir tas, ka mēs neviens nezinām, kuŗā ģimenē piedzims un uzaugs latviešu Tomass Masariks vai Henrijs Kisingers.

Aivars Ruņģis.

Leonija Ozolkalne

Dziesmu siltumā

Pēc bažu pilnām lietus dienām Vankuvera rāda saulainu seju. Esam priecīgi, jo latviskās stājas manifestācijā te satek latviešu pulciņi no malu malām. Zum un dūc lielais Vankuveras viesnīcas nams latviskās valodās un izdarībās, atgādinot dzimto sētu — bišu dravu saulainā ābeļdārzā.

Līdz ar ledus gabaliņu burbuļūdens glāzē lēni atkūst sirds. Apņem, apvij atmiņas, atmiņas... izzūd un izgaist ikdiena. Ir tikai viena liela sirds, kas satiekas viena pulsa ritmā, kopīgā asiņu ritēšanā. Ir svētku diena — Dziesmu svētki Vankuverā, kuŗus atklāj to iecerētājs un vadītājs prof. Jānis Lielmežs, pieteikumus veicot Apolonam Pantaļējevam. Ir tikami dzirdēt, ka šīs dienas pilsētas galva ir izsludinājis par — latviešu dienām. Seko draugu, labvēļu runas, uzrunas un laba vēlējumi, dodot svētību tiem notikumiem, kas seko cits aiz cita noteiktā kārtībā.

Takomas un Sietlas koris sniedz garīgu koncertu St. Andrew's - Wesley grandiozajā dievnamā. Jaunās ērģelnieces Rundānes pavadībā solo dziesmas dzied Antonīna Vaivode. Tā svētības vadīti, saules labvēlības svētīti, svētki turpinās Karalienes Elizabetes teātrī ar simfoniskā orķestŗa koncertu, ar mūsu lepnumu — pianistu Artūru Ozoliņu pie klavierēm, dodot tik bagātīgu devumu, ka tam nedrīkst pieskarties laja spalva, jo par to runās citi. Laja ausij tomēr vislabāk patika Jāņa Kalniņa Ņubransvikas rapsodija.

Protams, vakarā pulcējās jaunieši iepazīties, patrieksties, padejot. Tā svētki turpinās četras dienas, jo dziesmai ir dziļa sakne latviešu dvēselē, tā aug, stīgo, zaro jas, un tad pēkšņi izplaukst zieds — krāšņāks par paparde s ziedu — Dziesmu svētki, piepildot ar skanēšanu, ar līksmi latviešu sirdi.

Stunda pēc stundas rosās ar ko citu un jaunu, arvien mūs savedot kopā un tā paša taka — pie latviskās izcelsmes avota. Skatām jauniešu dejotās tautas dejas, krāšņie tērpi zib un margo.

Tad cita stunda. Sākas literārais cēliens, mājasmātes Aizsila Zīlītes parādīšanos sumina aplausiem. Cēlienu va da Kārlis Ķezbers, pašai pirmajai savus dzejoļus ļaujot lasīt preses seniorei — Birutai Senkēvičai.

Gados jaunais Reinholds Millers apliecina sevi par nopietnu, labu gaumi apveltītu literātu. Viņa humoristiskais tēlojums izraisīja klausītājos smaidus, iepriecinot ar skaidro, skanīgo latviešu valodu. Rakstnieku cēliena starpbrīdī latviešu tautas dziesmas ar kokli un stabuli atskaņoja Ilze Liepiņa - Šīmane ar savu dēlu. Janina Babre skandēja pantus par dievnama spēku un Lielā — neredzamā tuvumu cilvēkbērnam, noslēdzot lasījumu ar veltījumu savai dzimtajai pilsētai Daugavpilij. Indra Michalovska dziedāja dzimtenes slavai ar tādu aizrautību, ka klausītāju plakstos riesās mitrums. Pats vadītājs K. Ķezbers lasīja par rakstnieka problēmām ar rakstāmo vielu. Aizsila Zīlīte vecmāmiņai pie rokas pastaigājās bērnības pagalmā. LPB Kanadas kopas priekšsēdis Modris Lorbergs iepriecināja ar spēcīgi kareiviskiem pantiem. Ilzei Liepiņai - Šīmanei maigi pārziedēja pīpene. Rita Gāle jaukā sirsnībā pārcilāja tuvas un mīļas temas, Valentīna Hermane, Guna Ikona, katra nolika pa smaržīgam dzejas ziedam. L. Ozolkalne nolasīja fragmentu no Nogrimušās teikas.

Rūdolfs Norītis — Krišs Ķepals ventiņu izloksnes krāsainībā izsmīdināja ar savu tanti Otīliju līdz asarām, tā visu literāro devumu ietinot smaidu un humora mežģīnē.

Citā telpā skanēja jaunatnes balsis un devums. Un atkal silta roka draudzībā uzgūla plecam, priecīgi apgalvojot: mēs dzīvosim, dzīvosim! Jaunie nāk, seko un stājas mūsu vietā, vieta nepaliks tukša, esi gandarīta — sirds!

Vankuverā, 1972. g. 3. jūlijā.

Trojas zirgs Anglijā

Kad iejaukšanās otras valsts iekšējā dzīvē nav iejaukšanās? Tad, kad to dara Pad. savienība vai kāda no tās deleģētām komūnistu „komisijām". Pie tādas atziņas bija jānāk, uzzinot, ka Angliju apmeklē Pad. savienības komūnistu partijas delegācija. Protams, ka demokratiskā Anglija šo delegāciju ielaida, ļāva tai pārbaudīt vietējo „biedru" darbus un izteikt par redzēto savu kritiku. Tā nu arī plašākas aprindas uzzināja par britu biedru drebēšanu un nolūgšanos vareno Kremļa delegātu priekšā.

Delegācija bijusi diezgan plašā sastāvā, un tajā ietilpināts — protams — arī viens čekists. Britu „comrads" Golans sniedzis atskaiti, bet padomju biedri nemaz par to neesot bijuši sajūsmināti. Jo, lūk, britu biedri neesot uzrādījuši nekādu politisku aktīvitāti — kāpēc neesot komūnisti tāta parlamentā? Kāpēc netiekot aktīvāk un skaļāk protestēts pret karu Vietnamā? Kāpēc neuzrādot lielāku rosību nemieru kurināšanā Īrijā? Kāpēc šie nemieri netiekot pārsviesti uz Angliju? Kas notiekot ar jaunajiem komūnistiem? „Jauno komūnistu līga" darbojoties gaužam bēdīgi. Un kāds esot izvērties partijas oficiozs „Morning Star"? Kur palikuši ugunīgie šķiru cīņas raksti? Vai neesot kauns par to, ka laikraksts noslīdējis līdz tīri pilsoniskam rakstu ram? u.t.t., u.t.t. Kad Golans un biedri beidzot tikuši pie vārda, tie mudīgi izspēlējuši vienīgo drošo kārti, kas tiem bijusi: streikus un saimnieciskās dzīves traucēšanu. Tur nu Kremļa vīriem bijis jāatzīst, ka „komradi" strādājuši labi: lielie elektrības darbinieku streiki, dzelzceļnieku „strādāšana pēc noteikumiem", ogļraktuvju aizlaišana postā, pastnieku streiks — tur nu neviens padomju komūnists līdzi netiek. Šo pēdējo „nopelnu dēļ" tad arī britu komūnistu partija apžēlota, kaut arī tās nepiedomāni nekomūnistisko rīcību Čechoslovakijas iebrukuma laikā padomju lielā partija nekad tai nepiedos.

kam Pad. savienībā? Vēstulē britu Iekšlietu ministram jautājis kāds mūsu tautietis, kāpēc vispār tāda delegācija Anglijā ielaista? Būs interesanti uzzināt, kādu atbildi uz šo vēstuli sniegs britu ministrs.

Bet britu komūnistu partijas kritika ir laba atbilde tiem, kas vēl liekas neredzam to spēku, kas grauj Lielbritanijas saimniecisko dzīvi, dzen nāvē britu kareivjus un Īrijas pilsoņus un kurina nepārtrauktu brāļu naidu.

A. L.

Austrijas galvaspilsētas Vīnes tiesā ar trīs dienām arestā sodīta 44 gadus vecā Olga Todorofa par to, ka viņa savā pasē bija ielipinājusi savu kailuzņēmumu. Šai sakarā Vīnes policijas preses šefs paskaidroja, ka par prostitūciju aizdomās turētā Todorofa stacijā iespējamiem „kundēm" rādījusi savu pasi. Uzrunāto reakcija mudinājusi kriminālierēdņus iejaukties. Piezīmējams, ka Todorofu notiesāja par — dokumentu viltošanu...

LATVIJAS NĀKOTNE SĀKAS ŠODIEN

333 LOTERIJA GRIB DOT

LATVIEŠIEM UN LATVIEŠU KULTŪRAI

¼ MILJONU DOLARU

KOPĀ LAIMESTOS:
$52,909.92

Jau piedalās LNAK LNJAK

Galvenais laimests
1973. g. 21. martā
$33,333.33

IZLOZES
1972. g. 21. augustā
1972. g. 21. oktobrī
1972. g. 21. decembrī
1973. g. 21. martā

PĀRDEVĒJIEM: *10% no pārdotām lozēm un 10% laimestu lozes vērtības*

☐ Pievienoju $13.50 čeku/money order par 10 lozēm.
☐ Pievienoju ..... čeku/money order ..... lozēm ($1.50 katra)
☐ Lūdzu piesūtiet ☐ grāmatiņas tālākpārdošanai.

VĀRDS: .....
ADRESE: .....
Nosūtīt: 333 Loterija. Box 6280, Station F , Hamilton, Ont.

Teātru festivāls Austrālijā

(Turpinājums 5. lp.)

ceļ režisoram un aktieriem) un ka publikai parasti piemīt veselīgs māksliniecisks saprāts. Sīkas kļūdas, neveiksmes un pārskatīšanos skatītāji piedos ansamblim un ansamblis skatītājiem, un ja tā, tad ar teātri arī latviešu valodā vēl jau viss nav pagalam.". —

Man personīgi pie visas šīs recenzijas piebilstams tikai tas, ka es biju pilnīgi pārsteigts, kad dabūju zināt, ka sidnejieši atkal „salasījuši" turpat visas godalgas. Pēc Antigones pirmizrādes noskatīšanās Sidnejas latviešu teātrī es biju pilnīgā pārliecībā, ka sidnejieši šoreiz godalgas nedabūs. Nezinu, vai priecāties, vai bēdāties, ka šoreiz esmu maldījies. No lokālpatriotisma viedokļa laikam būtu jāpriecājas, bet no teātŗa mākslas viedokļa, šķiet, ka būs gan jābēdājas.

Kritiķe Ņina Luce par Antigones izrādi Sidnejas latviešu teātŗa izpildījumā, pēc garāka ievada un lugas iztirzājuma, par izrādi saka sekojošu:

— Šķiet, ka režisors K. Gulbergs bija atradis lielisku atrisinājumu, piešķirdams traģēdijas monumentālitāti abiem lugas nesējiem, traģēdijas varoņiem: Antigonei — Mirdza Ansule un Kreonam —Kārlis Gulbergs. Toties pārējie darbojās vairāk kā uz fona, uz kuŗa risinās traģēdija. Režisoram K. Gulbergam izdevās izrādi pacelt pāri ikdienai. Tāpēc viss briesmīgais, kas notika uz skatuves, mūs nesatrieca, bet pacēla aistētiskā mākslas pārdzvojumā. Ja mēdz sacīt, ka aktieris ar savu iekšējo spēku piepilda lomu, tad tas pilnā mērā attiecināms uz Ansules Antigones sniegumu. Viņas spēles stils bija tīrs, mērķtiecīgs, bez liekiem žestiem, lieka patosa un ārpus naturālās sīkumainības. Antigonei kā pretstatu autors bija ieprojektējis aukli, kas rūpējās par Antigones netīrām kājām, grauzdētām maizītēm, siltu kafiju, suņa pieslapinātām istabām un t. t. Kompozicionāli lielisks veidojums starp traģisko monumentālitāti un sīko ikdienu. Tāpēc Litas Zemgales aukle varēja būt vēl vienkāršāka, sniedzot tekstu bez pacēluma, vairāk runājošu, ne deklamējošu. Šai ziņā atzinību pelna Viktora Aleidzāna sarga lomas traktējums ar savu ikdienišķā cilvēka tēlojumu.

Labs pretspēlētājs M. Ansulei bija K. Gulbergs (Kreons, kas lika skatītājam sajust, ka viņam jāpakļaujas kādam ārējam spēkam, kādai varai, kas stāv pāri viņam kā valdniekam, un tas ir likums! Bet „Kam ir vara, tas citādi nevar" (Zīverta Varā). Krasi bija jūtams abu varoņu spēlē, ka Antigone ir lielas dziņas apsēsts cilvēks, kas kā apmāta bez atlikuma piepilda savu likteni, kamēr Kreona cīņu un likteni vairāk virza ārējie apstākļi — solījums un pienākums.

Līdzīgi auklei, traģēdijas varoņu pakājē ar savu sīko dzīvīti atrodas Hēmons (Miķelis strīķis) „. . . Kam tu šo smaržu nozagi, . . . un lūpu krāsu, pūderi un skaisto tērpu?" M. Strīķis ir Sidnejas teātŗa nākotnes cerība. Žēl, ka šoreiz viņa sniegums vai nu paša neziņas vai režisora kļūmes dēļ palika māksliniecisķā neskaidrībā kā lomai tuvoties, ar traģēdijas pacēlumu, vai ikdienas vienkāršībā? Hēmona loma prasīja vislielāko vienkāršību, jo viņš traģēdiju neizraisa, Hēmonu tanī ierauj bez vainas. Tāpat ar ikdienu ir saistīta Ismēna — Linda Ozere, kas brāļa Polinika dēļ negrib mirt. „Lai viņa ēna klīst mūžīgi bez kapa vietas, jo tāds ir Kreona likums".

Svešāka mūsdienu skatītājam ir koŗa līdzdalība drāmatisko notikumu noskaidrošanā. Sengrieķu traģēdijas koris ir dziedājis un dejojis, Anuijs paturējis koristu kā narratoru (Kārlis Ābeltiņš), kas sākumā iepazīstina skatītājus ar personām un notikumiem uz skatuves, bet vēlāk to ievelk izrādē kā Kreona sirdsapziņu, kā visa mūs laikmeta sirdsapziņu. Tur pavīd apziņa par „Zaudēto paradīzi", jūtama doma par drosmi, ko prasa dzīve, dažam lai mirtu, citam, lai dzīvotu, jo traģiskais jau izaug no paša cilvēka, no kaislīgās dzīvot gribas un bailēm no nezināmā. Bez tam korists kalpo inscenējumā arī kā atsvešinātājs, kas, līdzīgi Brachta lugām, skatītāju nevis ierauj traģēdijas norisēs, bet atstāj to vērtētāja lomā, vairākkārt paskaidrodams, ka tā ir tikai izrāde. —

Ar šo Ņinas Luces konstatējumu arī noslēgšu viņas recenziju, jo tā kā arī es biju skatītājs, tad arī man piekrīt zināma vērtētāja loma. Jau minēju, ka biju pārsteigts par godalgu piešķiršanu festivālā sidnejiešiem un nezinu, vai priecāties, vai bēdāties. Pēc Ņ. Luces recenzijas iznāk, ka man tomēr būtu jāpriecājas, ja jau kritiķe saka, ka „režisors K. Gulbergs bija atradis lielisku atrisinājumu" un ka bija vietas, kur bija „kompozicionāli lielisks veidojums starp traģisko monumentālitāti un sīko ikdienu". Manā vērtējumā tieši šī starpība starp traģisko un ikdienišķo dažādajā aktieŗu traktējumā traucēja. Kreons un Antigone, tāpat „koris" runāja patosā, deklamēja, bet pārējie aktieŗi lietoja ikdienišķo valodu. Laikam ir jau pieņemts, ka traģēdijās jārunā patosā, bet tad vajadzētu visiem aktieŗiem to darīt. Pie tam šinī traģēdijā, manuprāt, neprasījās pēc patosa galvenajās lomās — tās varēja skandēt ikdienišķā valodā, tāpat kā skandēja pārējās lomas. Bet šis ir tikai parastā skatītāja vērtējums — ne speciālista. Kaut gan jāatzīstas, ka pēc izrādes, aprunājoties ar tādiem pašiem citiem parastiem skatītājiem, mūsu domas sakrita.

Ed. Šmugajs

Ja esat nodomājuši iegādāties jaunu 1972. gada automašīnu,
apmeklējiet mūsu SKATES TELPAS
Chevrolet - Chevelle - Camaro
Oldsmobile - Chevy II - Vega
Sazinieties nekavējoties ar mūsu latviešu pārstāvi
HANS PLAUDE **Tālr. HO 6-1131**
Robertson Motors Ltd.
1555 Danforth Av., Toronto 6.

FINANCES $ $ $ UN Kreditsabiedrības

LATVIEŠU BANKAI DESMIT GADU

BOSTONAS LATVIEŠU KREDITSABIEDRĪBA IEIET OTRĀ GADU DESMITĀ

Bostonā 19. jūnijā piepildījās 10 gadi, kopš darbību uzsāka Latviešu kreditsabiedrība (Latvian Credit Union). Tās sākumi meklējami ALTS un DV ierosmē, kas atrada iespēju nodibināt krājkasi, lai palīdzētu tautiešiem naudas lietās. Toreiz pasākumu uzskatīja gandrīz par nokavētu, tomēr 16 personu entuziastu grupa 1962. g. 20. martā ALTS namā vienojās dibināt latviešu kreditsabiedrību. Pirmo parakstu šim pasākumam ir devis Valdemārs Lambergs, kas kādreiz Bostonā bija viens no aktīvākiem sabiedriskiem darbiniekiem. Diemēl, V. Lambergs gadiem ir jaunas slimības piemeklēts, un viņa kustības ierobežotas. Lielu entuziasmu kreditsabiedrības dibināšanā apliecināja arī plkv. E. Kreišmanis, agrākā laikraksta Tēvija izdevējs vācu okupācijas laikā, Fricis Dūka, sabiedrisks darbinieks Kurzemē, Kr. Grāmatnieks, bij. laikraksta Kurzemes Vārds redaktors, Ed. Saule un I. Kurlis, kas visi jau aizgājuši viņā saulē.

Kreditsabiedrības pašreizējās pārvaldes amatos vairs nav neviena no pirmās valdes locekļiem, atskaitot grāmatvedi Ēriku Auģi, kas joprojām kārto bankas grāmatvedību, nesaņemot nekādu atlīdzību. Ievērojot šo taupību un pašuzupurēšanos, kreditsabiedrība jau uzkrājusi ievērojamas naudas summas. Kreditsabiedrība īrē telpas ALTS namā, kur saplūst visi sabiedriskās dzīves pavedieni.

10 gados kreditsabiedrība izaugusi par vienu no lielākām latviešu naudas iestādēm ASV, uzrādot 1/4 miljonu dolaru lielu apgrozījumu. Krājkasei ir 338 biedri. Naudu noguldījuši arī 4 latviešu sabiedriski fondi, kā Raiņa - Aspazijas, J. Zīberga, māc. O. Blūmīša un J. Hirša fondi. Biedru vidū ir 13 organizācijas un 4 draudzes. 25 organizācijas noguldījušas 24.704,54 dol., 71 persona saņēmusi personīgus aizdevumus par 4.271,25 dol., bet 19 personas saņēmušas hipotēkārus aizdevumus par 128.933,64 dolariem. Šogad kases apgrozījums sasniedzis 252.409,04 dol. ar 18.254,20 dol. peļņu. Valde ar 1. jūniju nolēmusi parādu maksātājiem vairs neprasīt apdrošinājuma procentus. Naudas noguldītāji automatiski saņem dzīvības apdrošinājumu noguldītās summas apmērā, bet nepārsniedzot 2000 dol.

Kreditsabiedrības birojs atvērts ALTS namā katru trešdienu no plkst. 7—9 vakarā, un tās pēdējais sauklis ir „noguldiet un aizņemieties naudu tikai latviešu kreditsabiedrībā." Šajās divās stundās ALTS namā ir rosība, kā jau bankā. Nāk noguldītāji, nāk aizdevumu pieprasītāji. Naudu aizņemties latviešu bankā ir daudz izdevīgāk, jo pērkot lietas uz nomaksu, veikalos jāmaksā komerciālās banku procentu likmes, un tās ir daudz augstākas nekā pašu bankā. Latviešu bankas pakalpojumi izdevīgāki arī tādēļ, ka darbinieki strādā bez atlīdzības, un ir uzkrāti ietaupījumi, lai segtu pašu kredita vajadzības. Kreditsabiedrība pagaidām atbrīvota arī no valsts nodokļiem, un tāpēc naudas aizņēmējiem bankas procents še ievērojami zemāks.

Valdes loceklis E. Dzelzkalējs izsakās, ka bankas darbā valda vislielākā saskaņa un sadarbība, kāda sabiedriskā darbā vispār iedomājama. Mūsu mērķis ir palīdzēt tautiešiem, nevis „ādu vilkt pār acīm."

Daudziem, kas naudu noguldā citās bankās, nereti rodas sarežģījumi pēc nāves mantojuma tiesību skaidrošanā. Latviešu bankā šādu problēmu nav, jo noguldītājs naudu var novēlēt jebkuŗai personai bez testamenta. Ja naudas aizņēmējs nomirst, nesamaksājis aizdevumu, latviešu banka pieder īgos neapgrūtina, jo arī šādi gadījumi ir apdrošināti.

Šogad valdē darbojas: valdes pr-ks Edg. Brencis, kasiers L. Vācietis, pr-ka vietnieks J. Klucis, sekretāra vietnieks E. Dzelzkalējs, revīzijas komis. pr-ks J. Luika un locekļi R. Liepiņš un J. Pūce. Aizdevumu piešķiršanas komisijas priekšsēdis ir V. Rudzroga, bet komisijas loceklis A. Banga.

Banka savu jubileju nolēmusi atzīmēt rudenī, bet jau tagad izdevusi atsevišķu reklāmas aploksni ar ALTS namu kā Bostonas latviešu simbolu.

Osvalds Akmentiņš

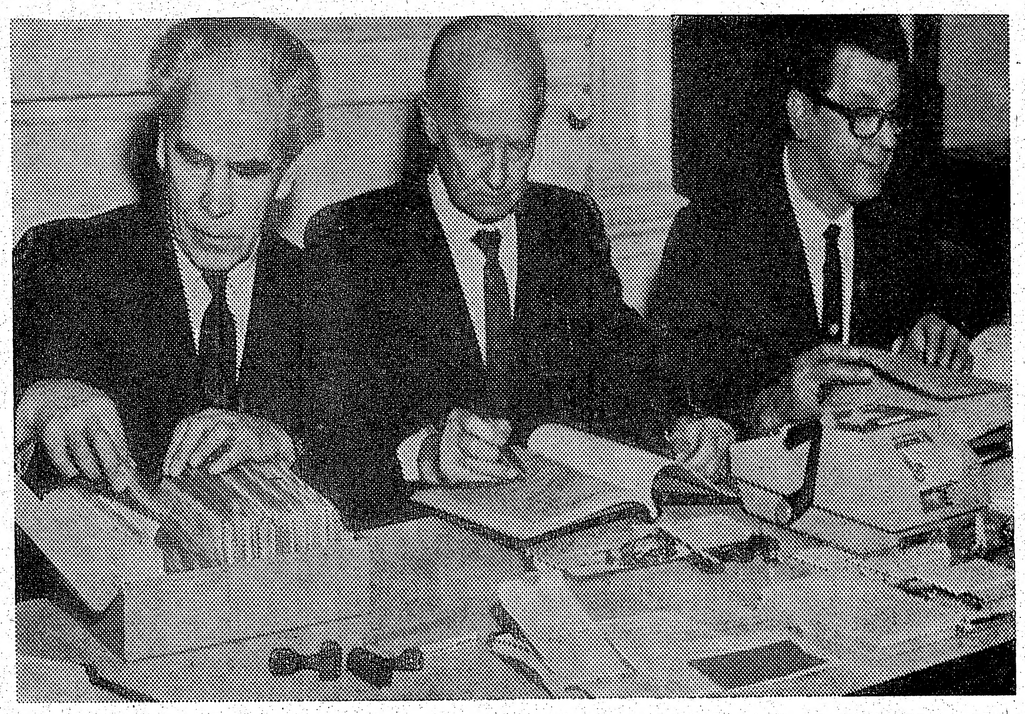

Bostonas latviešu kreditsabiedrība darbā. No kreisās, revīzijas komisijas loceklis Jānis Pūce, priekšsēdis Jānis Luiks un loceklis Rūdolfs Liepiņš. Foto: J. Auģis

Atzinība latviešu zinātniekam

Ik gadu Amerikas universitātes no savu mācības spēku vidus izvēlas vairākus kandidātus, lai noskaidrotu, kuŗam piešķiŗams „izcila izglītības darbinieka" tituls. Nopelnu izvērtēšanu izdara speciāla padome, kuŗa līdz ar diplomu piešķiŗ arī sudraba medaļu Apbalvoto biografijas, norādot viņu nopelnus, tiek publicētas sevišķā izdevumā, kā arī informēta prese un sabiedrība.

No Kalifornijas valsts San Hosē universitātes šādu pagodinājumu šogad izpelnījies mūsu tautietis profesors Edgars Andersons. Liekas, ka Dr. E. Andersons vienīgais no latviešu izglītības darbiniekiem, kas saņēmis šo pagodinājumu. Jau 1966. g. viņš Amerikas rakstnieču novērtēts kā zinātnieks ar izciliem sniegumiem zinātniskā darbā un publikācijās (Annual Celebrity). 1969. gadā viņš bija izraudzīts par Livingstona universitātes izcilu profesoru (Distinguished Professor).

Viņš piedalījies ar plašiem referātiem arī Apvienoto Nāciju izglītības un zinātnes organizācijas darbinieku konferencē, kā arī slavu, skandinavu, baltiešu, britu, rietumindiešu un citās studiju konferencēs. Dr. E. Andersona nopelnu kontā vēl ietilpst līdz šim izdotās 10 grāmatas, 21 publikāciju nodaļas citos izdevumos — ieskaitot vairākas starptautiski nozīmīgas grāmatas un izdevumus. Publicējis ļoti daudz rakstu par baltiešu problēmām. Viņš saņēmis arī vairākas amerikāņu un eiropiešu zinātnieku organizāciju stipendijas; vadījis ekspedīcijas Rietumindijā; lasījis lekcijas Amerikas, Eiro- Rietumindijas un vairākās Austrālijas universitātēs. Dr. E. Andersona ierosinājumā nodibināta Baltijas studiju organizācija. Bija arī plaši atzītās II Baltijas studiju konferences galvenais organizētājs.

Dr. Edgars Andersons

Mūsu tautieša Dr. Edgara Andersona vārdu varam atrast daudzās amerikāņu biografiju rokasgrāmatās. Amerikas „Directory of American Scholars History Volume I" var atrast krietnu skaitu latviešu zinātnieku vārdu arī no Rietumkrasta. Arī Vispārējās dabas izdevumā „Who's Who in the West 1970 — 1971 g. bez E. Andersona ir arī uzņemti vēl daži citi latviešu vārdi.

A. Tīrmežs

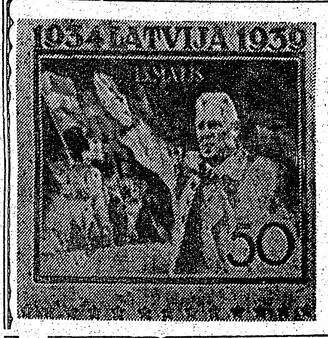

Mums ir krājumā

METALLA NAUDAS KOLLEKCIJAS, VISĀDAS GODA ZĪMES (MEDAĻAS), SKAŅU PLATES UN GRĀMATAS.
Viss līdz 1941. gadam.

L. GOLDBERG,
2000 Antwerpen,
Belgielei 50. Belgium.

B. E. Ring Funeral Home

7783 YONGE STREET
THORNHILL, ONTARIO

TELEPHONE:
889-7783

A. Eglītis — TV RENTAL

17" — $ 8 mēnesī
21" — $ 9 mēnesī
23" — $10 mēnesī

181A Roncesvalles Ave., Toronto, tel. LE 7-1401

Uzveduma
„Kad mūsu vecie tēvi vēl jauni bija"
dubultā skaņu plate par $10.00 pasūtināma pie
A. KALNA, 58 Arkley Cres., Weston, Ontario.

ALA

latviešu simfoniskās mūzikas plate

Latviešu mūzika Stutgartes simfoniskā orķestŗa un koŗa izpildījumā

Jāņa Kalniņa Gaŗā nakts, Longīna Apkalna **Bēŗu dziesmas**, Longīna Apkalna **Līgo dziesmas.**
Solisti: K. Bauers-Zemgalis, L. Apkalns.
Izdevējs: Kaibala Records. Cena $7.-.

Jāņa Raiņa

UGUNS UN NAKTS

pārspiedums ar L. Liberta gleznu reprodukcijām krāsās. Grāmata grezna iesējumā ierobežotā skaitā. Piemērota dāvināšanai. Cena $7.-. 50% no plates un grāmatas ieņēmumiem izlietos jaunu skolu grāmatu izdošanai. Pasūtījumus nekavējoties izpilda ALA apgāds; 48 Huntington St., New Brunswick, N. J. 08901.

Autora ieceres un panākumi

Tieši pirms pusgada, tāpat svētdienas rītā, sēdējām visi pie viena galda Toronto, Kanadā. Jaunais rakstnieks Reinholds Millers, kaut gaidīts, toreiz nebija varējis ierasties. Viņu bija aizkavējuši darba apstākļi sakarā ar paaugstinājumu lielajā laikrakstā New York Times, uz kādu bija gan cerējis gandrīz 6 gadus, bet saņēmis tikai pēc sava romāna Teen Angel iznākšanas.

Šis romāns tagad pieejams arī DV grāmatnīcā Toronto, vasaras sezonā pat par pazeminātu cenu, 5 dol. Autors iecerējis grāmatai jaunu vāka apvalku, kas ir pasaules izstādes Ņujorkā atlieku fotografijas kopija, par ko gan domas dalās — dažiem patīk viņa paša zīmētais, citiem šī fotografija, jo tā radot zināmu smeldzīgu noskaņojumu.

Lielais apgāds Milānā, Italijā, apsverot šīs grāmatas tulkošanu italiešu valodā.

Pēdējā pusgadā Reinholds Millers, vismaz teorētiski, pietuvojies Toronto par apmēram 200 jūdzēm, iepirkdams auglīga kalna galotni Pensilvēnijā, jūdzes 30 no Binghamptonas pilsētas, Ņujorkas pavalstī. Zinātājam kalns atgādina Gaiziņkalnu, kuŗu gan jaunais autors nav pats redzējis, taču īpašumu izvēlējies neparasti plašā skata dēļ uz apkārtni, kaut arī vēl dabūjamais blakus gabals bijis par 3 akriem lielāks, par to pašu cenu . . . Ap 30 akru lielajā īpašumā ietilpst arī 2 atsevišķi meža stūŗi, kuŗos aug apses, kļavas, mežābeles un daži skuju koki. Augstajā kalnā, kā var redzēt, ir sēts un pļauts āboliņš un jo bagātīgi sastopams arī Latvijā pazīstamais deviņvīru spēks, bet citā, zemākā laukā, blakus ceļam bijusi laikam kukuruza. Zeme tātad auglīga, kaut netrūkst plakanu akmeņu, kuŗus gan agrākie īpašnieki sakrāvuši gar lauku malām.

Ēkas gan nav nevienas, un šovasar nav arī paredzēts ar tām steigties, bet saulainā svētdienā brīvdabas izbraukumā, apvienotā ar kādu literāru programmu, autors ar māti, kuŗa jau pasteigusies iedēstīt pirmo rožu krūmu, varētu ielūgt Kanadas preses kopu ar ģimenēm un draugiem.

A. M.

Edvarts Tūters

IEVZIEDU PAKLĀJS UN TĒVZEMES BĒDAS

Cīruļputenis
Bija vēl vakar —
Trimdas pagastā, še.
Šodien balts ievziedu paklājs
Rotājot Salacas krastus.
— Tāda atnāca vēsts
Šurp no tēvzemes manas,
Un es uzvilku mastā
Savas sirds zvanus —
Lai tie līksmību zvanā
Tiem, kas neaizmirst
Tēvzemi bēdās.

Baltais ievziedu sniegs
Un tēvzemes bēdas,
Dvēselei modrību atnes —
Svešumā minu kur pēdas.

REINHOLDA MILLERA romāns

Teen Angel

atvaļinājumu sezonai tuvojoties, tiek piedāvāts par pazeminātu cenu: $5.00, no apgāda

ECHO PUBLISHERS,
GPO 2832, New York, N.Y. 10001
/ai no labākiem grāmatu galdiem.
Otra izdevuma apvalks.

Iznācis

GUNAS IKONAS

dzejoļu krājums

Kodols

Ilgvara Šteina zīmējumi.

Cena: $5.00 iesieta, $4.00 brošēta.

Pieprasāms: „Lotus" veikalā vai pie Mrs. I. Hertele - Krause, 18 Bowden St., Toronto 279, Ont. **Tālrunis: 466-0472.**

JAUNĀKĀS GRĀMATAS

A. Dziļums — Lai neaizmirstam (leģ. d. gr.)	$4.00
Prof. A. Spekke — Vecākie latvju tautas apģērba zīmējumi	$2.00
Astroloģija — mācies no zvaigznēm	$3.50
A. Platbārzdis — Latvijas nauda	$15.00
A. Voitkus — ČETRI SIMTI, rom.	$6.50
J. Jaunsudrabiņš — SIRMĀ GRĀMATA	$5.50
Latviešu kultūras dienas Austrālijā 1951—1970	$9.00
Janis Gailis — 30 daudzkrāsainas gleznu reprod.	$25.00
Ceļa zīmes Nr. 49	$2.50
K. Hamsuns — Bads, rom.	$5.50
J. Babre — Gaisma no austrumiem	$4.00
J. Lejiņš — Mana dzimtene	$7.50
P. Ērmanis — Pelēkā puķe, dzejoļi	$3.50
G. Grīslītis — Varavīksnes lokā, dzejoļi	$3.50
H. Biezais — Kristiānisms laikmetu maiņā	$3.50
K. Hamsuns — Vēstules Marijai	$5.80
E. M. Remarks — Ēnas paradīzē, rom.	$7.00
J. Zariņš — Kāvu gados, kara atm.	$6.50
U. Sepenens — Marku un viņa cilts, rom.	$6.50
R. Millers — Teen engel, stāsti	$6.50
Z. Mauriņa — Bērza tāss	$5.00
A. Bērziņš — Tāls ir ceļš atpakaļ uz dzimteni	$7.00
A. Dziļums — Vienas vasaras zieds, rom.	$5.00
J. Rudzītis — Starp provinci un Eiropu	$6.50

Pasūtinājumus adresējiet

Daugavas Vanagu grāmatnīcai
491 College Street, Toronto 174, Ont.
Telefons: 921-7121

TLB sestdienas skolas audzēkne Anita Grigore Toronto latviešu kreditsabiedrības birojā pie skolas dāvinātā mākslinieka Ērika Dzeņa darinātā pieclatnieka atveida. Ja Anita pagrieztos profilā un matus sapītu bizēs — vai nebūtu līdzība?

Foto: J. Ligers

■ Lielai daļai no Meksikas provinces galvaspilsētas Kampečes universitātes priekšskolas 400 audzēkņiem pirms mācību gada nobeiguma pārbaudījumiem bija jāiet pie frizieŗa, jo iestādes īsi iepriekš bija noteikušas, ka nevienu skolēnu ar gaŗiem matiem, kuŗus Meksikā atzīst par izteiktu sieviškības pazīmi, pie eksāmeniem nepielaidīs. Nedaudz agrāk jau Meksikas galvaspilsētas policija bija paziņojusi, ka nevienam gaŗmatim neizsniegs auto vadīšanas apliecību.

Arvīds Zaķītis 75-gadnieks

Glītā, gaumīgi iekārtotā savrupmājā Toronto uz 75 mūža gadiem draugu un cienītāju vidū 12. jūnijā atskatījās bijušais Rīgas pilsētas uzņēmumu valdes kasieris

Jubilārs A. Zaķītis

(saukts Rīgas Rātes kasieris) un pilsētas darbinieku biedrsu mūžu, arī trimdas gados, rības sporta sekcijas vadītājs Arvīds Zaķītis. Gavilnieks virosīgi piedalījies sabiedriskā darbā, ar savu sirsnīgo dabu un izpalīdzību ieguvis daudz cienītāju.

1944. gada rudenī jubilārs nokļūst Vācijā, kur strādājis kā IRO ierēdnis bēgļu nometnē Neištatē. ASV ieradās 1951. gada janvārī, apmetoties uz dzīvi East-Aurorā, apm. 18 jūdzes no Bafalo. A. Zaķītis ātri iesaistās Bafalo latviešu sabiedriskā dzīvē, uzņemoties arī vairākus amatus. Drīz pēc tam viņš zaudē savu dzīvesbiedri. Vienatnē dzīvodams jubilārs pievēršas foto nozarei.

Atvaļinājumus izmanto, apbraukājot ASV un Kanadu, kur iemūžinājis krāsu fotografijās un diapozitīvos daudzas skaistas un vēsturiskas vietas, tāpat arī krāšņas dabas ainavas, tā radot prāvu kollekciju, ko vērts katram redzēt. Pēc desmit vienatnē pavadītiem gadiem Arvīds Zaķītis satiek jaunu mūža draugu Kanadā, ar ko kopā vada jaukas, laimīgas vecumdienas. Daudzo dāvanu un apsveikumu vidū izcēlās viņa dzīvesbiedres pasniegtais puķu grozs ar 75 sarkanām rozēm. Viesu vidū bija arī dzejniece Velta Toma, kas nolasīja jubilāram veltītu triloģiju: „Rīgas tornī gailis dzied!" Ar rakstu sveikuši bija DV Toronto nodaļas valde, jo jubilāra pēdējā darba vieta bija DV grāmatnīca Toronto, kur viņš strādāja vairākus gadus par grāmatvedi. Daudz baltu dieniņu!

E. Alka

■ Daudzi cilvēki vienmēr kaut kur piemirst lietussargu vai cepuri, bet nebūs daudz tādu, kas piemirst savu 9-gadīgo meitu . . . To iespējis kāds Italijas galvaspilsētas Romas garāžas īpašnieks, kas, vakarā noslēdzot vārtus, neatcerējās, ka garāžā palikusi meitene. Naktī kāds gaŗāmgājējs saklausījis Matildes Šagdiņas palīgā saucienus un izsaucis policiju. Izklaidīgais tēvs brīnījies: „Es domāju, ka skuķis jau atrodas savā gultā."

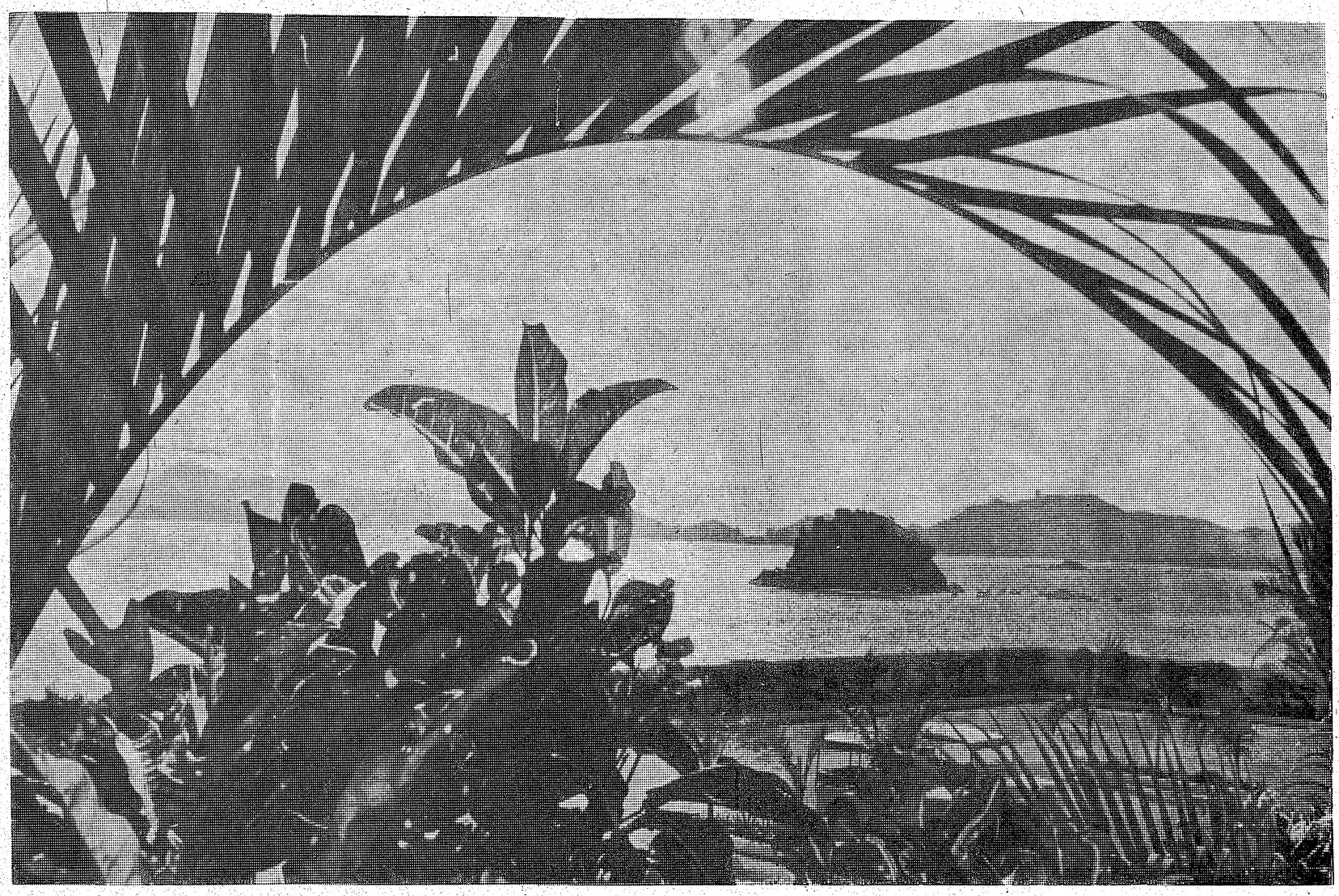

Skats uz krāšņo Akapulko jūras līci.

Meksikas saulē

SPECIĀLRAKSTS LATVIJAI AMERIKĀ NO AKAPULKO

Kanadas aukstais pavasaris un vēsais vasaras sākums ar aizlijušiem Jāņiem ir krasā pretstatā ar Meksikas karsto sauli Akapulko jūras līcī, ko šogad izvēlējos atpūtai.

Katru dienu temperātūra sasniedz 86 Farenheita gradus, bet vakaros kļūst drusku vēsāks.

Akapulko, kā daudziem jau zināms, ir slavena ar saviem līčiem; to pavisam ap 40 kopskaitā, un straujo nakts dzīvi, kas iesākas ap vienpadsmitiem vakarā un turpinās līdz četriem no rīta.

Vēl nesen Akapulko bija turīgāko amerikāņu un eiropiešu izpriecas vieta, bet pēdējā laikā bagātnieki meklē citas izpriecas vietas. Iemesli dažādi: cenas gandrīz dubultojušās divu gadu laikā, un paši meksikāņi negūst nekādu labumu no turīgajiem amerikāņu viesiem, kas lieto galvenokārt tikai amerikāņu tipa hoteļus un restorānus.

Stāvoklis jau citāds, kad parastais amerikāņu tūrists ierodas Meksikā. Pirmkārt, to ir daudz vairāk nekā bagātnieku, un bez tam caurmēra amerikānis būs biežāk redzams meksikāņu tirgus laukumos, kafejnīcās, restorānos un veikalos.

Visumā meksikāņu valdība nesūdzas par šādu maiņu un ar katru dienu pavairo hoteļu skaitu Akapulko pludmalē. Bet, nevērojot bagātnieku „apspiešanu", to skaits joprojām ievērojams.

Man bija izdevība nedēļas laikā sastapties ar trīs slavenībām. Agrāko ASV prezidentu Lindonu Džonsonu ieraudzīju Acapulco Princess viesnīcā, kur viņš pavadīja vakaru, klausoties Diones Vorvikas (Warwick) mūzicēšanā.

Džonsons bija labi apsargāts un izskatījās drusku saguris. Viņš uzturējās agrākajā Meksikas prezidenta vasarnīcā, bet tikai nedaudzi zināja par Džonsona vizīti. FBI un CIA aģentūras bija uzstādījušas raidāmstaciju visneiedomājamākā vietā — Las Brisas kapellā, kur atdusas šī luksa resorta pionieri.

Britu vicekonsuls Dereks B. Gors pamāja ar roku: „Skatieties uz šīm antennām. Tās aizņemtas dienu un nakti." Kad viņš pieklauvēja pie mazajām sānu durvīm, tās atvēra pavisam nobijies FBI aģents. Gors, jokodamies paskaidroja, ka es neesmu krievu spiegs, bet gan laikrakstu fotografs no Kanadas ar The Miami Herald preses karti. Varbūt šis fakts viņu mazliet samulsināja.

Vēlāk bija izdevība runāt dažus vārdus ar poulāro amerikāņu dziedātāju Dionu Vorviku, kas apmetusies Malibū viesnīcā. Māksliniece ar savu vīru bija iepriecināta satikties ar „kanadieti", kas daļēji kalpo amerikāņu laikrakstam.

Pilnīgi kā no zila gaisa nokrita Bobs Hops (Hope), kuŗu sastapu Akapulko Internacionālajā lidlaukā. Viņš bija sevišķi labā omā un jokoja ar visiem. Apkārt viņam bija liels pulks izskatīgu meiteņu hula tērpos.

Gandrīz katru nedēļu šeit viesojas izcilas personības. Las Brisas viesnīca, šķiet, populārākā no visām, kur līdz šim uzturējušies arī trīs astronauti, Džekija Onāsis, Ričarda Niksona brālis, Holandes karaliene, princese Anna un daudz citu.

Las Brisas viesnīca ir arī visneparastākā visā Aapulko ar saviem 200 peldbaseiniem, 250 kasitām un 150 balti violetiem „džīpiem".

Divu dienu laikā bija reta izdevība iepazīties ar slaveno La Concha klubu, kas pieskaitāms pie Las Brisas komplekta.

Dereks Gors paskaidroja, ka gada laikā klubs izsniedz tikai 10 preses kartes fotografiem, kas vēlas sniegt reportāžu par šo neparasto iestādījumu. Lai varētu dabūt atļauju, fotografs vispirms ir jārekomandē ASV vai Eiropas lielākajiem laikrakstiem vai žurnāliem.

Mazāk stingri noteikumi valda Villa Vera kūrvietā, kas savā laikā bija pārpildīta ar Nujorkas sabiedrības galotnēm. Tagad šeit uzturas turīgi veikalnieki ar savām draudzenēm un sekretārēm. Vienreizēja vieta modes fotografiem un labākais laiks modes tērpu fotografēšanai ir pēcpusdiena, kad viesi uzcēlušies un dodas pie bāra atspirdzināties.

Beidzot, lai atļauts pieminēt meksikāņu tirgošanās spējas. Visādi nieki (un arī labas mantas) tiek pārdotas gandrīz katrā iespējamā vietā: uz ielas, restorānos, viesnīcu priekštelpās, parkos un pat jūrmalā.

Lielākā māka ir — kā atkratīties no uzbāzīgajiem tirgotājiem. Vislabākais ir pašu meksikāņu atrastais veids: kratīt rādāmo pirkstu pa kreisi un pa labi un neteikt ne viena vārda. Tirgotāji šo „valodu" labi saprot.

Bet amerikāņu un kanadiešu tūristi vienmēr pielaiž kļūdu, mēģinot lauzītā meksikāņu mēlē atrunāties: „No, Gracias Seņor." Protams, ar to vien nepietiek, un pēc īsa brīža tirgotājs sāk rādīt citas preces. Tā „andelēšanās" var ieilgt līdz vēlai vakara stundai.

Ļoti patētisks skats rodas tumsai iestājoties: ubagošana un gulēšana uz ietnēm. Tiešām, vēl joprojām Meksika ir nabadzīga valsts, kaut labākā finaciālā stāvoklī nekā daudzas citas Latīņamerikas valstis.

Nabadzībai nav robežu, it īpaši uz laukiem un mazākās pilsētiņās. Atgriežoties šeit pēc pieciem gadiem, daudz kas ir mainījies, bet nabadzība savu seju nav mainījusi. Ir tikai divas šķiras, bagātnieki (amerikāņi un nedaudz eiropiešu) un nabagi, vietējie meksikāņi, kuŗu caurmēra izpeļņa ir četri dolari dienā.

Aleksandrs Kalniņš

■ Vienmēr peļu apgrauztu sviestmaižu dēļ kādas austrāliešu metallrūpnīcas strādnieki Ņukāslē uzsāka 3 dienu streiku, jo uzņēmuma vadība bija atteikusies atlīdzināt peļu nodarītos zaudējumus. Metallstrādnieku arodbiedrība paskaidroja, ka uzņēmums sevi neuzskata par atbildīgu peļu nedarbos un ieteicis strādniekiem sviestmaizes uzglabāt plastikas turziņās.

LATVIJSKI KAPA AKMEŅI

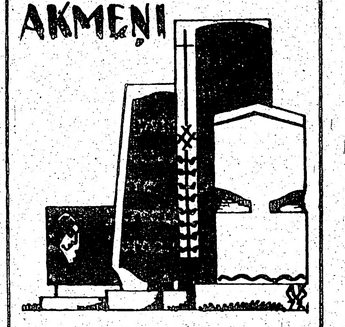

latvieša izpildījumā

A. A. Kopmanis
19 Millbrook Cr.
Toronto 6.
Tālr. 466-5126

Laikrakstam LATVIJA AMERIKĀ

125 BROADVIEW AVE., Toronto 250, Ont.

Lūdzu sūtiet man LATVIJU AMERIKĀ uz

☐ vienu gadu $21.—
☐ 6 mēnešiem $11.50
☐ 3 mēnešiem $ 6.—

Mr., Mrs., Miss .....

Adrese: .....

.....

Čekus lūdzam rakstīt uz
LATVIJA AMERIKĀ PUBLISHING LTD. vārda.

Datums .....

RELIĢISKĀ DZĪVE

Māc. R. Eksteins

CEĻA ZĪMES

Kad brauc automašīnā pa Ameriku vai Kanadu, tad nevar beigt nopriecāties un nobrīnīties par vareniem autoceļu tikliem un to mezgliem, kas tos visus savieno kopā vienu ar otru.

Ja pasaulē līdz šim iezīmējušies septiņi visvairāk daudzinātie brīnumi, tad šie modernie „thruveji, ekspresveji un ternpaiki" ir astotais pasaules brīnums! Šajā pašā stundā, kad mēs savās mājās lasām savu dienas vai nedēļas avīzi, pa šiem autoceļiem skrien miljoniem automašīnu un pārvadā miljoniem cilvēku ar lielu ātrumu uz lieliem atstatumiem.

Pa šiem autoceļiem braucot, varam redzēt ceļu abās malās, tālumā un tuvumā, lielākas un mazākas izkārtnes — sludinājumus par viesnīcām pilsētās un moteļiem ceļa malās, par dažādām precēm un sarīkojumiem, arī par baznīcām un to dievkalpojumiem. Mēs, tie iekšā sēdētāji, aiz gara laika varam visus tos izlasīt, bet autovadītājs var tos redzēt un var arī neredzēt. Bet ir vēl citas zīmes, tās ir ceļa zīmes. Lūk, tās autovadītājs nevar neredzēt. Un vai! tam, kas tās neredz vai neņem vērā. Tāds ātrāk vai vēlāk iekļūst nepatikšanās, kas var dārgi maksāt.

No tādām ceļa zīmēm atminēsimies trīs, jo tās runā uz katru vienu no mums mūsu ceļojumā caur dzīvi. Tās ir: (1) NO U TURN, (2) DEER CROSSING, (3) FOOD AND FUEL.

Vispirms, tātad: NO U TURN. Latviski to varētu tā pārtulkot: šajā ceļā nav atgriešanās. Ja tu uz šī ceļa esi uzbraucis, apzinīgi vai neapzinīgi, atpakaļ griezties tu nevari, tev jābrauc uz priekšu, vai gribi vai negribi.

Visa mūsu dzīve ir viens nepārtraukts brauciens pa dzīves lielceļu, kura abās pusēs ir ceļa zīmes: NO U TURN.

Piedodiet man, ja uzdrošinos runāt pirmā personā. Kā Latvijas brīvības cīņu dalībniekam man bija lielas privilēģijas, es varēju studēt Latvijas universitātē par velti. Un te ir tas zirnekļa tīkls, kurā es iepinos: ja par velti, kur tad man jāsteidzas? Kur tie ātrie tikuši? Un es vilku savas studijas garumā. Kaut gan noliku pārbaudījumus pie attiecīgiem profesoriem Filozofijas un filoloģijas fakultātē, tomēr kara darbības dēļ 1944. gadā nespēju vairs piedalīties tā sauktajos Valsts eksāmenos, un tādēļ es esmu cilvēks bez diploma. Ja man būtu diploms, būtu, varbūt, varējis pameklēt vietu kādā kolledžā par mācības spēku. Nu — par vēlu...

Draugi, to, ko varat padarīt šodien, nekad neatstājat uz rītdienu! Dzīve iet tikai uz priekšu, nekad atpakaļ!

Latvietis šo pašu patiesību var izteikt citādos vārdos:

Izlietu ūdeni nevar sasmelt. — Aizvadītu dienu nevar atsaukt atpakaļ. — Izrunātus vārdus nevar padarīt par neizrunātiem.

Grēkus Dievs piedod, bet grēku sekas Viņš nevar atņemt. Tēvs piedeva Pazudušajam dēlam, pat bez pārmetumiem, bet to mantu, ko dēls bija izšķērdējis, negodīgi dzīvodams, un tos gadus, ko viņš bija aizvadījis „pazušanā" grimdams, arī tēvs nevarēja restaurēt.

NO U TURN.

Otrkārt: DEER CROSSING. Latviski: autoceļu šeit mēdz šķērsot brieži.

Ilgi es šo ceļa zīmi nevarēju atšifrēt, jo cik man bijusi izdevība braukt pa Kanadas un Amerikas autoceļiem, nevienu briedi vēl neesmu redzējis krustojam autoceļu.

Bet tad man vienreiz ausa gaisma. Tajās vietās, kur ir šīs ceļa zīmes, brieži (stirnas) staigājuši pa Amerikas kontinenta plašumiem no aizvēsturiskiem laikiem, iedami pa vienam vai rindās pie upes vai avota padzerties un pēc tam atkal atpakaļ to pašu ceļu. Izrādās, ka brieži nemēdz mainīt savus virzienus, kaut gan viņi sastopas ar autoceļiem vai dzelzceļa sliedēm. Tādēļ, lūk, ir jāuzmanās, jo visu citu jūs varat vairāk vai mazāk paredzēt vai kontrolēt, bet briedis var piepeši atgadīties uz autoceļa, gluži negaidīts.

Neparedzēti „brieži" šķērso arī mūsu dzīves.

Tie krustoja Ījaba dzīvi.

Viss bija labi. Ģimene pieauga un ganāmie pulki vairojās. Ījabs bija dzīves priecīgs un laimīgs cilvēka bērns.

Tad Bībele ar lielu viekāršību iesprauž tikai vienu teikumu: „Tad vēstnesis nāca pie Ījaba un sacīja..."

Vēstnesis pastāstīja par notikušo: bērni paņemti, ganāmpulki atņemti. Notikumi sekoja viens otram, katrs nākošais sitiens smagāks par iepriekšējo... līdz Ījabs sēdēja pīšļos un pelnos, neziņā un tumsā.

Pirms tam Ījabs bija dzīvotājs. Viņš gribēja dzīvot. Viņš varēja dzīvot. Bet negaidītas bēdas to pārsteidza, un tik lielas, ka pat sieva ieteica viņam lādēt Dievu. Un būtu notikusi liela katastrofa, ja Ījabs nebūtu vēl laikā „nobremzējis savu mašīnu" (lietojot modernu izteiksmes veidu): „Ja arī Viņš mani nokautu, tomēr es uz Viņu gribu cerēt!"

Mēs paši priecīgi un laimīgi dzīvojām savā dzimtenē. Tad piepēši atnāca 1939. gada 1. septembris, kad mūsu radio aparāti paziņoja mums par vācu karaspēka iebrukumu toreizējā Polijā. Tad nāca krievu okupācijas laiks un baismu pilnā nakts ar deportācijām. Tad nāca 1944. gads ar bēgšanu uz rietumiem. Tad nāca vairāku gadu ilga mitināšanās nometnēs Vācijā. To visu mēs nebijām paredzējuši savas dzīves un darbības plānos, pat nebijām nosapņojuši. Ceļa zīmju valodā runājot, tas nebija nekas vairāk vai mazāk kā DEER CROSSING mūsu personīgā, mūsu draudžu un mūsu tautas dzīvē, kas sajauca visas mūsu mierlaika kalkulācijas.

Mēs joprojām kustamies pa dzīves lielceļu uz priekšu, tādēļ būsim uzmanīgi: kaut kur var iznākt „brieži" un krustot tavu un manu ceļu!

Trešā ceļa zīme: FOOD AND FUEL 2 MILES. Latviski: Barība un degviela divas jūdzes.

Braucēji pa autoceļu labprāt iegriežas tādās vietās, kur ir šī ceļa zīme, atpūsties, atspirdzināties pie kafijas tases, un atdzesināt savu mašīnu un papildināt degvielu tālākam posmam.

No evaņģelijiem mēs zinām, ka vismaz vienreiz Jēzus aizveda savus mācekļus vientuļā vietā atpūsties un ar tiem personīgi parunāties.

Mēs arī pazīstam Jēzus vārdus:

„Nāciet šurp pie manis visi, kas esat grūti strādājuši un nesuši smagas nastas, — Es ļaušu jums atpūsties..." (Mat. 11:28)

Tā ir nepieciešamība.

Mums šķiet, ka, ja esam vienreiz nākuši pie Jēzus, tad mēs esam nokārtojuši visu un dabūjuši visu priekš zemes dzīves un mūžības, bet mēs maldamies. Tase kafijas ir dēriga un degviela nepieciešama!

Amacones upes ielejā, Dienvidamerikā, kāda pētnieku grupa salīga iedzimtos par mantu nesējiem. Baltie pētnieki bija nepatīkami pārsteigti, ka pēc katrām 4 — 5 dienām šie mantu nesēji apstājās un atsacījās iet uz priekšu, vismaz 24 stundas, un ne ar draudiem, ne ar dāvanām tos nevarēja pakustināt. Viņi tā argumentēja:

„Mūsu miesas ir tālu aizsteigušās priekšā mūsu dvēselēm, mums jāļauj, lai mūsu dvēseles panāktu mūsu miesas."

Jūs un es, mēs steidzamies pa dzīves lielceļu uz priekšu. Mēs ar lielu ātrumu skrejam garām daudzām FOOD AND FUEL vietām. Mēs aizmirstam svētdienā savu dievnamu. Mums nav laika lasīt Bībeli. Dažreiz notiek tā, ka pēdējai FOOD AND FUEL vietai jūs

(Nobeigums 20. lp.)

Nams uz klints

Cik daudzi no mums trimdā vēl atminās. Baigā gada pārdzīvojumus — izmisumu un bezpalīdzības sajūtu, kad draugi un paziņas pazuda bezpēdām un daudziem citiem draudēja tas pats liktenis? Liekas, atmiņas jau ir, bet pārdzīvojuma asuma vairs nav. To rāda 14. jūnija atceres sarīkojumi, kas kļūst arvien vājāk apmeklēti.

Šai sakarā nāk prātā kādreiz lasītie vārdi: „Ja radījums aizmirst savu Radītāju, visi spēki saceļas pret viņu." Atliek tikai pārlaist skatu pēckara notikumiem: zemestrīces, plūdi, neražas gadi, kaitekļu vairošanās, zemes, ūdens un gaisa saindēšana, noziedzību vairošanās, satiksmes nelaimju un slimību ārkārtējais pieaugums, kaŗi ar iznīcinātām cilvēku dzīvēm un citām vērtībām. Viss tas rada neaptveramas briesmu izredzes nākotnē.

Tāpat ar bažām nākas vērot, ka cilvēks pats savu vislielāko dāvanu — prātu, apziņu bieži aptumšo, lietodams dažādus reibekļus un tā zaudēdams normālas sprieduma spējas un īstās dzīves vērtības apzināšanos. Tāda dzīve nav nams, kas būvēts uz klintīm un spēj izturēt laikmeta vētras.

Arī mierīgā, klusā vienaldzība pret reliģiju un Dievu nav nekāds stiprums, bet tikai lēnāka slīdēšana lejup bezpalīdzībā un garīgā sairumā.

Cilvēkam jābūt aktīvam mūžības vērtību aizstāvētājam, patiesības meklētājam un modram savas garīgās dzīves vērotājam un vadītājam. Tikai tad viņa dzīves nams nesabruks laikmeta briesmās. Tikai tad tas būs būvēts uz klints. mb.

LŪDZU KLAUSIETIES
Toronto Latviešu misijas raidījumu 17. gadagājumā
radio
BRĪDIS AR DIEVU
katru svētdienu, no pl. 9 — 9.30
Niagaras WHLD raidītājs (vilnis 1270)
Informācija — tālr. Toronto 261-4218.
Adrese: 106 Dorset Rd. Scarboro, Ont. A. Lakšmanis

Dievkalpojumi

Kanadas baznīcās

Archibīskaps A. Lāsis, 5 Valleymede Rd., Toronto 3, Ont., tālr. 767-2310. Sv. Jāņa draudze, tālr. 921-8827, 200 Balmoral Av.

Sākot ar 9. jūliju līdz augusta mēneša beigām visi dievkalpojumi notiks katru svētdienu Saulainē pl. 10.30 rītā un dievnamā pl. 6 vak. Abus dievkalpojumus vadīs māc. J. Mednis.

Māc. A. Čops, 38 Balaby Cr., Don Mills, tālr. 449-4087; Sv. Andreja draudze, tālr. 924-1563, Carlton St. un Jarvis St. krustojumā, Toronto 9.

Jūlija un augusta mēnešos mācītājs Andreja baznīcā būs nerēgulāri. Vajadzības gadījumā zvanīt: dzīvoklī 449-4087; Sidrabenē: 1-878-9916.

9. jūlijā bērnu nometnes atklāšana Sidrabenē. Dievkalpojums pl. 5 pēcp.

16. jūlijā pl. 11 dievkalpojums Sidrabenē, pl. 3 pēcp. Andreja baznīcā.

23. jūlijā plkst. 11 dievkalpojums Sidrabenē.

30. jūlijā bērnu svētki Sidrabenē. Dievkalpojums pl. 10.

13. augustā Sporta svētki Sidrabenē; dievkalp. plkst. 10.

20. augustā plkst. 3 dievkalpojums Andreja baznīcā.

20. augustā jauniešu nometnes „Trejdeviņi padomiņi" atklāšana. Dievkalp. pl. 8 vakarā.

27. augustā pl. 11 dievkalpojums Sidrabenē. Piedalās draudzes koris A. Purva vadībā. Šis dievkalpojums notiek Sidrabenes lielsarīkojuma ietvaros.

10. septembrī pl. 11 Kapu svētki.

Māc. A. Briedis, 44 Marilyn Cr., Toronto 16, tel. 757-2739. Toronto Austrumu ev.-lut. latviešu draudzes dievkalpojumi notiek Sv. Barnaba baznīcā, 361 Danforth Avenue.

9. jūlijā plkst. 11 dievkalpojums Tālavā.

23. jūlijā pkst. 11 dievkalpojums Tālavā.

MONTREĀLA

Māc. A. Voitkus, 3438 Rosedale Ave., Montreal 28, P.Q. Tel. HU 9-3224. Montrealas latviešu ev.-lut. Trisvienības draudze Sv. Jāņa baznīcā, 4345 Marcil Ave.

9. jūlijā pl. 11.00 priekšpusdienā Tērvetē bērnu vasaras nometnes atklāšanas dievkalpojums.

9. jūlijā pl. 1.30 pēcp. dievkalpojums baznīcā.

16. jūlijā dievkalpojums Montrealā nenotiks; bērnu vasaras nometnē Tērvetē dievkalpojums pl. 11.00 priekšp. — māc. E. Ķerģis.

23. jūlijā pl. 11.00 priekšp. dievkalpojums Tērvetē (nometnē), pl. 7.00 vakarā dievkalpojums baznīcā Montrealā.

30. jūlijā pl. 11.00 priekšp. dievkalpojums nometnē (Tērvetē); dievkalpojuma Montrealā nav.

OTAVA

Māc. E. Lange, 364 Pleasant Pk. Rd.; tel. 733-3906, Otavas latv. ev.-lut. Miera draudze Sv. Pētera lut. baznīcā, 400 Sparks ielā.

9. jūlijā dievkalp. „Sprīdīšos" pl. 11,15. Dziesmu lapiņas. Lietainā laikā pl. 8 vak. baznīcā.

16. jūlijā Kapu svētku dievkalpojums Soo draudzē.

23. jūlijā dievkalpojums baznīcā plkst. 8 vakarā.

30. jūlijā Kapu svētki plkst. 11.15 no rīta „Beechwood" kapsētā. Dziesmu lapiņas. Lietainā laikā dievkalpojums plkst. 8 vakarā baznīcā.

6. augustā dievkalpojums nenotiek.

13. augustā dievkalpojums „Sprīdīšos" plkst. 3 pēcp. Bērnu svētki/draudzes „pikniks". Dziesmu lapiņas. Lietainā laikā viss pārcelts uz 20. augustu.

20. augustā dievkalpojums nenotiek, ja iepriekšējā svētdienā laiks labs.

27. augustā dievkalpojums baznīcā plkst. 8 vakarā.

HAMILTONA

Hamiltonas latviešu ev.-lut. Kristus draudze, 18 Victoria Avenue South.

Meklēsim klusumu, kurā pagātne atver mums savu noslēpumu, atmiņas un ilicina savās takās, tad vērtīgāka kļūs mūsu šodiena un gaišāka mūsu rītdiena. Gremdēsimies klusumā, kurā dzimst dziļas domas, jaukas jūtas un gaiša vēlēšanās. Glabāsim klusumu savās sirdīs un mājās, lai spējam patiesi mīlēt un dziļi priecāties, un ja vajaga, svētīgi ciest. Kāpsim kalnā un meklēsim vientulību, kā to darīja tie, kam pār visu dārgāka bija pārliecība, drosme un nesatricināma paļaušanās.

Māc. A. Treicis

MODERN OPTICAL
— Optiķi —
G. SARANTOPOULOS,
reģistrēts optiķis,
228 Danforth Ave.,
Toronto 6, blakus Albanijas klīnikai. Lielā izvēlē aceņu rāmji un kontakta lēcas. Ātra un laipna apkalpe.
Tel. 463-8717

L. LUNSKY
OPTIĶIS
Atvērts no pl. 9.30—6 vak.
Ar iepriekšēju pieteikšanos.
470 College St., Toronto.
Tel. 921-3924

LATVIEŠU NAMS
491 College St., Toronto
IZĪRĒ TELPAS
sarīkojumiem ● viesībām
● klāj viesību galdus ●
Tel. 922-2931

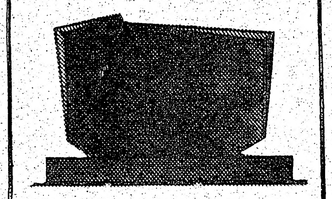

PIEMINEKĻI
Igauņu uzņēmums
YONGE MEMORIAL LTD.
2019 Yonge St., Toronto 7
Starp Eglinton un Davisville
487-2147, vakaros 445-8955
Kvalitātes darbs un eiropiešu mets

☆

TRANSPORTA UZŅĒMUMS

BALTIC MOVERS
TĀLR. 534-1403, Toronto

Daugavas Vanagu nams 125 BROADVIEW AVE. **Daugavas Vanagu klubs**
Tel. 465-5225
PIEDĀVĀ ZĀLI
DAŽĀDIEM SARĪKOJUMIEM
PIEPRASIET TELEFONISKI
atvērts biedriem un viesiem
no pirmd. līdz piektd. no pl., 4 — 1 naktī,
sestdienās no pl. 12 — 1 naktī,
svētdienās no pl. 12—9 vakarā
DAŽĀDI DZĒRIENI AR MALTĪTĒM KATRA IZVĒLĒ. SVĒTDIENĀS DZĒRIENI TIKAI PIE MALTĪTĒM

VALDE
LATVISKAS ROTAS
DIMANTI — PULKSTEŅI
Zeltkales
Aldonas ĶIVLENIEKS-KORMS
Veikalā un darbnīcā 964½ Bloor St. W., Toronto 4, Ont., tālr. 533-2287

Fotografiski darbi
ar izcilu kvalitāti!
Pieprasiet informāciju
par veikaliem jūsu rajonā
pasūtinājumu nodošanai
tālr. 863-1166
Benjamiņa
filmu laboratorija

VISĀDA VEIDA IESPIEDUMDARBI
- VIZĪTKARTES
- IELŪGUMI
- BIĻETES
- VĒSTUĻU GALVAS UN APLOKSNES
- GRĀMATAS
- KALENDĀRI
- MĒNEŠRAKSTI
- AVĪZES
- UN LĪDZĪGI IESPIEDUMDARBI

VEICAM
- LAIKUS
- LABI
- UN PAR MĒRENĀM CENĀM

vienā no lielākām latviešu akciju sabiedrībām Kanadā

amber
PRINTERS AND PUBLISHERS LIMITED
SPIESTUVE UN KANTORIS:
125 BROADVIEW AVE., TORONTO 250, ONT.
(416) 466-1514

kas? kur? ko?

Town & Country R. E. Ltd., Realtor
V. PALMA pārstāvis

377 Glengarry Ave., Toronto 12, Ontario
TĀLR. 782-7246
Pērkot vai pārdodot savu nekustamu īpašumu, zvaniet nesaistīgai informācijai — 782-7246. Mājas lielā izvēlē visā pilsētā. Palīdzam sagādāt obligācijas un iemaksas māju pirkšanai uz izdevīgiem noteikumiem.

ROSAR-MORRISON FUNERAL HOME LTD
467 Sherbourne St. Toronto 5, Ont. 924-1408
RŪPĪGA UN SMALKJŪTĪGA APBEDĪŠANAS CEREMONIJU IZKĀRTOŠANA

WEST ARKA
PIEDĀVĀ LIELĀ IZVĒLĒ
- DĀVANAS
- ROKDARBUS
- SKAŅU PLATES
- GRĀMATAS

2282 Bloor Street West — Toronto 9, Ontario.
Tel. 762-8751

DAŽĀDU ZIEDU MEDUS
dabīgs nepasterizēts
Ziedputekšņi (Pollen). Perupieniņš (Royal Jelly) no
ĒRGĻU LIGZDAS DRAVĀM
30 Dewson Street, Toronto 17. Tālr. 534-0563

PAVASARA LE 1-7353
delikatešu veikals un konditoreja
361 RONCESVALLES AVE. Īpašnieks St. ČUKULS

A. BĒRZIŅŠ Realty Ltd.
NEKUSTAMI ĪPAŠUMI, APDROŠINĀŠANA
OBLIGĀCIJAS UN NOTĀRS
316 Harbord Street, Toronto, Ont. Tel. 534-8447

A. KRISTAPSONA
gaļas un gaļas izstrādājumu veikals
1095 Queen Street East, Toronto, tālr. 466-5152

JĀNIS LĀMA
Piedāvā:
PONTIAC • BUICK • SKYLARK • OPEL
LEMANS • VENTURA II • FIRENZA • G.M.C. TRUCKS
• Arī lielā izvēlē lietotas mašīnas •
HOGAN PONTIAC BUICK CO., LTD.
348 DANFORTH AVE., TORONTO (416) 461-3561

Kanadas lielākais un labākais speciāli
EIROPIEŠU DELIKATEŠU UN GAĻAS VEIKALS
tip-top MEATS DELICATESSEN
plaša izvēle, vislabākā kvalitāte par mērenām cenām.
Katru nedēļu kaut kas sevišķs
1727 BLOOR ST. WEST
(pretim Keele pazemja stacijai)
YORKDALE SHOPPING CENTRE
FAIRVIEW MALL
Sheppard Ave. / Don Valley Parkway
(Queen Elizabeth un Highway 27)
ZIGGY'S AT SHERWAY GARDENS

Juridiski zaudējis, bet morāliski uzvarējis

21. un 22. jūnijā žūrijas tiesa Stokholmā iztiesāja pulkv. Lobes jau 1970. g. iesniegto sūdzību pret zviedru komūnistu laikrakstu „Ny Dag" par kādas anonimas „baltiešu komitejas" rakstu, kurā pulkvedis bija apvainots kara noziegumos Otrā pasaules kara laikā.

Sūdzības izlemšanu Ny Dag aizstāvis adv. G. Franks visādi centās novilcināt, aizbildinoties, ka liecību un liecinieku sagādāšana prasot laiku. Pag. vasarā Franks bija pat devies uz Rīgu iegūt liecinieku. Rīga tomēr nevienu liecinieku no Latvijas uz tiesas sēdi nebija izlaidusi, bet to vietā bagātīgi apgādājusi advokātu ar dažādiem „dokumentiem" un filmā uzņemtām „liecībām".

Kā vienīgo liecinieku — „speciālistu" uz tiesas sēdi adv. Franks bija izaicinājis pazīstamo profesionālo liecinieku Visentālu no Vines. Visentāls kā veikls, rutinēts, universāls liecinieks savu „liecību" iesāka ar Latvijas brīvības laika cildināšanu, tā cenzdamies žūrijas priekšā pierādīt savu objektīvitāti un turpinājumā teiktā ticamību. Viņš pulkv. Lobes apmelošanai nespēja neko vairāk pateikt kā jau zināmās komūnistu safabricētās liecības un propagandas izdevumos rakstīto.

Uz pulkv. Lobes advokāta Z. Marveļa jautājumu, vai krievu liecībām var ticēt, Visentāls no tiešas atbildes centās izvairīties. Vienīgi uz advokāta stingru prasību atbildēt ar jā vai nē, Visentāls beidzot atbildēja, ka „esot jātic". Tad Marvels nolasīja kādu Maskavas preses rakstu, kurā Visentāls bija nosaukts par nelieti, kas, glābdams sevi, nodevis savu tautu. „Tā tad mums tam jātic," noteica Marvels. Par tādu advokāta konstatējumu Visentāls ļoti uztraucās.

Kādā no Ny Dag aizstāvja savāktām liecībām bija teikts, ka liecinieks „liela auguma pulkv. Lobi" pazīstot personīgi ļoti labi. Pēc šīs liecības nolasīšanas Marvels lūdza maza auguma pulkvedi Lobi piecelties, lai tiesa redzētu šo „liela auguma" pulkvedi. Tā sabruka viena pēc otras Ny Dag savāktās „liecības". Kādu pret Lobi vērstu neģēlīgu apvainojumu, kura atspēkošanai par liecinieku bija aicināts pulkv. A. Plensners, adv. Franks pats pasteidzās atzīt par nepamatotu, lai tiesai nebūtu jāuzklausa Plensnera liecība. Te pulkv. Lobes advokāts pielaida lielu kļūdu, ka arī atteicās no pulkv. Plensnera liecības. Pulkvedis būtu varējis liecināt arī par daudz ko citu. Tiesa uzklausīja vienīgi divus citus adv. Marveļa uzdotus lieciniekus.

Lai gan divas dienas adv. Franks centās pulkv. Lobi pierādīt par kara noziedznieku, beigu vārdā viņš tomēr atzina par vajadzīgu griezt žūrijas vērību uz to, ka šī „nav kara noziegumu prāva, bet preses prāva". Kādēļ tāda pēkšņa maiņa Ny Dag aizstāvēšanas taktikā? Izskaidrojums vienkāršs — adv. Franks atzina, ka visi viņa iesniegtie „dokumenti un liecības" tiesas gaitā pierādīti par nepatiesiem. Šī pēkšņā Ny Dag aizstāvja taktikas maiņa, pārejot no uzbrucēja aizstāvētājos, arī panāca, ka žūrija atzina, ka Ny Dag nav bijis iemesla neticēt rakstā izteiktiem apvainojumiem un pulkv. Lobes sūdzību noraidīja.

Te jāpiezīmē, ka pēc tiesas statistikas „preses brīvības" zemē Zviedrijā līdzīgas preses prāvas 99% gadījumos sūdzētāji zaudē. Šai gadījumā nevar nepieminēt arī tiesas priekšsēdētāja ne visai lielo objektīvitāti. Bieži liedza pulkv. Lobes advokātam to, ko atļāva Ny Dag aizstāvim. Negribēja pat atļaut Marvelim „apgrūtināt" Visentālu ar jautājumiem. Tas zviedru tiesai godu nedara.

Tiesā arī noskaidrojās, ka aiz anonimas „baltiešu komitejas" slēpjas divi Stokholmas latvieši, kas arī bijuši palīdzīgi komūnistu laikrakstam „liecību" sagādāšanā.

Atreferējot tiesas sēdi, Stokholmas lielais dienas laikraksts Dagens Nyheter otrā dienā rakstīja, ka krievu kampaņa pret latviešu pulkvedi bijusi sevišķi asa pēc tam, kad pirms dažiem gadiem komūnistu iestādes atklājušas, ka Latvijā tiek izplatītas pulkveža Lobes ierunātas plates un skaņu lentes.

—s—

Miers vēl joprojām ir tikai . . .

(Turpinājums no 1. lp.)

rētu uzņemties Niksona vēlēšanu kampaņas menedžera pienākumus. Jaunajā amatā Mičels sabija tikai dažas nedēļas un pilnīgi negaidīti atkāpās no atbildīgā pienākuma un praktiski nogāja no politiskās skatuves kāda gandrīz neiedomājama ultimāta dēļ. Šī ultimāta autore bija Mičela sieva Marta. Marta Mičele ar savu plāpāšanu un „lielo muti" aizvadītos gados sagādāja daudz vielas amerikāņu preses slejām. Viņa nenoliedzami ir sarunājusi daudz muļķību, bet arī pateikusi amerikāņiem vienu otru nepatīkamu patiesību, īpaši apsūdzot amerikāņu iecietību pret „svešas varas atbalstītiem un iedvesmotiem revolūcionāriem radikāļiem".

Martas Mičeles pēdējā sensācija — ultimāts vīram pēc 25 laimīgā laulībā pavadītiem gadiem izšķirties vai nu par aiziešanu no politikas, vai pilnīgu nodošanos savai ģimenei sākumā uzskatīja par joku, bet šis „joks" izrādījās pavisam nopietns. Džons Mičels paklausīja Martai un vīra un tēva pienākumus uzskatīja par svarīgākiem nekā savu tālāko politisko karjēru. Tagad Niksonam ir jāmeklē jauns vēlēšanu kampaņas menedžēris un domā, ka šo amatu uzticēs Minesotas republikāņu pārstāvim kongresā Klarkam Mekgregoram. Aizvadītajos 18 mēnešus viņš bija faktiskais prezidenta vidutājs starp Balto namu un kongresu.

Demokratu priekšvēlēšanu kampaņā iet pavisam raibi. Senātors Mekgaverns, kā bija paredzēts, ieguva procentuāli lielāko balsu skaitu Kalifornijas delegātu vēlēšanās. Pēc tradicijas ar to visiem Kalifornijas demokratu delegātiem Miami konferencē būtu jābalso par Mekgavernu. Demokratu partijas aparāts jau vairākas nedēļas mēģina rast sava veida koaliciju, kas varētu apturēt Mekgaverna nominēšanu. Partija uzskata, ka Mekgavernam nav nekādu izredžu uzvarēt prezidentu Niksonu. Un tā kāda partijas nozīmēta komisija, izvērtējot Kalifornijas priekšvēlēšanu rezultātus, „noņēma" 157 delegātus Mekgavernam, jo senātors esot ieguvis tikai 40% balsu. Šādu rīcību Mekgaverns nosauca par nekaunīgu zādzību un apvainoja, ka šīs afēras aizmugurē stāvot Hamfrijs un Čikagas pilsētas galva Dēlijs. Varbūt ka Hamfrija, Dēlija un citu Mekgaverna pretininiekuapvienotā akcija patiesi aptur Mekgaverna nominēšanu prezidenta amatam no demokratu puses vēlēšanu pirmajā gājienā. Varbūt ka partijas profesionālais aparāts ar savām „machinācijām" Mekgaverna līdzšinējos panākumus pilnīgi paralizē. Un te nu nāk lielais pārsteigums — Mekgaverns jau pieteicis, ka ja tas Miami demokratu partijas kongresā neiegūs nomināciju prezidenta amatam, tad viņš izies vēlēšanās kā neatkarīgs trešās partijas kandidāts. Mekgavernam pārmet, ka tas kādā runā izteicis gatavību iet kaut vai uz ceļiem lūgt Hanojai līgt mieru ar Vašingtonu un izdot amerikāņu kara gūstekņus. Vēlēšanu kampaņu viņš sāka kā liberāļu intellektuāļu izvirzīts un atbalstīts politiķis. Nelaiķa senātora Roberta Kenedija meita ir viena no dedzīgākām Mekgaverna atbalstītājām. Kādā intervijā viņa izteicās, ka patiesībā neesot nekādas starpības starp demokratiem, liberāļiem intellektuāļiem un komūnistiem, un Mekgavernu varot uzskatīt par ikviena šāda politiska novirziena pārstāvi. Varbūt ka tas bija pārsteidzīgs salīdzinājums. Starplaikā Mekgaverns ir atmetis vienu otru liberālāku vēlēšanu solījumu. Tā, cita vidū, viņš vairs nerunā par laulību legālizēšanu divu homoseksuāļu starpā. Viņš apklusinājis arī valodas par absolūtu aborta likuma liberālizēšanu. Un tā no radikāla intelektuāļa vai politiski naīva, bet apņēmīga karjērista Mekgaverns ir sācis soļot uz mērena centra politiķa pjedestāla pusi.

Manuprāt viens no pagājušās nedēļas ziīmīgākajiem notikumiem nāk no Vašingtonas. Kādā kārtējā svētceļotāju uzrunā pāvests Pauls pasaulei atgādināja patiesās reālitātes un ar nožēlu konstatēja, ka lielo varu politika un metodes var sagādāt tikai pārejošas un nereāļas miera illūzijas.

„Cerības par patiesu mieru pasaulei ir vēl joprojām tikai sapnis," teica pāvests, „bet mums ir jābūt ideālistiem un visiem spēkiem jācenšas, lai pretišķības tautās un tautu starpā izzustu un tās aizstātu patiesa iecietība un mīlestība, kas veltīta miera idejai."

Aleksandrs Ķegumnieks

APMEKLĒJIET IZCILO
RITMOVINGROŠANAS UN TAUTAS DEJU FESTIVĀLU
NACIONĀLĀS IZSTĀDES ESTRĀDĒ
(GRANDSTAND)

15. jūlijā, plkst. 9 vakarā

Piedalās
1000 meitenes un
500 tautas deju dejotāji.
KUSTĪBA, MŪZIKA, GAISMA,

Grupā ietilpst arī talantīgās dejotājas, kas ar panākumiem piedalījās Pasaules izstādē Japānā 1970. gadā.

Šis sarikojums jums katrā ziņā jāredz!

Biļetes pie ieejas ($ 3.50)

Dziesmu svētki. Izstādes. Koncerti.

Tuvāka informācija un biļetes pieprasāmas pa tālr. 461-7551

IGAUŅU PASAULES FESTIVĀLS 1972

Ceļa zīmes

(Pārnesums no 18. lp.)

paskrejat garām, cerībā sasniegt nākošo, bet nākošā ir 40 jūdzes attālumā, tādēļ jums gribot negribot jānobrauc no ceļa un jāmeklē palīdzība.

Kā jūsu ķermenim noder tase kafijas un jūsu mašīnai 10 galoni degvielas, tā jūsu garam nepieciešama ir bībele un lūgšanas, jūsu draudzes dievkalpojumi, kristīgu līdzcilvēku sadraudzība. Un jūs maldināt sevi, ja jūs mēģināt sev iestāstīt, ka jūs bez tā visa varat iztikt!

Mūsu draudzes un draudžu kopas Dievs mums ir devis par FOOD AND FUEL stacijām. Dievs grib, lai mēs savā dzīves ceļā šad un tad tur apstājamies un atpūšamies un atspirdzināmies.

ESIET MODRI!

Sveicam latviešu gaidu un skautu saimi lielajā jubilejas nometnē RĪGA DIMD 1972. gadā no 1. — 9. jūlijam Saulainē

LATVIJA AMERIKĀ REDAKCIJA UN IZDEVNIECĪBA